

ESTRATÈGIA DE REINDUSTRIALITZACIÓ DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2024-2028

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Innovació,
Indústria, Comerç i Turisme

Direcció General d'Indústria

Ciutat Administrativa 9 d'Octubre, Torre 2
C/Democràcia, 77 · 46018 València
012 · 963 866 000 · www.gva.es

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ.....	2
BLOC I: DIAGNÒSTIC DE LA INDÚSTRIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA.....	3
1. EL TEIXIT INDUSTRIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA	4
2. FACTORS PRODUCTIUS	19
3. PRODUCCIÓ INDUSTRIAL.....	28
4. LA GENERACIÓ DE VALOR.....	31
5. PRODUCTIVITAT	33
6. INNOVACIÓ INDUSTRIAL	35
7. DIGITALITZACIÓ DE LES EMPRESES	38
8. ENERGIA.....	42
9. MEDI AMBIENT	44
10. BALANÇA COMERCIAL.....	50
11. REPTES DE LA INDÚSTRIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2024-2028.....	55
BLOC II: MARC ESTRATÈGIC	91
12. ELEMENTS PROPOSITIUS	93
13. OBJECTIUS GENERALS	93
14. OBJECTIUS ESPECÍFICS	94
BLOC III: PROGRAMACIÓ	95
15. ESTRUCTURA DE PROGRAMACIÓ	96
16. ORGANIGRAMA DE L'ESTRUCTURA DE PROGRAMACIÓ	99
BLOC IV: GOVERNANÇA, SEGUIMENT I AVALUACIÓ	100
17. PARTICIPACIÓ I GOVERNANÇA.....	101

ANNEXOS

Annex I. Fitxes de les línies estratègiques

Annex II. Informes dels sectors industrials de la Comunitat Valenciana

Annex III. Eixos industrials de la Comunitat Valenciana

Annex IV. Política de desenvolupament de clústers

Annex V. REDIT, aliat estratègic per a la millora de la competitivitat dels sectors productius i reindustrialització de la Comunitat Valenciana

INTRODUCCIÓ

La indústria representa un pilar fonamental de l'economia a la Comunitat Valenciana, genera valor afegit, ocupació de qualitat i demostra una notable capacitat d'adaptació davant dels reptes econòmics i socials. En reconeixement a la seua importància estratègica, és imperatiu impulsar-la decididament per a assegurar un desenvolupament econòmic sostenible i equitatiu a la Comunitat Valenciana.

L'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat s'ha concebut després d'un procés consultiu exhaustiu, que ha inclòs la convocatòria de 22 taules sectorials, enquestes a les empreses, nombroses reunions i comunicacions per diversos canals amb els diversos actors dels sectors industrials de la Comunitat. Este enfocament *bottom-up* ha permés estructurar una estratègia que reflectix de manera precisa les necessitats i aspiracions del nostre teixit industrial.

Així mateix, l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana està en plena sintonia amb l'Estratègia d'especialització intel·ligent de la Comunitat Valenciana (S3-CV) 2021-2027. Esta alineació es manifesta en un enfocament integral que impulsa el coneixement i la transformació digital, i integra tant els sectors tradicionals com els emergents.

A més, es prioritza la sostenibilitat i el desenvolupament d'una indústria verda i ecològica, i promou una transició energètica efectiva. L'Estratègia també aborda la simplificació administrativa, l'enfortiment de clústers industrials i el desenvolupament de sòl industrial, sempre amb una visió territorial que busca equilibrar el creixement i la competitivitat regional.

Atesa la dinàmica canviant i disruptiva de l'entorn econòmic, l'Estratègia es concep com un document viu i adaptable, subjecte a revisions i actualitzacions quan calga. Este enfocament iteratiu garanteix un suport continu i sostingut, fonamental per a impulsar una política industrial robusta que fomente el creixement econòmic regional.

Este document, validat per l'Observatori de la Indústria, és resultat del consens polític entre els diversos actors i agents de la Comunitat Valenciana, així com dels representants econòmics i socials. Este suport multilateral assegura que l'Estratègia de reindustrialització siga ambiciosa i al mateix temps realista, dissenyada per a ser implementada eficaçment en el context actual i futur.

L'Estratègia estableix el marc adequat per al desenvolupament de projectes estratègics en curs, com el desenvolupament de tecnologies emergents com l'hidrogen verd, les bateries i els microxips, que prometen enfortir la nostra base industrial i posicionar la Comunitat Valenciana com a líder en innovació a escala global.

L'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028 representa un compromís renovat amb el creixement econòmic i la millora del benestar social en la nostra regió, a través de la promoció d'una indústria dinàmica, competitiva i sostenible que beneficie tota la ciutadania.

Este document es completa amb cinc annexos, dedicats respectivament a:

- Fitxes de les línies estratègiques
- Informes dels sectors industrials de la Comunitat Valenciana
- Eixos industrials de la Comunitat Valenciana
- Política de desenvolupament de clústers
- REDIT, aliat estratègic per a la millora de la competitivitat dels sectors productius i reindustrialització de la Comunitat Valenciana

BLOC I

**DIAGNÒSTIC DE LA INDÚSTRIA
DE LA COMUNITAT VALENCIANA**

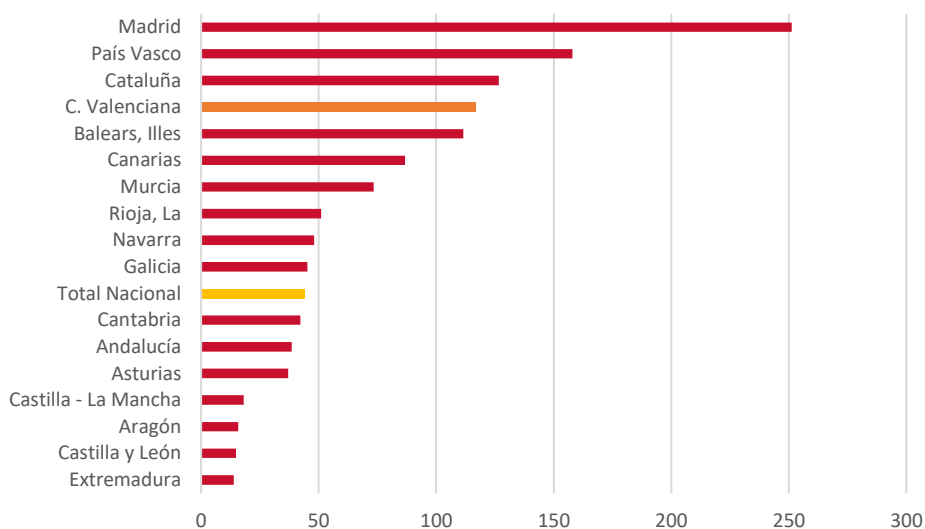
1. EL TEIXIT INDUSTRIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

1.1. Estructura empresarial de la indústria de la Comunitat Valenciana

La Comunitat Valenciana comptava en 2023 amb 27.167 establiments industrials segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) que elabora l'Institut Nacional d'Estadística (INE), el 6,4 % dels establiments de tots els sectors de la Comunitat i el 12,2 % del teixit industrial d'Espanya.

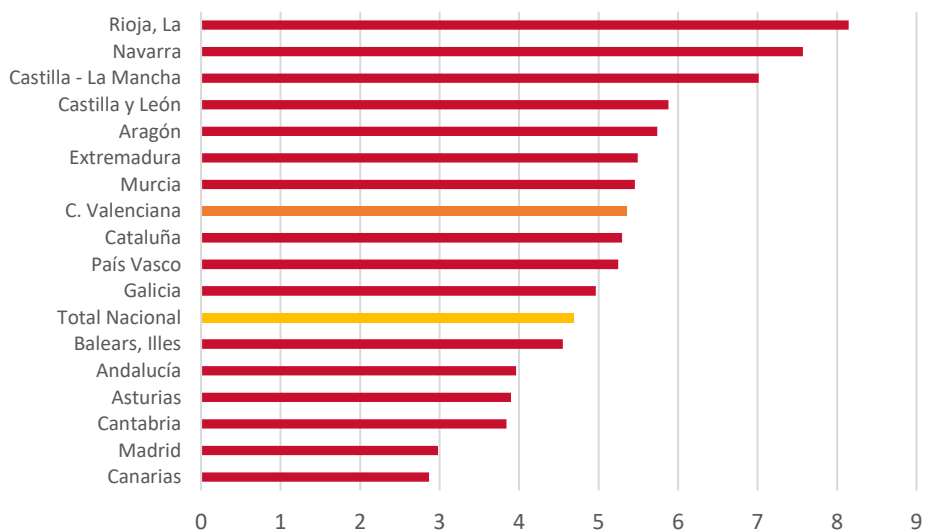
La densitat industrial de la Comunitat Valenciana és molt superior a la d'Espanya, tant pel que fa a la població com a la superfície, i se situa en quarta posició en densitat superficial, només per darrere de Madrid, Catalunya i el País Basc, mentre que en termes *per capita* se situa en octava posició, encara que per damunt de les grans regions industrials.

Gràfic 1. Nombre d'establiments industrials en les CA per cada 100 km² (2023)

Font: DIRCE 2023. INE; 2024; elaboració pròpia.

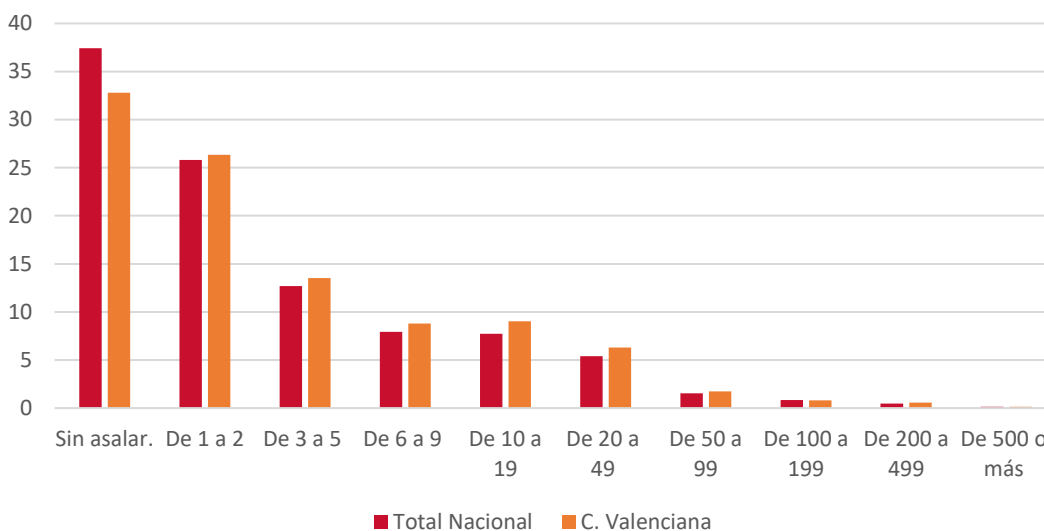
Gràfic 2. Nombre d'establiments industrials en les CA per cada 1.000 hab. (2023)

Font: DIRCE 2023. INE; 2024; elaboració pròpia.

La majoria dels establiments industrials de la Comunitat Valenciana són de molt xicoteta dimensió, el 81,4 % de caràcter micro (83,9 % a Espanya), fonamentalment establiments sense assalariats (32,8 %) i entre 2 i 5 persones ocupades (26,3 %). En tots els estrats d'empreses segons nombre de persones assalariades, la Comunitat Valenciana té una major proporció que Espanya excepte en el de "sense assalariats", que en la indústria espanyola representa 4,6 punts percentuals més.

Gràfic 3. Establiments industrials a la Comunitat Valenciana i a Espanya segons nombre de persones assalariades (2023, %)

Font: DIRCE 2023. INE; 2024; elaboració pròpia.

La Comunitat Valenciana comptava en 2023 amb 406 establiments industrials de 100 o més persones assalariades, els de major capacitat de producció i generació de valor, 373 dels quals d'activitats manufactureres, principalment dedicats a l'elaboració d'aliments (68), a la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics (62), a la indústria química (38) i a la fabricació de productes de cautxú i plàstics (35).

Els establiments manufacturers de grans dimensions (més 100 persones assalariades) representen el 12,8 % del total de grans empreses a escala nacional, una proporció molt similar a la que la Comunitat Valenciana representa en el teixit industrial d'Espanya, per la qual cosa el seu índex d'especialització en este tipus d'establiments industrials és pràcticament el mateix que el de la indústria espanyola.

El teixit industrial de la Comunitat Valenciana està format fonamentalment per establiments dedicats a la fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip (3.279), a la indústria de l'alimentació (2.576) i a la indústria del cuir i del calçat (2.012), que en conjunt representen el 29 % del teixit industrial de la Comunitat. Altres sectors destacables són els de subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat (1.760), reparació i instal·lació de maquinària i equip (1.752), arts gràfiques i reproducció de suports gravats (1.651) i indústria tèxtil (1.515), que juntament amb els anteriors representen el 54 % de la indústria valenciana.

Taula 1. Nombre d'establiments de la indústria de la Comunitat Valenciana per branca d'activitat (2023)

Branca d'activitat	Nre. establ.
05 Extracció d'antracita, hulla i lignit	3
06 Extracció de cru de petroli i gas natural	0
07 Extracció de minerals metàl·lics	2
08 Altres indústries extractives	259
09 Activitats de suport a les indústries extractives	6
10 Indústria de l'alimentació	2.576

Branca d'activitat	Nre. establ.
11 Fabricació de begudes	356
12 Indústria del tabac	4
13 Indústria tèxtil	1.515
14 Confecció de peces de vestir	1.023
15 Indústria del cuir i del calçat	2.012
16 Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	1.237
17 Indústria del paper	346
18 Arts gràfiques i reproducció de suports gravats	1.651
19 Coqueries i refinació de petroli	2
20 Indústria química	743
21 Fabricació de productes farmacèutics	33
22 Fabricació de productes de cautxú i plàstics	1.029
23 Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	1.439
24 Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatges	163
25 Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	3.279
26 Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	211
27 Fabricació de material i equip elèctric	277
28 Fabricació de maquinària i equip NCAP	874
29 Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	198
30 Fabricació d'un altre material de transport	152
31 Fabricació de mobles	1.346
32 Altres indústries manufactureres	1.317
33 Reparació i instal·lació de maquinària i equip	1.752
35 Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	1.760
36 Captació, depuració i distribució d'aigua	848
37 Arreplega i tractament d'aigües residuals	199
38 Arreplega, tractament i eliminació de residus; valorització	507
39 Activitats de descontaminació i altres servicis de gestió de residus	48
Comunitat Valenciana	27.167

Font: DIRCE 2023. INE; 2024; elaboració pròpia.

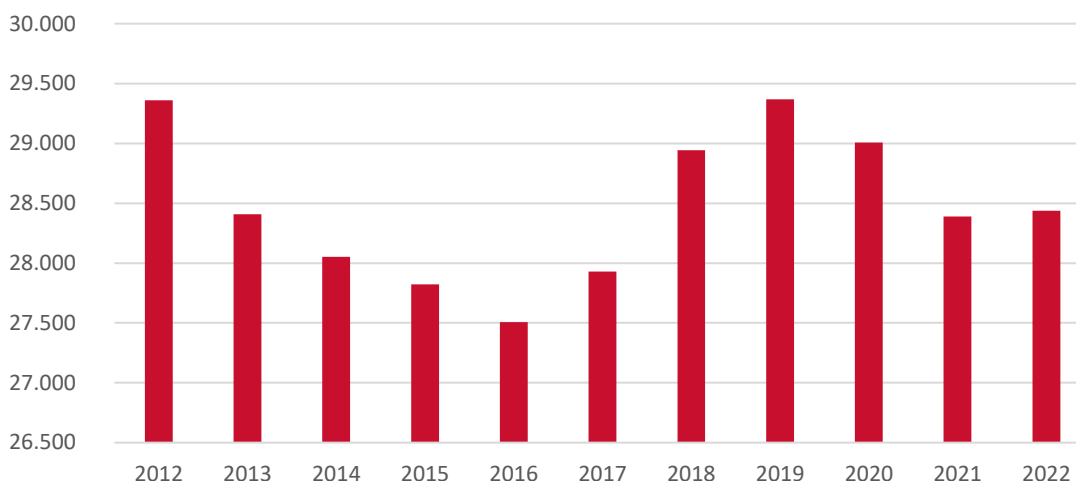
1.2. Evolució del teixit industrial¹

El teixit industrial de la Comunitat Valenciana s'ha reduït entre 2012 i 2022 en 922 establiments, un 3,14 % menys que en 2012. En este període l'evolució no ha sigut homogènia, fins a 2016 es va produir una caiguda gradual del nombre

¹ En 2023, l'INE ha introduït canvis en la metodologia del DIRCE que impedeixen comparar les xifres d'este any amb les dels anys anteriors, d'ací que l'anàlisi evolutiva no incloga eixe any.

d'establiments, amb un retrocés acumulat de l'11,4 %, per a recuperar en els anys posteriors la major part del descens, amb l'interval que va suposar 2020 per la COVID-19.

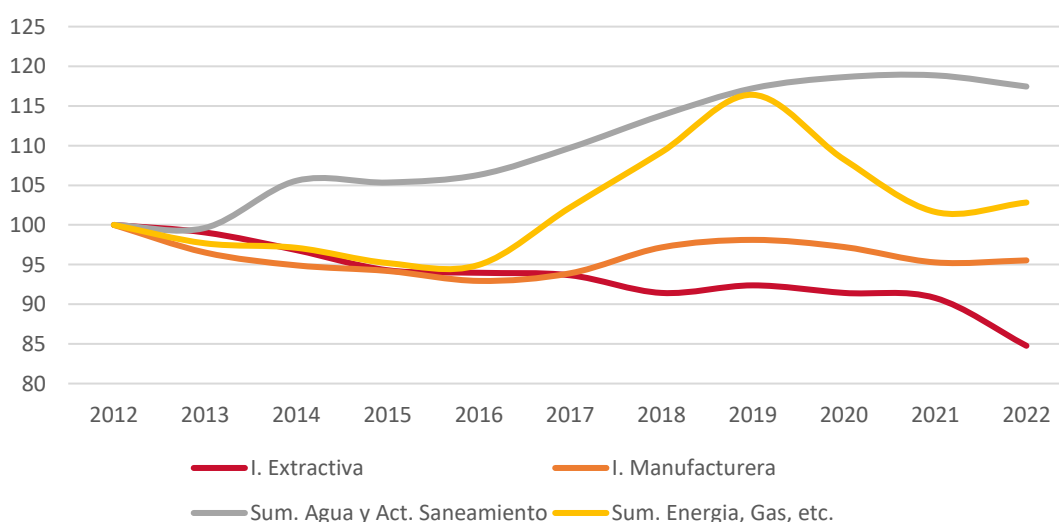
Gràfic 4. Evolució del teixit empresarial de la Comunitat Valenciana (nombre d'establiments)

Font: DIRCE 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

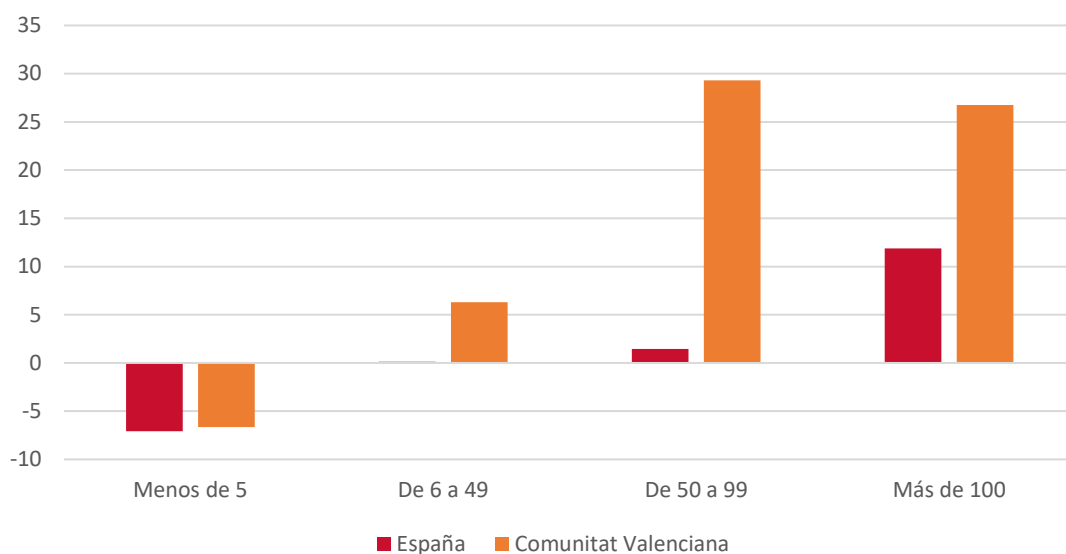
En l'última dècada, les branques industrials que més establiments han perdut a la Comunitat Valenciana han sigut la fabricació de mobles (-622 establ.), fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics (-510 establ.), fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip (-471 establ.) i les del cuir i calçat (-435 establ.), i, mentres que creixen la indústria de l'alimentació (535 establ.) i la de reparació i instal·lació de maquinària i equip (430 establ.), i una mica menys l'arregleplega, tractament, eliminació de residus i valorització (126 establ.).

Gràfic 5. Evolució del nombre d'establiments de cada branca de la indústria de la Comunitat Valenciana (2012-2022; 2012 = 100)

Font: DIRCE 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

El descens en el nombre d'establiments industrials a la Comunitat Valenciana s'ha produït fonamentalment en establiments de menor grandària, aquells que comptaven amb menys de 6 persones assalariades, mentres que en la resta d'estrats ha crescut el nombre d'empreses, a més per damunt del que ho ha fet el conjunt de la indústria espanyola. Especialment significatiu ha sigut l'increment d'empreses de més de 100 persones assalariades que a la Comunitat Valenciana ha sigut del 26,8 % en l'última dècada, més del doble del que ho ha fet a Espanya.

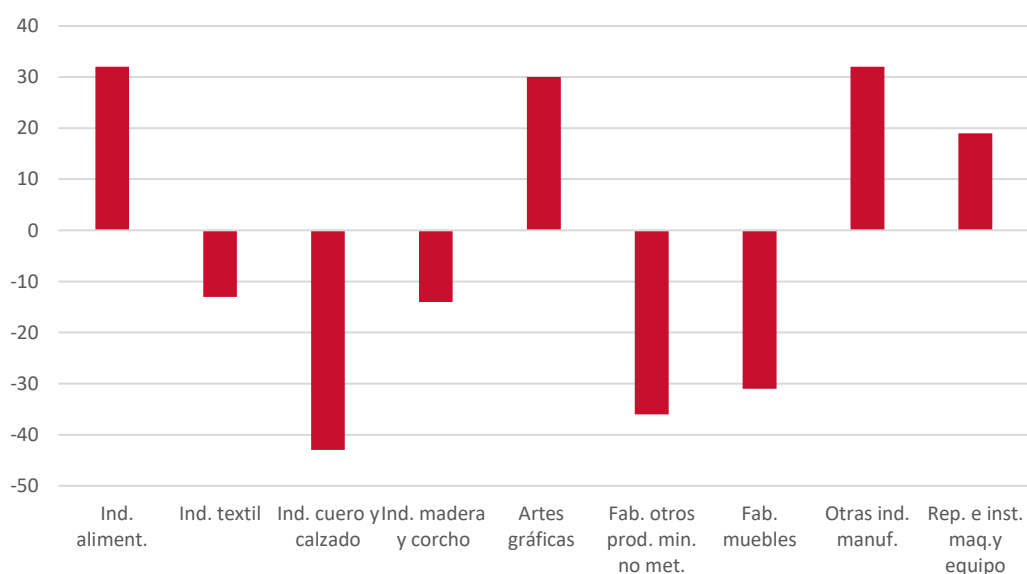
Gràfic 6. Evolució establiments industrials (2012-2022; %)

Font: DIRCE 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

1.3. Demografia empresarial

En 2021, a la Comunitat Valenciana es van crear 1.406 empreses industrials, la qual cosa representa el 3,8 % del total d'empreses creades a la Comunitat eixe any. Eixe mateix any van cessar en la seua activitat un total de 1.402 empreses, la qual cosa suposa un saldo net d'escassament 4 empreses més al final del període.

Per sectors destaca la dinàmica positiva registrada en la indústria de l'alimentació i en altres indústries manufactureres (32 empreses més), igual que en les arts gràfiques (30) i en la reparació i instal·lació de maquinàries i equips (19). En la banda contrària hi hauria les branques de la indústria del cuir i calçat (-43 empreses) i la de fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics (-36).

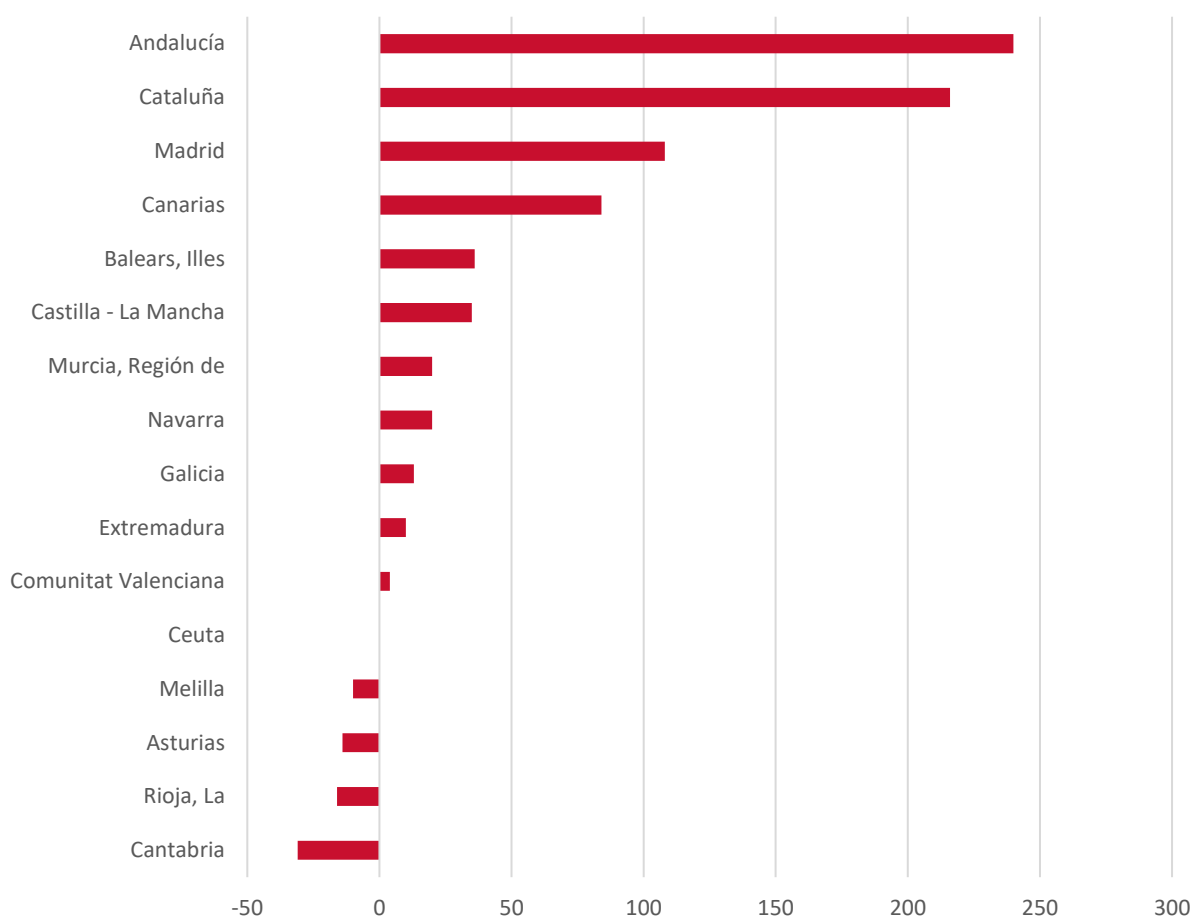
Gràfic 7. Dinàmica demogràfica empresarial en la indústria. Branques amb saldo +/-10 empreses

Font: Demografia harmonitzada d'empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

La Comunitat Valenciana és la tercera regió per nombre d'empreses industrials creades en 2021, 1.406 empreses, un 13,6 % de les creades en el conjunt d'Espanya, i se situa per darrere de Catalunya (19,6 %) i Madrid (13,8 %). D'altra banda, en nombre d'empreses que cessen la seua activitat, la Comunitat Valenciana se situa en quart lloc, per darrere de Catalunya, Madrid i Andalusia.

Per saldo demogràfic industrial, la Comunitat Valenciana se situa en onzena posició, molt per darrere de comunitats autònomes industrials com Catalunya i Madrid, però també d'altres tradicionalment menys industrialitzades com Andalusia, Canàries o Balears.

Gràfic 8. Balanç de creació/cessament d'empreses en 2021 per CA

Font: Demografia harmonitzada d'empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

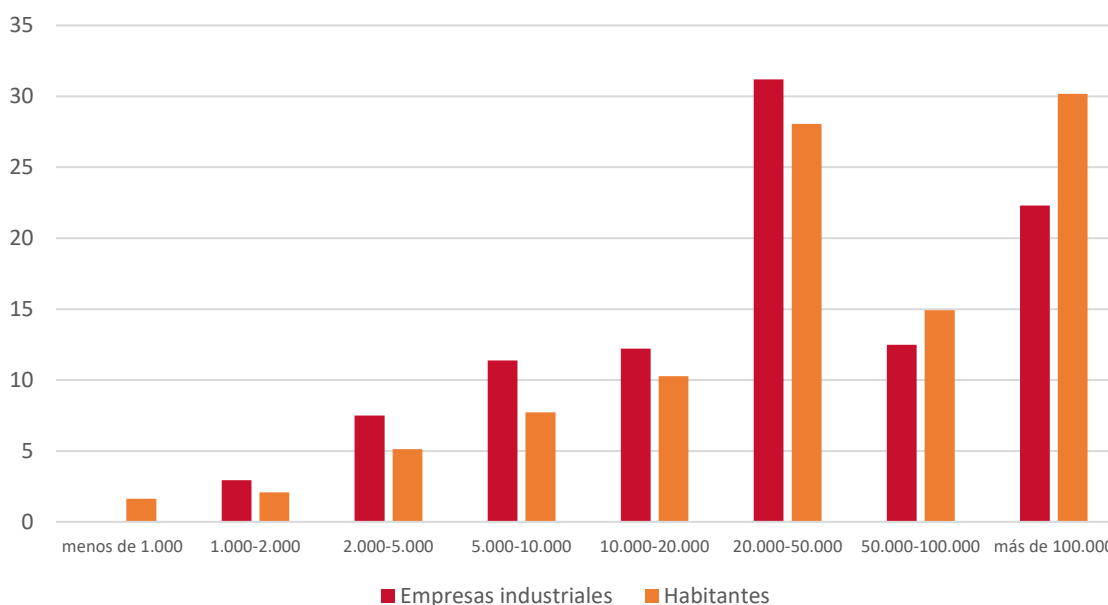
1.4. Distribució territorial de la indústria

La distribució territorial del teixit industrial de la Comunitat Valenciana està determinada per la distribució de la població, com ocorre en el conjunt d'Espanya, però a més condicionada per l'existència de sistemes productius locals, que propicien una certa dispersió del teixit industrial en el territori.

La indústria valenciana es localitza fonamentalment en les capitals de província i en grans municipis com Elx, Elda, Paterna, Ibi, Crevillent, Torrent, Ontinyent, Alcoi o Petrer, entre altres.

El gràfic següent mostra la relació directa entre el nombre d'empreses i la població de cada municipi, i el teixit empresarial es concentra, d'una banda, en els grans nuclis (València, Alacant, Elx i Castelló), a on es localitza el 22,3 % del teixit industrial, i d'altra banda en els municipis d'entre 20.000 i 50.000 habitants (per la tradició de sistemes productius locals), que aglutinen el 31,2 % del teixit empresarial.

Gràfic 9. Distribució de la indústria i la població segons grandària de municipi (%; 2023)

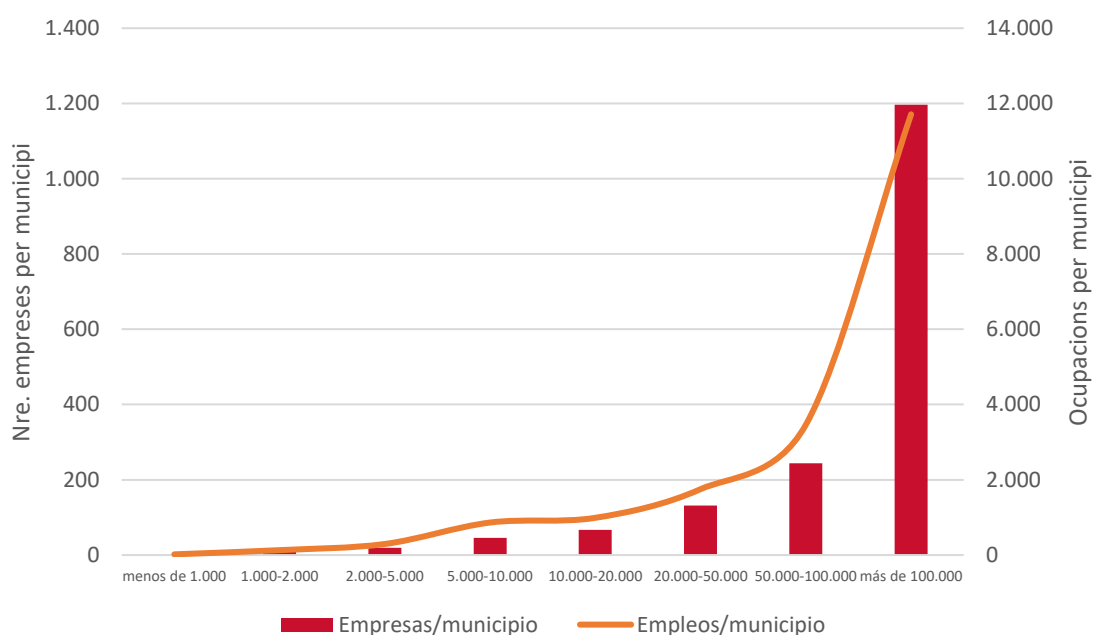

Font: DIRCE 2023. INE; Padró 2023. INE; 2024; elaboració pròpia.

Esta concentració es produïx també en termes d'ocupació, i es constata que hi ha una forta correlació del teixit i de l'ocupació en els grans municipis i en els municipis de grandària mitjana (20.000-50.000 habitants).

L'elevada concentració d'empreses i ocupacions en les tres capitals de província i Elx (municipis amb més de 100.000 habitants) fa que la densitat industrial siga significativament major en estos municipis que en la resta, com es mostra en el gràfic següent.

Gràfic 10. Empreses i ocupacions industrials mitjanes segons grandària del municipi (2023)

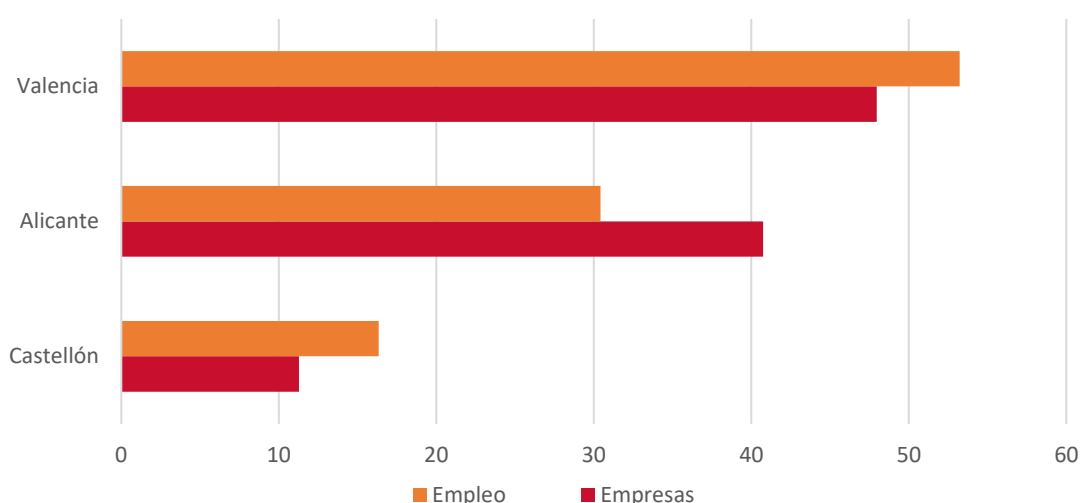

Font: DIRCE 2023. INE; Estadística de comptes de cotització i afiliació de treballadors a la Seguretat Social. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions; 2024; elaboració pròpia.

A escala provincial, València lidera el sector industrial en termes de teixit empresarial amb el 48 % de les empreses industrials de la Comunitat Valenciana, el 53,2 % dels llocs de treball en el sector.

D'altra banda, la província d'Alacant aglutina el 40,7 % de les empreses industrials i genera el 30,4 % de l'ocupació industrial, mentre que la província de Castelló compta amb molt menys teixit industrial (11,3 %) i en esta es generen menys ocupacions (16,3 %).

Gràfic 11. Distribució d'empreses, llocs de treballs i persones ocupades en el sector industrial per províncies (%; 2023)

Font: DIRCE 2023. INE; Estadística de comptes de cotització i afiliació de treballadors a la Seguretat Social. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions; 2024; elaboració pròpia.

Per zones comarcals, l'Horta Sud és la més rellevant en termes de teixit i ocupació industrial, el 10,9 % del teixit empresarial industrial de la Comunitat Valenciana, el 10,5 % dels llocs de treball industrials i l'11,4 % de les persones ocupades en la indústria valenciana.

A l'Horta Sud li segueixen el Baix Vinalopó i València com les zones amb major nombre d'empreses, que agrupen el 9,2 i el 9,1 % del total de la indústria de la Comunitat Valenciana respectivament. Entre estes tres comarques es concentra el 30 % de les empreses industrials.

En termes de creació d'ocupació, li segueix l'Horta Nord, a on les empreses industrials generen el 8,6 % de l'ocupació industrial de la Comunitat. Ja més allunyades, però amb rellevància en la creació de l'ocupació, se situen la Plana Alta i la Plana Baixa, així com el Baix Vinalopó (que generen el 6,3 % de l'ocupació cada una).

És destacable apuntar que 7 de les 33 comarques de la Comunitat Valenciana, les cinc anteriors amb el Camp de Túria i la Ribera Alta, aglutinen el 50 % de l'ocupació generada per la indústria valenciana.

1.5. Eixos industrials

La Comunitat Valenciana destaca per la seua notable diversitat i descentralització geogràfica en l'àmbit industrial, un aspecte clau que ha permés un desenrotllament equilibrat i sostingut en diverses comarques. En particular, l'eix industrial conformat per les comarques de la Costera, la Vall d'Albaida, el Comtat, l'Alcoià i la Foia de Castalla, representa un cas exemplar d'este model de desenrotllament.

Estes comarques, situades entre el sud de la província de València i el nord de la província d'Alacant, alberguen més de 300.000 habitants i es caracteritzen per una forta tradició industrial. A pesar d'estar constituïdes per ciutats mitjanes i xicotetes, estes regions posseïxen un índex de mamprendoria notable superior a la mitjana de la Comunitat Valenciana i d'Espanya, la qual cosa reflectix un teixit empresarial dinàmic i robust.

Un dels elements distintius d'este eix industrial és la notable diversificació sectorial. Històricament, les indústries del joguet, automoció, el tèxtil i el paper han sigut pilars fonamentals, però en les últimes dècades s'ha observat un creixement significatiu en sectors emergents com el cautxú, els plàstics, energètic i els productes metàl·lics. Esta capacitat per a adaptar-se i evolucionar ha sigut crucial per a mantindre la competitivitat i resiliència de la regió.

El sector industrial d'estes comarques agrupa un total de 3.071 empreses actives, que generen una facturació de més de 5.500 milions d'euros i proporcionen ocupació a 34.000 persones. Estes xifres subratllen la importància i el pes d'estes àrees en el context industrial de la Comunitat Valenciana. Tot i representar només el 5,8 % de la població total de la Comunitat, este eix genera el 8,3 % de la facturació industrial, concentra el 12,4 % de les empreses industrials i ocupa l'11,4 % de la força laboral industrial de la regió.

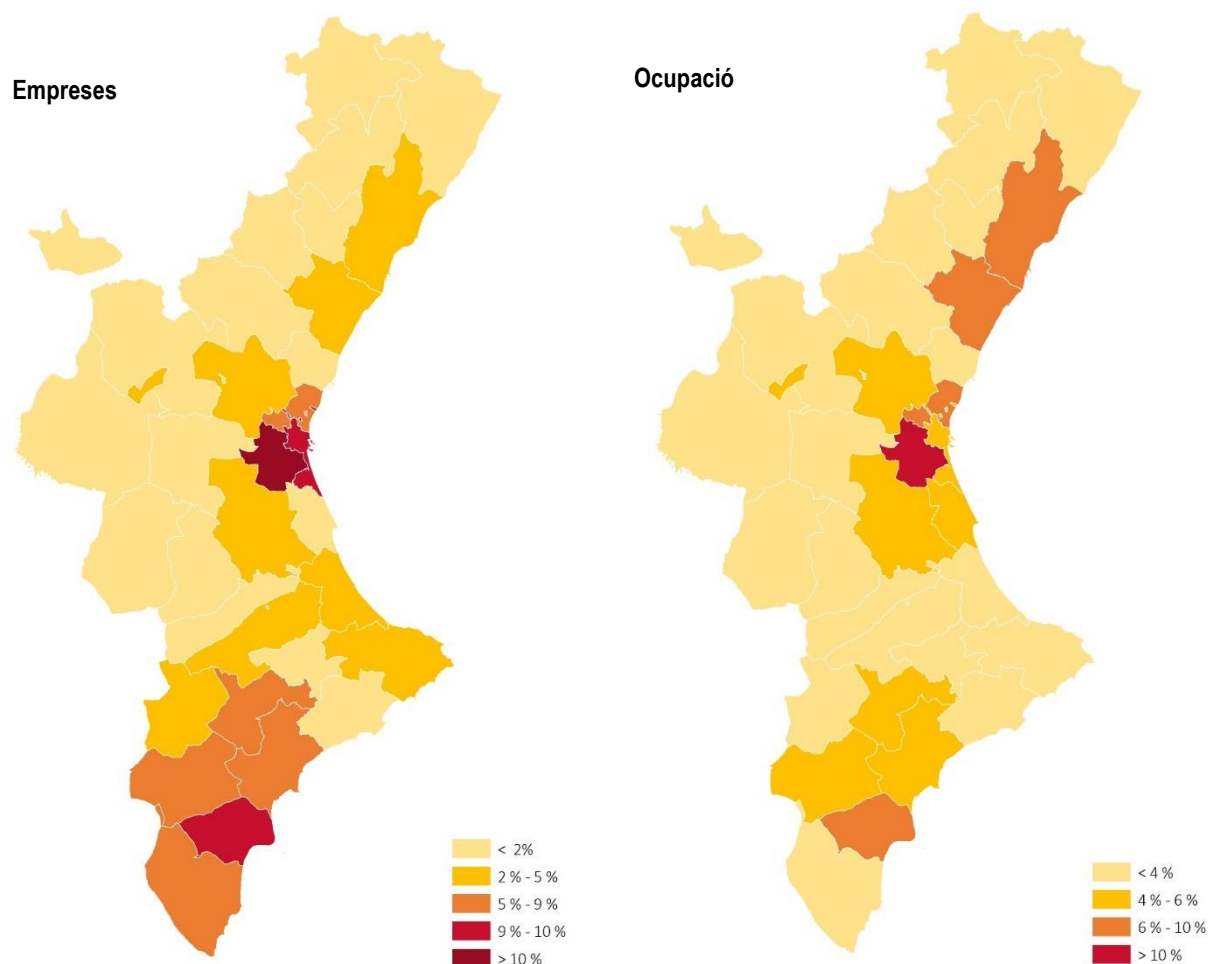
La infraestructura industrial també té un paper crucial en el potencial de creixement futur d'estes comarques. Actualment, hi ha 97 àrees industrials amb un total de 37,4 milions de metres quadrats de sòl industrial, dels quals 14 milions estan urbanitzats i els restants 23,4 milions estan pendents de desenrotllament. A més, es preveu un augment significatiu en la capacitat elèctrica, la qual cosa facilitarà encara més l'expansió industrial en la regió.

Taula 2. Àrees industrials i sòl industrial a la Comunitat Valenciana

Municipi	Nombre àrees industrials				Sòl Industrial (m ²)			% Total sòl s/ total territori
	Sense classificar	Bàsiques	Avançades	TOTAL	Zona nou desenrotllament (ZND)	Zona urbanitzada industrial (ZUI)	TOTALS	
El Comtat	15	2	0	17	2.183.684	1.747.121	3.930.805	10,5 %
L'Alcoià	1	7	1	9	2.756.942	2.554.875	5.311.817	14,2 %
La Foia de Castalla	12	7	0	19	4.140.227	2.537.715	6.677.942	17,8 %
la Costera	18	4	0	22	5.339.578	2.329.388	7.668.966	20,5 %
La Vall d'Albaida	15	18	0	33	8.997.281	4.837.879	13.835.160	37,0 %
Total territori	61	38	1	100	23.417.711	14.006.978	37.424.689	100,0 %

Font: IVACE+i.

Gràfic 12. Distribució de les empreses i l'ocupació industrial per comarques (%; 2023)

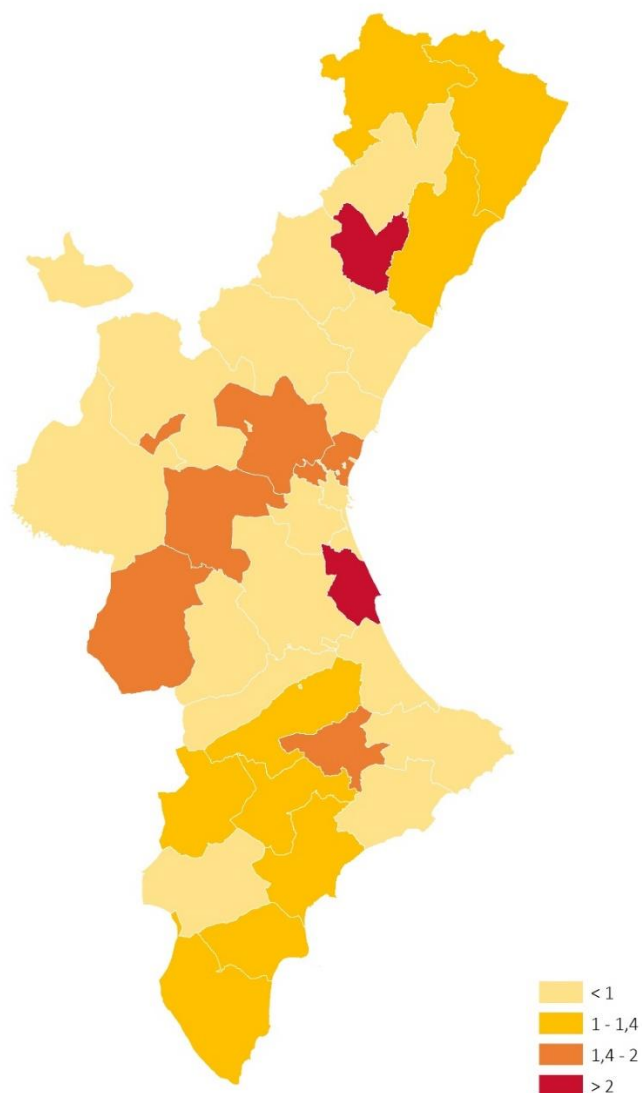

Font: Estadística de comptes de cotització i afiliació de treballadors a la Seguretat Social. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions; Relació municipis per comarques fins a 2022. IVE; 2024; elaboració pròpia.

El saldo d'ocupació industrial, és a dir, la diferència entre els llocs de treball existents en el territori i les persones que residixen ací que treballen en la indústria, aporta coneixement sobre el potencial d'una zona per a donar ocupabilitat. A la Comunitat Valenciana es genera 1,05 ocupacions per cada persona ocupada resident, un indicador que a escala provincial oscil·la entre 1,06 (Castelló) i 1,04 (València i Alacant).

Per comarques destaquen la Ribera Baixa (2,56) i l'Alcalatén (2,37), mentre que cinc més se situen per damunt d'1,4 llocs de treball per cada persona ocupada en la indústria resident: la Foia de Bunyol (1,9), el Camp de Túria (1,6), la Vall de Cofrents-Aiora (1,5), el Comtat (1,4) i l'Horta Nord (1,4).

Gràfic 13. Distribució del saldo d'ocupació industrial per comarques (%; 2023)

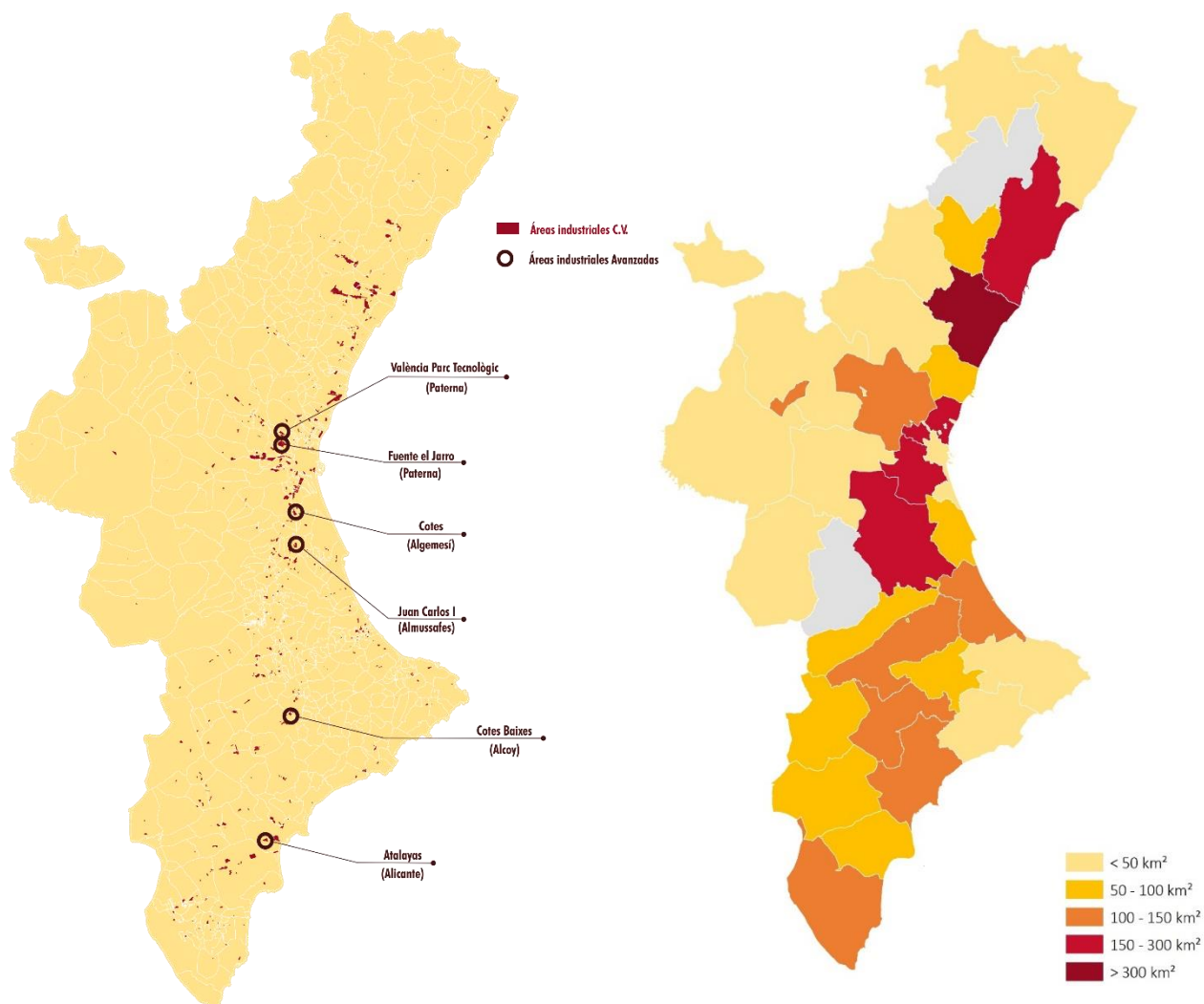
Font: Estadística de comptes de cotització i afiliació de treballadors a la Seguretat Social. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions; Relació municipis per comarques fins a 2022. IVE; 2024; elaboració pròpia.

1.6. Sòl industrial

La indústria valenciana concentra la seua activitat en 643 parcs empresarials distribuïts per tot el territori regional, que compten amb una superfície de 2.781,3 km².

El nombre d'estos espais productius és molt més elevat en la comarca de la Plana Baixa que en les altres comarques de la Comunitat, 71 parcs amb una superfície de 310 km² dedicats a l'activitat industrial, ocupats principalment per empreses del sector ceràmic.

Li segueixen les comarques de l'Horta Sud i la Ribera Alta amb 54 i 53 parcs respectivament, amb 239 i 226 km² respectivament. En la primera és la producció de plàstic l'activitat principal, seguida de la indústria alimentària, la fabricació de mobles, productes metàl·lics, maquinària i equips, i la producció de vehicles de motor també té una forta presència, influïda per la proximitat a la multinacional Ford Valencia Body & Assembly, a la qual proveïx. En el cas de la Ribera Alta, cal destacar la potent indústria agroalimentària.

Gràfic 14. Distribució de la superfície industrial per comarques (km²; 2023)

Font: Parcs empresarials de la Comunitat Valenciana. ICV; Relació municipis per comarques fins a 2022. IVE; 2024; elaboració pròpia.

La Llei 14/2018, de 5 de juny, de la Generalitat, de gestió, modernització i promoció de les àrees industrials de la Comunitat Valenciana, és una normativa pionera a Espanya i un vector clau per a la política de reindustrialització en la regió. Esta legislació respon a la necessitat de disposar de sòl industrial adequat i d'infraestructures que faciliten la instal·lació d'activitats industrials i l'atracció d'inversions.

Els aspectes més destacables impulsats per la Conselleria en esta matèria són:

- Nova normativa: la llei estableix un marc normatiu per a fomentar els espais industrials en el territori de la Comunitat Valenciana. Este marc inclou la Llei de gestió, modernització i promoció de les àrees industrials i les seues normes de desplegament.
- Mapa de sòl industrial: s'ha elaborat un mapa de sòl industrial de la Comunitat Valenciana, una ferramenta web crucial per a localitzar sòl disponible en les províncies de Castelló, València i Alacant. Este mapa facilita la promoció de les àrees industrials i l'atracció d'inversors, a més d'orientar la política industrial regional.

- Entitats de gestió i modernització (EGM): la llei introduïx la figura de les entitats de gestió i modernització (EGM), encarregades de la gestió i modernització de les àrees industrials.
- Classificació d'àrees industrials: la normativa classifica les àrees industrials per a la millor gestió i promoció.
- Ajudes per a la millora dels polígons: s'establixen ajudes destinades a la millora dels polígons industrials.

La Llei 14/2018 promou la col·laboració entre les administracions públiques i els titulars de sòl industrial per a la creació, conservació, manteniment i modernització dels servicis públics. A més, facilita el desenrotllament de servicis addicionals de valor afegit, respectant les competències i responsabilitats de les entitats locals en matèria de manteniment i conservació d'estes àrees.

El Mapa de sòl industrial no sols és una ferramenta per a la localització de sòl disponible, sinó que també posa en valor les infraestructures industrials de la Comunitat Valenciana, millora els actius existents i oferix una oferta completa de sòl industrial als mercats exteriors. Esta iniciativa és fonamental per a avançar en la reindustrialització de la regió donant suport tant a les empreses locals com a potencials inversors internacionals.

Des de 2018, amb l'aplicació de la Llei 14/2018, de 5 de juny, la Comunitat Valenciana ha establert entitats de gestió i modernització (EGM) en les seues àrees industrials, i actualment compta amb 24 EGM operatives en tota la regió. La Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme i IVACE+ estan col·laborant activament en la implantació d'esta nova figura jurídica en les àrees industrials que permet millorar els servicis i les infraestructures dels parcs empresarials i fer-los més competitius i atractius per a la implantació de nous projectes i beneficiar també les empreses ja instal·lades. I ho fa amb accions com la convocatòria d'ajudes per a donar suport a actuacions desenrotllades per entitats gestores d'àrees industrials de la Comunitat Valenciana que impulsen la seua modernització i gestió, la creació d'una taula permanent de treball d'EGM i el finançament de jornades d'assessorament als ajuntaments industrials de la Comunitat Valenciana per a la constitució d'EGM.

El propòsit públic d'estes entitats es troba en la gestió, modernització i promoció de servicis, infraestructures i dotacions industrials en la regió. Les seues funcions inclouen la col·laboració amb els ajuntaments per a assegurar el compliment de les obligacions municipals en conservació, manteniment, vigilància, neteja i altres servicis bàsics relacionats amb l'àrea industrial. A més, estes entitats poden assumir la gestió de servicis municipals, promoure millores en infraestructures, vetlar pel compliment de normatives urbanístiques, representar interessos dels titulars de béns, proporcionar informació rellevant sobre l'àrea industrial, col·laborar en l'elaboració de plans de mobilitat i contribuir a iniciatives de promoció i inversió.

Taula 3. Entitats de gestió i modernització de les àrees industrials a la Comunitat Valenciana (2024)

Entitat	Municipi	Província
EGM Cotes Altes	Alcoi	Alacant
EGM Cotes Baixes	Alcoi	Alacant
EGM Àrea Empresarial Aguamarga	Alacant	Alacant
EGM Atalayas Ciudad Empresarial	Alacant	Alacant
EGM Castalla Polígon La Foia	Castalla	Alacant
EGM Les Galgues	Pedreguer	Alacant
EGM La Granadina San Isidro	San Isidro	Alacant
EGM El Campaner Alcalà de Xivert	Alcalà de Xivert	Castelló
EGM Supoi8	Almassora	Castelló
EGM Abastos - Collet Benicarló	Benicarló	Castelló
EGM Belcaire Vall d'Uixó	La Vall d'Uixó	Castelló
EGM Mezquita La Vall	La Vall d'Uixó	Castelló

Entitat	Municipi	Província
EGM Torreta	L'Alcora	Castelló
EGM Nord2 Onda	Onda	Castelló
EGM Romeral (Sur 14) Onda	Onda	Castelló
EGM Sur 13 (Entre Ríos) Onda	Onda	Castelló
EGM Cotes Algemesí	Algemesí	València
EGM Pepe Miquel	Algemesí	València
EGM Juan Carlos I	Almussafes	València
Polígon Industrial Nord	Almussafes	València
EGM Aeroport Manises	Manises	València
EGM Asivalco - Fuente del Jarro	Paterna	València
València Parc Tecnològic	Paterna	València
EGM Parc Logístic de València (PLV)	Riba-roja de Túria	València

Font: Registre autonòmic de les entitats de gestió i modernització d'àrees industrials. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme; 2024; elaboració pròpia.

L'entitat responsable de la tramitació de la classificació d'àrees industrials a la Comunitat Valenciana és l'Institut Valencià de Competitivitat i Innovació (IVACE). Esta classificació es realitza en tres categories: bàsiques, avançades i consolidades, en funció de les infraestructures i servicis disponibles.

En 2020 va tindre lloc una primera classificació amb el resultat de 171 àrees industrials bàsiques. En 2023 es va publicar la resolució amb l'actualització d'esta primera classificació amb un total de 296 àrees industrials bàsiques (59 de les quals pertanyen a la província de Castelló, 162 a la de València i 75 a la província d'Alacant) i 6 avançades que corresponen a:

- Las Atalayas. Alacant
- Cotes Baixes. Alcoi
- Cotes. Algemesí
- Parc Industrial Juan Carlos I. Almussafes
- Fuente del Jarro. Paterna
- València Parc Tecnològic. Paterna

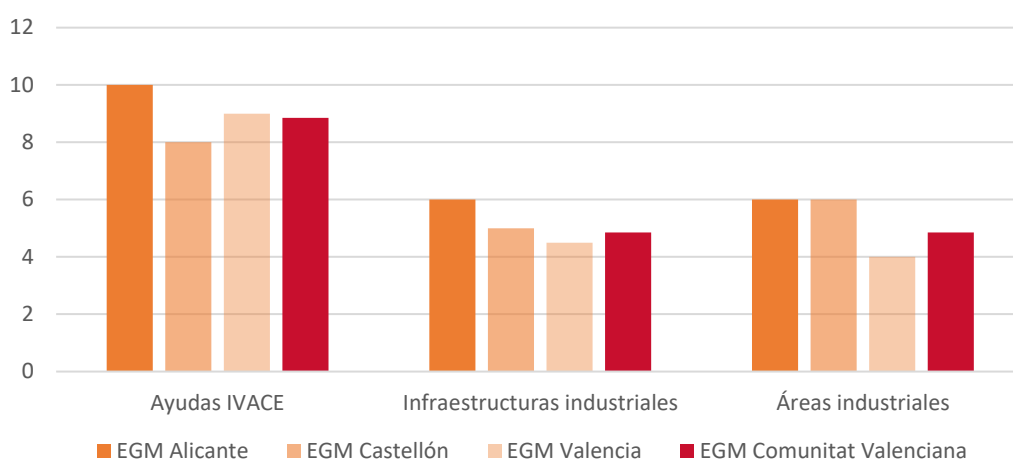
Així mateix, IVACE+ i ha creat el distintiu per a àrees industrials avançades que suposa un reconeixement significatiu a l'esforç d'ajuntaments i EGM per a impulsar els estàndards d'excel·lència de les àrees industrials i impuls a la indústria i als parcs empresarials perquè siguen espais de referència i altament qualificats.

Per mitjà del Pla de millora i modernització dels polígons industrials, IVACE+ i gestiona des de 2017 subvencions de fins al 100 % dirigides a tots els ajuntaments de la Comunitat Valenciana per a millorar infraestructures i servicis d'espais industrials. Són ajudes de concurrència pública per a arribar al màxim de localitats. Estes ajudes són la millor ferramenta per a dotar els parcs empresarials de millors servicis i infraestructures, d'incrementar la seua competitivitat, de modernitzar la seua imatge i, en definitiva, de fer-ne la millor targeta de presentació per a la implantació de nous negocis i l'atracció d'inversions. Les subvencions estan convertint les àrees industrials en espais altament qualificats per a la generació d'ocupació estable i de qualitat i estan millorant la qualitat de vida de les persones que treballen en les empreses instal·lades.

Les EGM han avaluat positivament les subvencions anuals de l'IVACE+i per a la millora industrial (9 punts sobre 10) i suggerixen ampliar-les per a abastar més activitats. No obstant això, assenyalen que són susceptibles de millora les àrees industrials i infraestructures (5 punts sobre 10) i advoquen per la creació de grans superfícies de sòl industrial prop de grans empreses.

Per localització de les àrees industrials, les EGM de la província valenciana valoren com a deficientes les infraestructures i les àrees industrials i els atorguen 4,5 i 4 punts de mitjana, respectivament. La resta d'EGM d'Alacant i Castelló les valoren amb 6 punts de mitjana sobre 10.

Gràfic 15. Valoració mitjana de les EGM a la Comunitat Valenciana per províncies (0 a 10 punts; 2024)

Font: Enquesta a entitats de gestió i millora per a l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme; 2024; elaboració pròpia.

Per a donar resposta a les necessitats de les EGM, la Direcció General d'Indústria ha creat en 2024 la Taula Permanent de Treball com un canal de comunicació entre la Generalitat Valenciana i les EGM, destinada a identificar de manera contínua les necessitats i problemàtiques específiques d'estes entitats i les seues àrees industrials corresponents.

2. FACTORS PRODUCTIUS

2.1. Factor treball

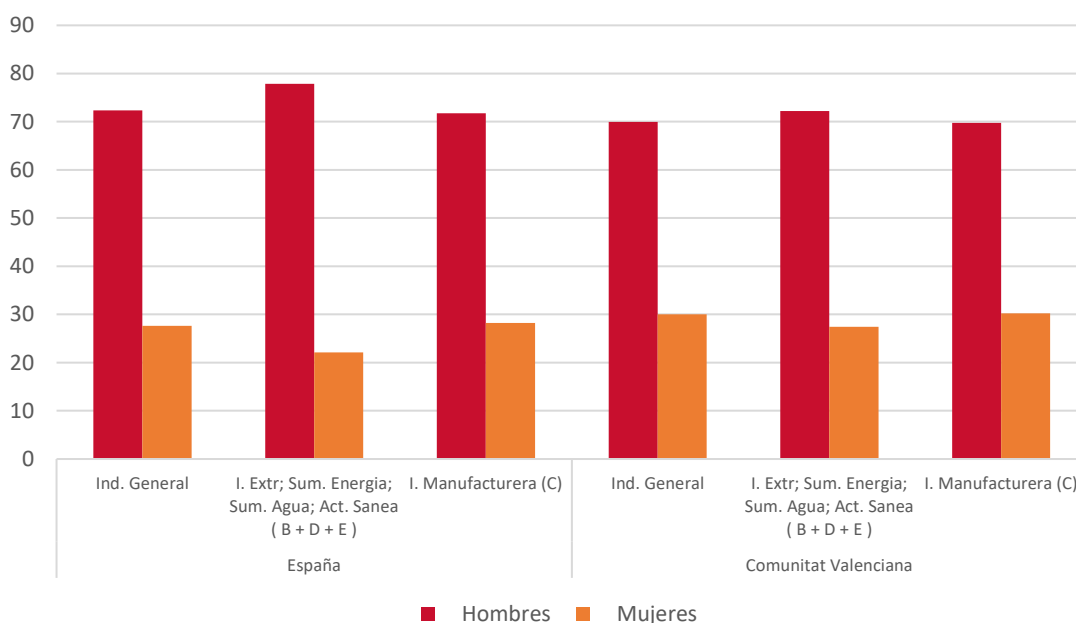
2.1.1. Característiques de l'ocupació

Les empreses industrials de la Comunitat Valenciana en 2022 van donar ocupació a 370.600 persones, que representen el 17 % del total de persones ocupades a la Comunitat i el 13,4 % de l'ocupació industrial generada a escala nacional.

La indústria manufacturera és la principal branca de la indústria de la Comunitat Valenciana, amb 325.200 ocupacions en 2022, que suposen el 87,8 % del total (destaca l'aportació del sector industrial ceràmic a l'ocupació industrial, 14,3 % de l'ocupació industrial de la Comunitat Valenciana), un poc menys del que les manufactures representen en l'ús de la indústria espanyola (90,4 %).

La indústria de la Comunitat Valenciana presenta un índex elevat de masculinització, el 76,0 % de les persones ocupades són hòmens, 20 punts percentuals per damunt de la mitjana de l'economia valenciana, igual que ocorre en la indústria espanyola (72,4 % hòmens). Esta situació es produïx en les quatre branques de la indústria, amb especial intensitat en la indústria extractiva, en la qual el 93,0 % de les persones ocupades són hòmens (82,1 % a Espanya).

Gràfic 16. Distribució de l'ocupació per sexe en les branques de la indústria de la Comunitat Valenciana (2022; %)

Font: EPA 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

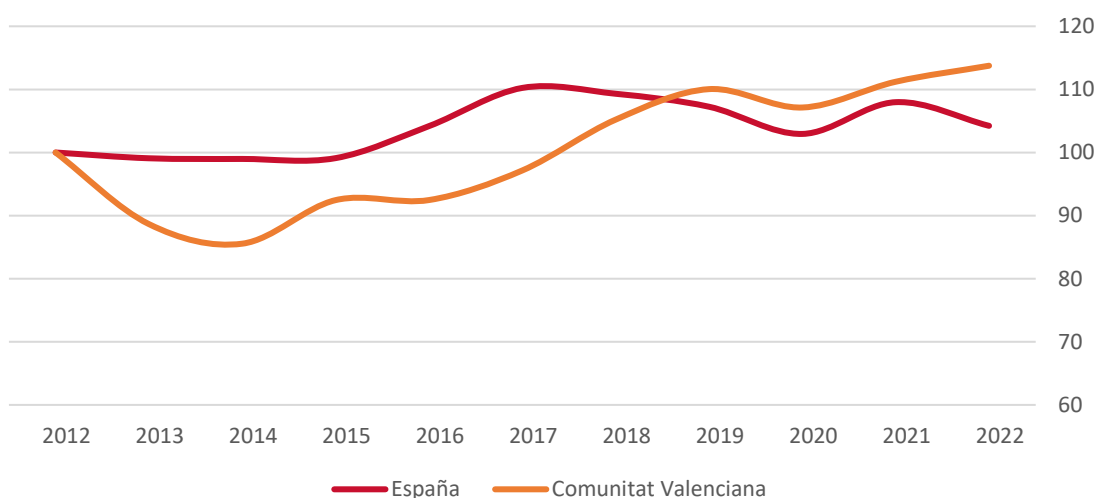
Entorn d'un terç de les persones ocupades en la indústria de la Comunitat Valenciana tenen entre 45 i 54 anys (32,3 % en 2022), lleugerament per damunt de la mitjana del conjunt de l'economia regional (3,3 punts percentuals més en 2022). Una proporció molt similar té el segment d'edat anterior a este, el de 35 a 44 anys, que en 2022 representava el 31,1 % de l'ocupació industrial, per damunt de la mitjana regional en 4,7 punts percentuals.

Els altres tres segments d'edat tenen molta menor importància en l'ocupació industrial, principalment el de persones d'entre 16 i 24 anys, que en 2022 va suposar el 4,3 %, per davall de la mitjana regional en 1,5 punts percentuals. Els altres dos segments d'edat (25 a 34 i de 55 en avant) aporten xifres similars a l'ocupació de la indústria de la Comunitat Valenciana, 15,3 % i 16,9 % respectivament.

L'ocupació industrial a la Comunitat Valenciana ha crescut un 18 % en els últims 10 anys, un percentatge inferior al registrat pel conjunt de l'ocupació en l'economia valenciana (21,1 %), encara que molt superior al registrat per la indústria a escala nacional (11,6 %). La indústria valenciana ha creat 58.000 ocupacions netes entre 2012 i 2022, un augment que representa el 20 % de l'increment de l'ocupació industrial del conjunt d'Espanya en eixos anys.

En els últims anys l'ocupació industrial a la Comunitat Valenciana ha experimentat un creixement continu i supera el registrat pel conjunt de la indústria espanyola. Eixe creixement s'alinea amb el del conjunt de l'economia, la qual cosa explica que el pes de l'ocupació industrial en l'economia valenciana siga similar al de fa una dècada (17,3 % en 2012 i 17 % en 2022).

Gràfic 17. Índex d'evolució de l'ocupació en la indústria de la Comunitat Valenciana (2022-2012; 2012 = 100)

Font: EPA 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

D'altra banda, les entitats de gestió i modernització² amb seu a la Comunitat Valenciana consideren apropiada, amb una puntuació de 5,9 sobre 10, l'assignació de recursos humans en la indústria regional. Així mateix, observen que l'accés a programes de formació és prou satisfactori, ja que aconsegueix una qualificació de 6,3 sobre 10. No obstant això, identifiquen margens de millora en la captació de talent que, tot i que se situa en un nivell acceptable de 5,4 sobre 10, encara presenta oportunitats per a la seua optimització.

La incorporació de talent a les empreses és una necessitat de tots els sectors productius, amb diferent intensitat segons factors com els reptes en innovació, l'obertura a l'exterior o el grau de rivalitat entre competidors, en suma, la major o menor pressió competitiva és el que determina que siga més o menys crítica la incorporació i retenció de talent. En la indústria estos factors estan més presents que en la mitjana de l'economia, principalment respecte a sectors la demanda dels quals procedix en la major part del mercat pròxim a la localització de l'empresa (comerç minorista, servicis de mercat a la població, etc.).

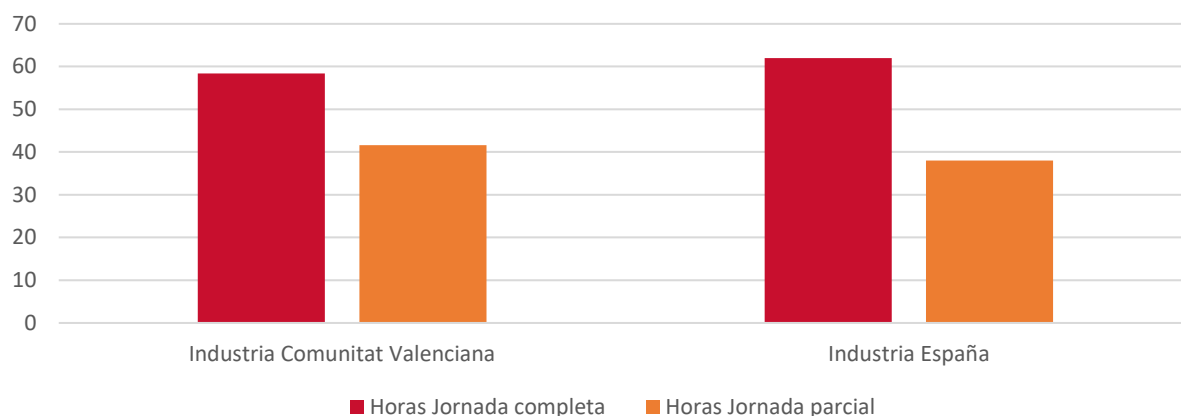
2.1.2. Condicions laborals

La immensa majoria de les persones que treballen en la indústria de la Comunitat Valenciana tenen contractes indefinits, el 90,7 % en 2023, 8,5 punts percentuals més que el conjunt de sectors productius de la regió. Esta situació s'ha consolidat en els últims anys, amb un augment de 2,4 punts percentuals en 2023 respecte a l'any anterior, una millora lleugerament superior a l'obtinguda de mitjana a la Comunitat Valenciana (0,2 punts percentuals).

² Enquesta a entitats de gestió i millora per a l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme; 2024.

Una part important de les hores treballades en la indústria de la Comunitat Valenciana durant l'any 2023 van ser a temps parcial, el 41,6 % del total d'hores treballades, per damunt del 38,0 % registrat en la indústria a Espanya, una diferència que reflectix una menor estabilitat laboral en la indústria valenciana respecte a la mitjana nacional.

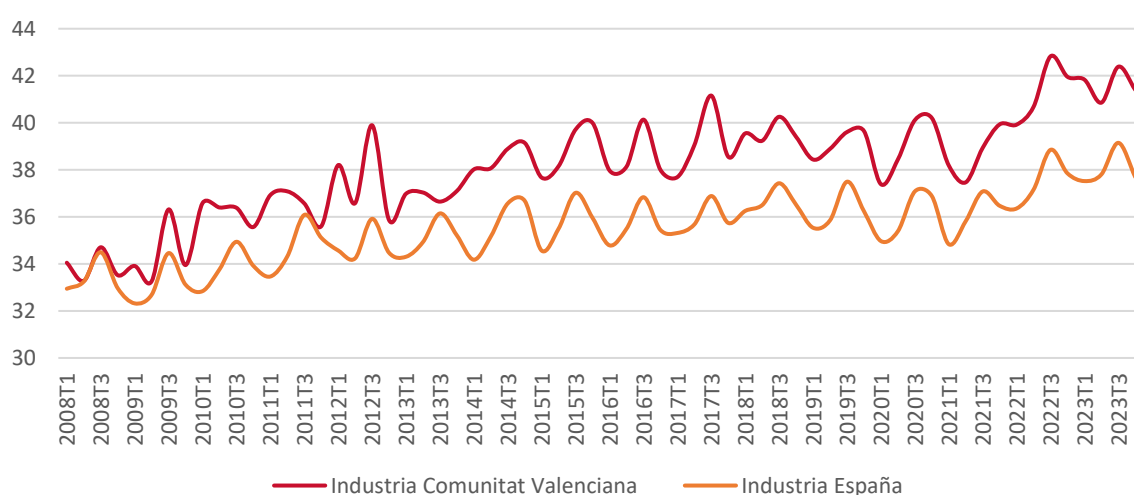
Gràfic 18. Tipus de jornada en la indústria de la Comunitat Valenciana i del conjunt d'Espanya (2023; % de les hores treballades; 2023)

Font: Enquesta trimestral de costos laborals. INE, elaboració pròpia.

La proporció que les hores de treball a temps parcial representen en el total d'hores treballades en la indústria valenciana³ ha augmentat en els últims anys, 7,3 punts percentuals més entre 2008 i 2023, un creixement que també s'ha produït en la indústria a escala nacional, encara que amb menys intensitat, 4,7 punts percentuals. Esta dada ha sigut més elevada en la indústria de la Comunitat que en la del conjunt d'Espanya en tots els anys del període 2008-2023; l'estacionalitat en este tipus d'ocupació és similar tant a la Comunitat Valenciana com en el conjunt del país. En 2023, la desviació típica del nombre d'hores treballades entre trimestres va ser de 17,0 hores a la Comunitat Valenciana i 12,8 hores a Espanya. A més, els coeficients de variació corresponents van ser del 7,0 % i el 5,6 %, respectivament.

Gràfic 19. Evolució del treball a temps parcial indústria de la Comunitat Valenciana i del conjunt d'Espanya (2008-2023; % de les hores treballades)

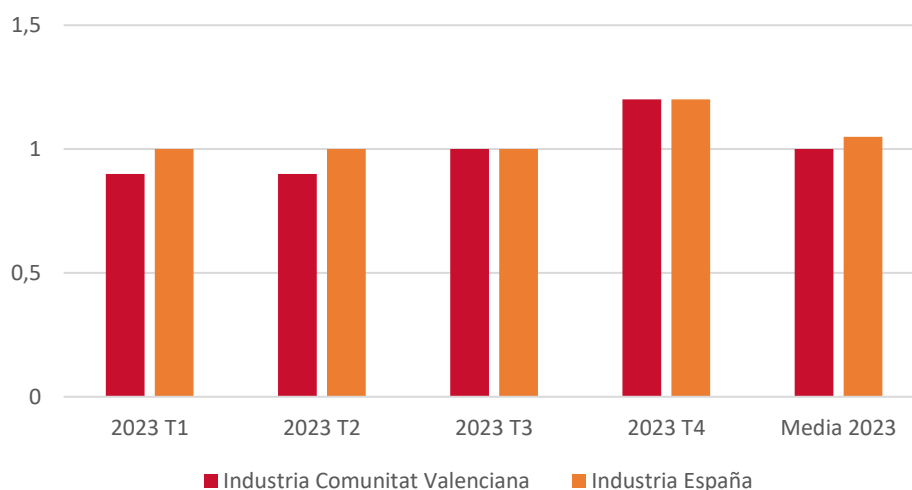

Font: Enquesta trimestral de cost laboral. INE, elaboració pròpia.

³ FTE, indicador "equivalent a temps complet".

En 2023, el nombre d'hores extraordinàries treballades en la indústria valenciana va ser d'una hora al mes per persona ocupada, lleugerament per davall de la mitjana de la indústria a Espanya, 1,1 hores.

Gràfic 20. Hores extraordinàries per persona ocupada al mes en la indústria de la Comunitat Valenciana i Espanya (2023; nombre d'hores)

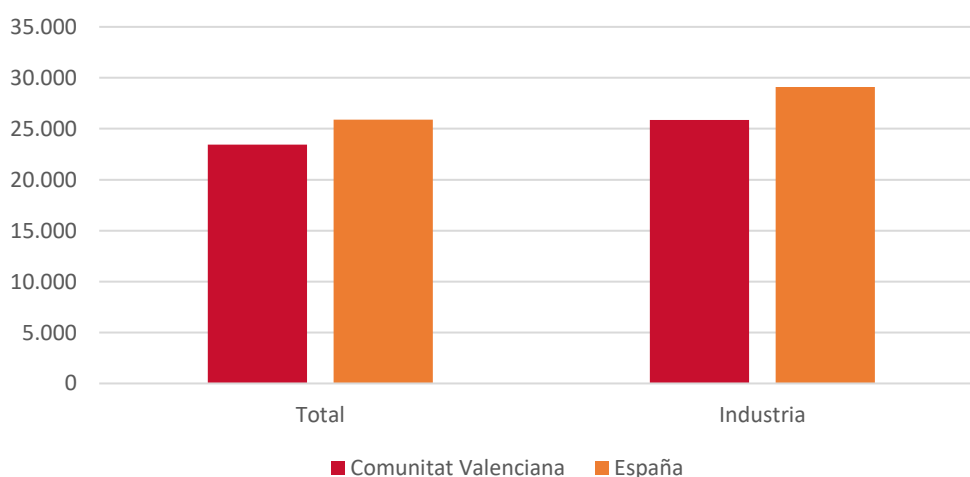

Font: Enquesta trimestral de cost laboral. INE; elaboració pròpia.

Pel que fa al nivell salarial, en 2021 el salari mitjà en la indústria de la Comunitat Valenciana va arribar als 25.868,5 euros, un 10,3 % més que el salari mitjà en la regió (23.448,3 euros), encara que per davall del salari mitjà en la indústria espanyola en un 11,1 % (29.104,2 euros).

El cost laboral total augmenta entorn d'un 37 % respecte al salari, principalment per les cotitzacions obligatòries a la Seguretat Social, que representen aproximadament el 91 % d'este augment. Els altres components del cost laboral són, òbviament, molt inferiors, i tots representen menys del 5 % dels costos no salarials.

Gràfic 21. Salari mitjà anual per persona ocupada (2021; euros)

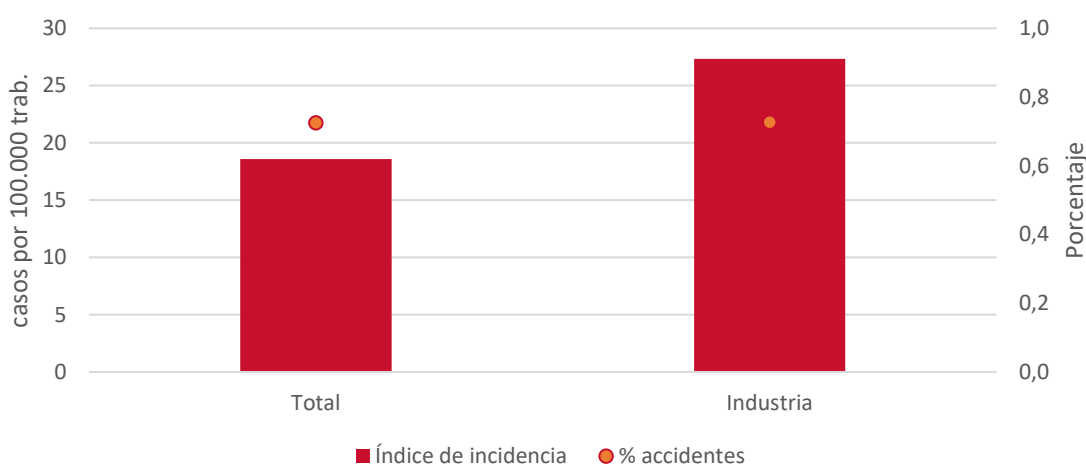
Font: Enquesta anual d'estructura salarial. INE; elaboració pròpia.

En 2023, en la indústria de la Comunitat Valenciana es van produir 11.285 accidents laborals amb baixa, el 21,6 % del total d'accidents que van comportar baixa laboral en eixe any en el conjunt de sectors productius, de l'orde de 4 punts percentuals per damunt del que la indústria representa en el mercat de treball de la Comunitat. Este nombre d'accidents va ser molt similar al de l'any anterior, 16 menys (0,14 % de descens).

L'índex d'incidència d'accidents laborals amb baixa es va situar en 2023 en 3.761 casos per cada cent mil persones ocupades en la indústria, un 46,7 % més que en el conjunt de sectors productius. Respecte a 2022, l'índex es va reduir un 0,72 % en la indústria.

Pel que fa als accidents greus, es van registrar 82 casos en la indústria, la qual cosa va suposar una reducció del 9,9 % en comparació amb l'any anterior. L'índex d'incidència d'estos accidents en el sector industrial es va situar en 27,3 per cada 100.000 persones ocupades en 2023, molt per damunt de la xifra mitjana de sectors de l'economia de la Comunitat (18,6 casos). Respecte a l'any anterior, l'índex va disminuir un 10,4 % en la indústria.

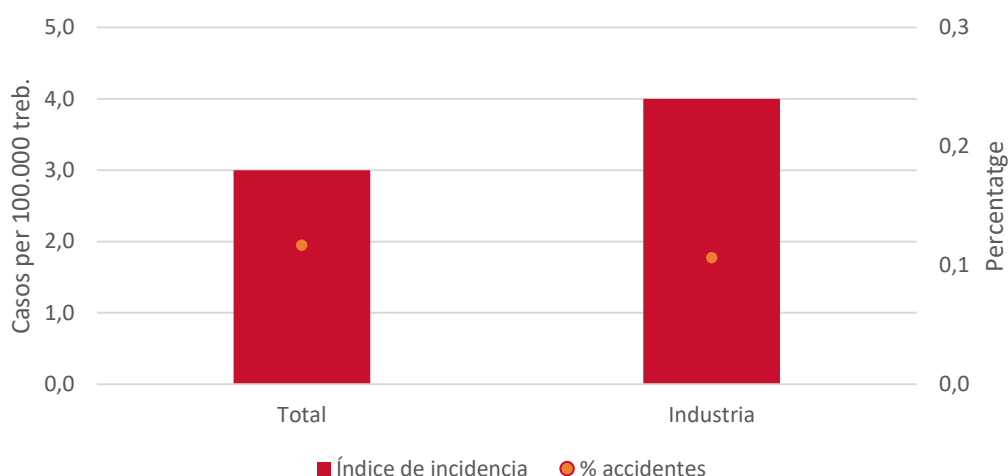
Gràfic 22. Accidents greus en la indústria de la Comunitat Valenciana i en conjunt de sectors (2023; casos per 100.000 persones ocupades; % sobre el total d'accidents amb baixa)

Font: Informe anual estadístiques d'accidents de treball a la Comunitat Valenciana. INVASSAT; 2023; elaboració pròpia.

En termes d'accidents mortals, es va comptabilitzar un total de 61 casos a la Comunitat Valenciana, amb un índex d'incidència de 3 casos per cada cent mil persones ocupades, amb una reducció del 22,8 % en comparació amb l'any anterior. D'estos 61 casos mortals, 12 van ocórrer en la indústria i mostren una disminució del 20 % en relació amb l'any precedent. L'índex d'incidència d'accidents mortals en la indústria es va situar en 4 casos, amb una reducció del 20,5 % respecte a l'any anterior.

Gràfic 23. Accidents mortals totals i industrials valencians (2023; casos per 100.000 persones ocupades; % sobre el total d'accidents amb baixa)

Font: Informe anual estadístiques d'accidents de treball a la Comunitat Valenciana. INVASSAT; 2023; elaboració pròpia.

La incidència de la incapacitat temporal per contingències comunes (ITCC) i de la taxa d'absentisme per malaltia comuna s'ha elevat en els últims anys a la Comunitat Valenciana i se situa en 23,5 casos per cada 1.000 persones ocupades per compte d'altri en 2022, de l'orde d'un terç més que en 2021.

Esta evolució ha suposat un increment del cost de les empreses per les prestacions econòmiques que han de sufragar i genera problemes en el funcionament de les empreses, principalment en les de menor grandària i en les quals hi ha més tasques l'acompliment de les quals requerix especialització de les persones que les fan.

Especialment problemàtics per a les empreses són els processos d'ITCC de més de 365 dies, per la distorsió que pot suposar en la producció, de l'orde de 9.900 casos en 2022, 5.908 més que en 2019, la qual cosa representa un creixement del 147 %.

El cost directe per a les empreses més l'import de les prestacions econòmiques de la Seguretat Social a càrrec de les mútues per als processos d'ITCC durant l'exercici 2022 a la Comunitat Valenciana va ascendir a 2.235,87 milions d'euros (+13,15 % vs. 2021).

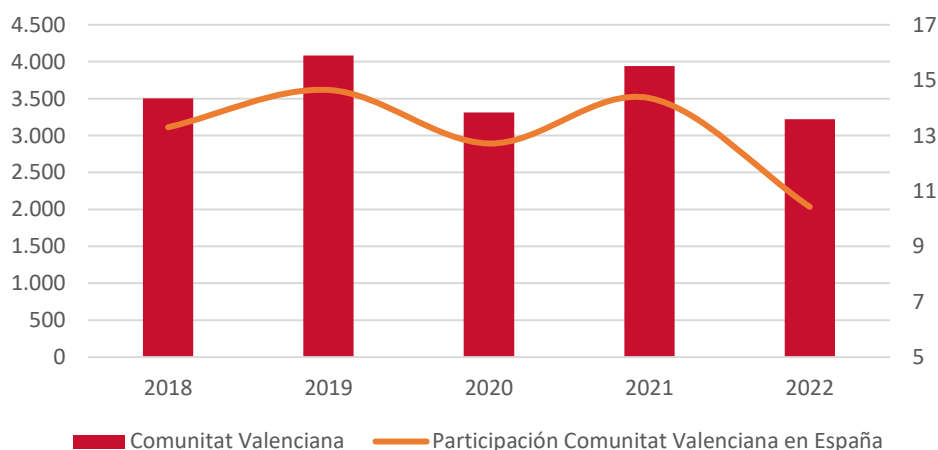
No es disposa del desglossament de dades autonòmiques del cost que els processos d'ITCC en empreses industrials. Servix com a referència que, a escala nacional, el cost directe per a les empreses manufactureres per processos d'ITCC va ascendir en 2023 a 1,21 milions d'euros, la qual cosa suposa un 17 % del total del conjunt d'activitats econòmiques.

2.2. Factor capital

La modernització que les empreses industrials de la Comunitat Valenciana han realitzat en els últims anys i la incorporació al teixit industrial de noves empreses ha comportat un increment d'utilització de capital en els processos productius i un augment de la relació entre capital i factor treball. Entre 2018 i 2022, últim any per al qual es disposa de dades, les empreses industrials de la Comunitat van invertir 18.060,7 milions d'euros en béns materials, uns 3.612,1 milions d'euros de mitjana anual en eixos anys.

En 2022, estes inversions han representat el 10,4 % de les inversions en béns materials que va fer la indústria espanyola, un indicador que ha fluctuat moderadament en el període analitzat i que arribà fins al 14,6 % en 2019.

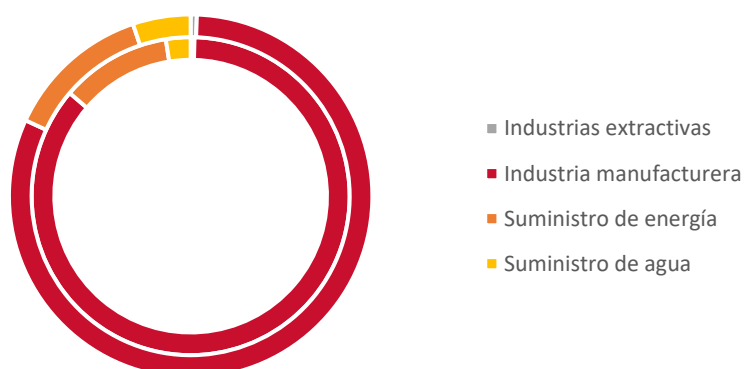
Gràfic 24. Evolució de la inversió en béns materials en la indústria de la Comunitat Valenciana (2018-2022; milions d'euros; %)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

L'evolució de la inversió industrial està protagonitzada per la indústria manufacturera, que ha representat el 81,3 % de la inversió total en la indústria valenciana en 2022. Des de 2018 s'ha millorat la redistribució de la inversió per branques d'activitat a la Comunitat Valenciana, a on la manufactura ha cedit 4,5 punts percentuals: a pesar d'això continua sent la branca més inversora. Li segueixen molt allunyades les entitats dedicades al subministrament elèctric (13 % de la inversió industrial), les activitats dedicades al subministrament d'aigua (5,1 %) i la indústria extractiva, que a penes representa el 0,5 % de les inversions del sector en 2022.

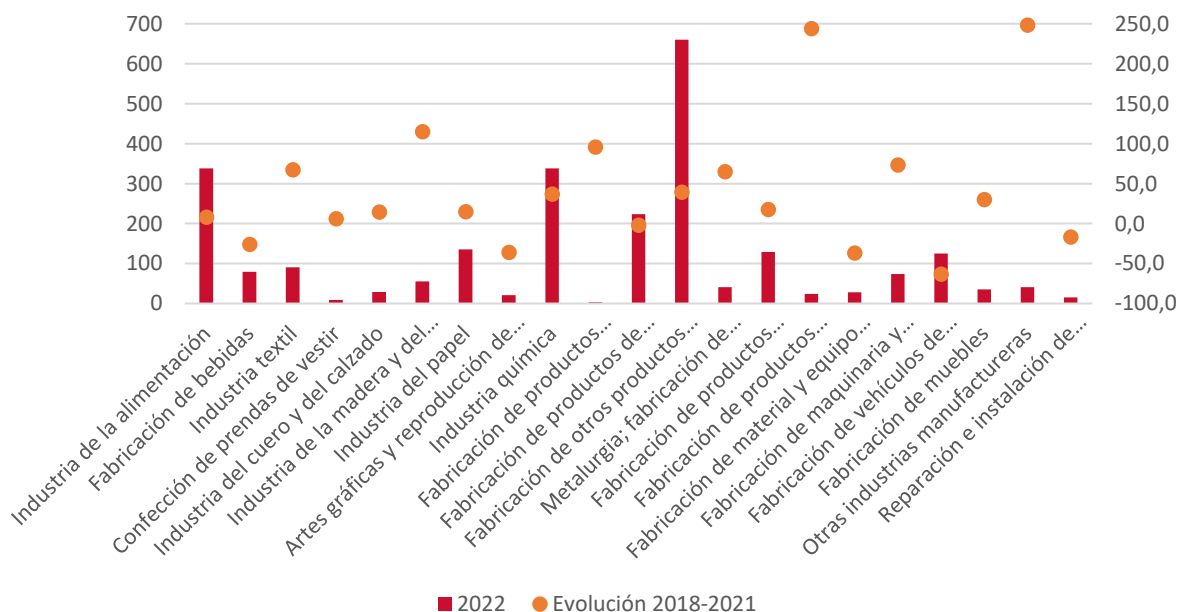
Gràfic 25. Inversió per branques d'activitat (interior 2018 i exterior 2022; %)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

En la indústria manufacturera la inversió en el període 2018-2022 s'ha concentrat principalment en la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics, en la indústria química, la indústria de l'alimentació, en la fabricació de productes de cautxú i plàstic, indústria automobilística i la indústria del paper, que en conjunt suposen el 52,7 % de la inversió industrial de la Comunitat Valenciana.

Gràfic 26. Inversió per branques de la indústria manufacturera a la Comunitat Valenciana i evolució 2018-2022 (milions d'euros; %)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

En la indústria manufacturera són les empreses dedicades a la fabricació de vehicles de motor les que fan una major inversió de mitjana per establiment empresarial, que se situa per damunt dels 758,3 milers d'euros / establiment empresarial en 2022. Li segueixen les empreses de la indústria química, que inverteixen una mitjana de 523 milions d'euros per establiment empresarial, i la de fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics (481,9 milions d'euros / establiment empresarial).

És destacable també la menor inversió que fan en 2022 altres sectors destacats de la Comunitat Valenciana, com la confecció de peces de vestir, la indústria del cuir i del calçat o fins i tot la fabricació de moble o la indústria tèxtil, conseqüència probable de la menor grandària empresarial que s'observa en estos sectors.

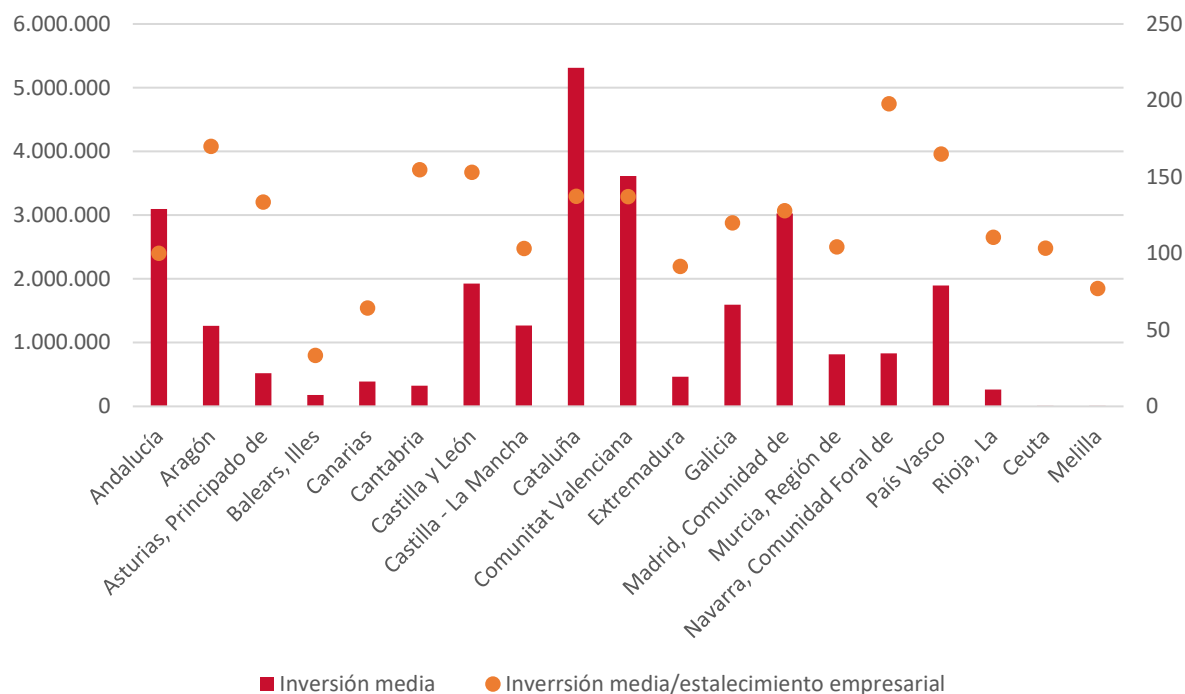
Gràfic 27. Inversió per establiment empresarial en béns materials en les activitats manufactureres de la Comunitat Valenciana (2022; milers d'euros)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

La Comunitat Valenciana ha sigut una de les regions espanyoles amb més inversió industrial en béns materials en els últims anys, la segona en el període 2018-2022, amb un 14,3 % del total, per darrere únicament de Catalunya, que en va concentrar el 13,5 %. La posició de la Comunitat és destacada tant en inversió mitjana per any com en inversió mitjana per empresa, a on se situa en setèim lloc amb 137,2 milers d'euros / establiment empresarial, un 30,6 % menys que la regió que més va invertir per establiment empresarial, Navarra.

Gràfic 28. Inversió en béns materials en la indústria de les regions espanyoles (2018-2022; milers d'euros)

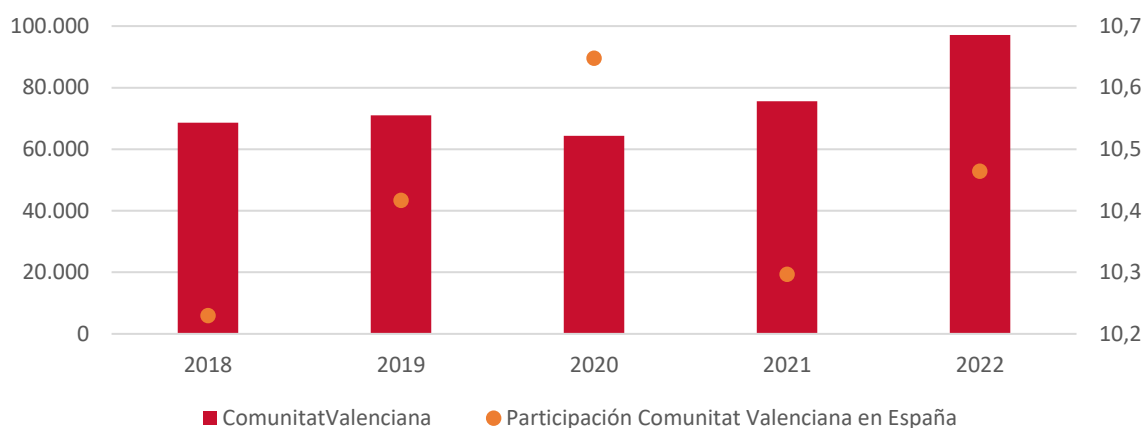

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

3. PRODUCCIÓ INDUSTRIAL

La producció industrial de la Comunitat Valenciana en 2022, últim any per al qual es disposa d'informació, va ser de 77.123,4 milions d'euros, el 10,5 % de la producció industrial d'Espanya.

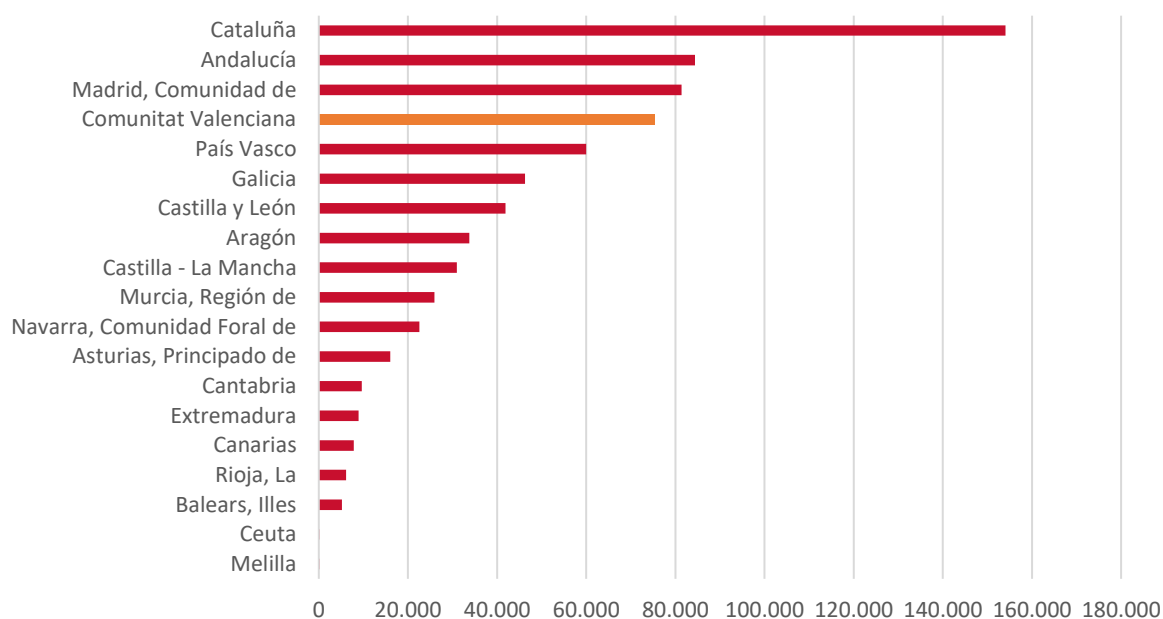
Gràfic 29. Xifra de negocis de la indústria de la Comunitat Valenciana (2018-2021; milers d'euros corrents)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

La Comunitat Valenciana va ocupar en el període 2018-2022 la quarta posició entre les regions espanyoles per activitat industrial, després de Catalunya, Andalusia i Madrid, i va aconseguir una xifra de negocis de 75.324,2 milions d'euros de mitjana anual, el 10,6 % del total d'Espanya.

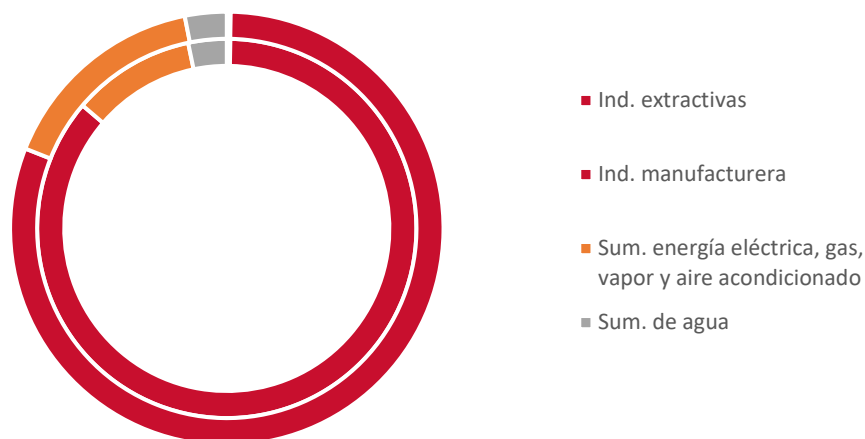
Gràfic 30. Xifra de negoci mitjà de la indústria en les principals regions industrials espanyoles (2018-2022; milions d'euros corrents)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

La producció industrial de la Comunitat Valenciana, en termes de xifra de negoci, la genera en un 84 % la indústria manufacturera, que ha reduït la seua participació en dos punts en els últims quatre anys, que els ha guanyat bàsicament el subministrament d'energia elèctrica i gas.

Gràfic 31. Distribució de la producció industrial per subsectors (percentatge; interior 2018 i exterior 2022)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

En la indústria manufacturera la producció procedix fonamentalment de la indústria alimentària, la fabricació de vehicles, la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics, bàsicament productes ceràmics, i de la indústria química, que en conjunt aporten el 47,9 % de la indústria manufacturera i el 38,6 % de la producció industrial de la Comunitat Valenciana.

Gràfic 32. Xifres de negoci en activitats manufactureres (2022; milions d'euros corrents)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

Alguns sectors van experimentar un creixement considerable durant el període 2018-2022, com el subministrament d'energia, que va augmentar en 8.222,9 milions d'euros la seua xifra de negoci. També destaquen la indústria de l'alimentació (3.356,2 milions d'euros), la fabricació d'altres productes minerals (2.649,3 milions d'euros) i la indústria química (2.338,8 milions d'euros).

D'altra banda, hi ha sectors que van patir una disminució en les seues xifres de negoci, com la fabricació de vehicles de motor (-646,0 milions d'euros) i l'arregla i tractament d'aigües residuals (-7,7 milions d'euros). Estos resultats són deguts en part a nous desafiaments estructurals del sector.

Gràfic 33. Evolució de la producció industrial de la Comunitat Valenciana per activitats (2018-2022; milions d'euros corrents)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

4. LA GENERACIÓ DE VALOR

En 2021 el valor afegit brut industrial és de 18.113,8 milions d'euros a la Comunitat Valenciana. Entre 2015 i 2021 el VAB de la indústria de la Comunitat Valenciana va créixer en 3.882,5 milions d'euros, un 27,3 %, cosa que significa una taxa mitjana anual del 3,9 % en termes corrents. Este increment es va crear quasi per complet per la indústria manufacturera, 99,96 %.

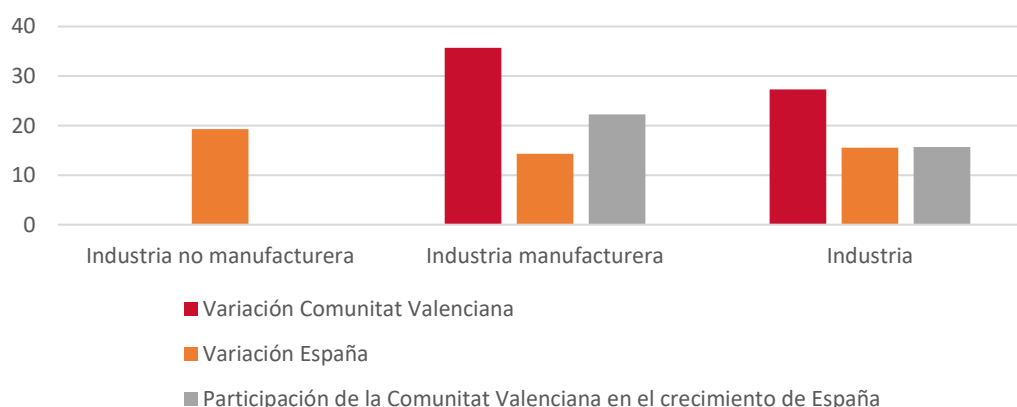
La indústria no manufacturera de la Comunitat Valenciana ha experimentat un augment marginal del 0,05 % en termes de valor afegit brut (VAB) corrent des de 2015, i contrasta significativament amb l'increment del 19,3 % a escala nacional. No obstant això, la seua participació en el VAB total d'Espanya se situa en el 7,4 % per a l'any 2021.

D'altra banda, la indústria manufacturera de la Comunitat Valenciana ha registrat un notable augment del 35,7 % en el seu VAB durant l'any 2021 en comparació amb l'any 2015, i supera en 21,3 punts el creixement observat en el conjunt d'Espanya. Representa el 22,2 % de la contribució de la Comunitat Valenciana al creixement de la indústria manufacturera espanyola entre 2015 i 2021.

Ara bé, en termes reals el VAB industrial de la Comunitat Valenciana en 2021 va ser un 8,2 % superior al de 2015, afectada en part pels efectes econòmics de la COVID-19. Fins a 2019 l'evolució real del VAB havia sigut positiva, amb un creixement mitjà anual del 2,7 %, principalment per l'augment aconseguit en el trienni 2017-2019.

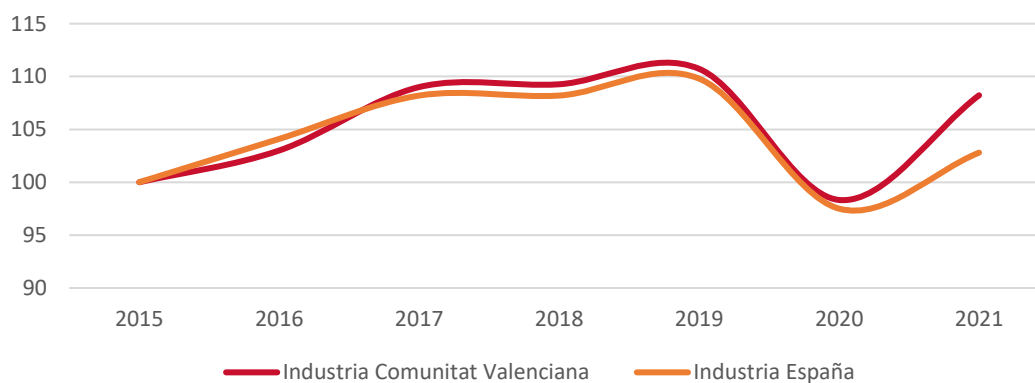
L'evolució real del VAB industrial de Comunitat Valenciana ha sigut millor que el de la indústria d'Espanya, perquè este va créixer un 2,8 %, és a dir, 5,4 punts percentuals menys que el de la indústria de la Comunitat Valenciana.

Gràfic 34. Variació nominal del VAB industrial de la Comunitat Valenciana i Espanya (2015-2021; %)

Font: Estadística estructural d'empreses: sector industrial 2021. IVE; 2024; elaboració pròpia.

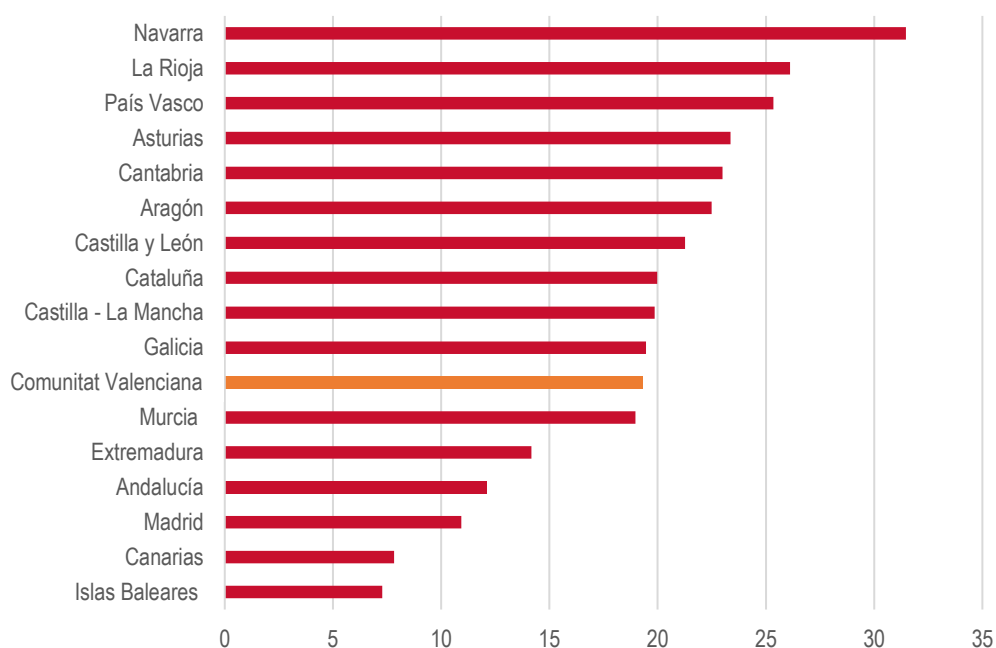
Gràfic 35. Evolució real del VAB industrial a la Comunitat Valenciana i Espanya (2015-2021; índex de volum encadenat del VAB, 2015 = 100)

Font: Comptabilitat regional d'Espanya 2021. INE; 2024; elaboració pròpia (INE).

La Comunitat Valenciana va ser en 2021 l'onzena regió espanyola en el rànquing de contribució de la indústria al VAB, a molta distància de les regions espanyoles més industrialitzades (12,2 punts percentuals menys que Navarra, la regió espanyola en la qual la indústria aporta més al VAB). En 2021 la indústria va aportar al VAB a la Comunitat Valenciana 2,4 punts percentuals més que en el conjunt d'Espanya (19,3 % i 16,9 % respectivament)

Gràfic 36. Aportació de la indústria al VAB de les regions d'Espanya (2021; %)

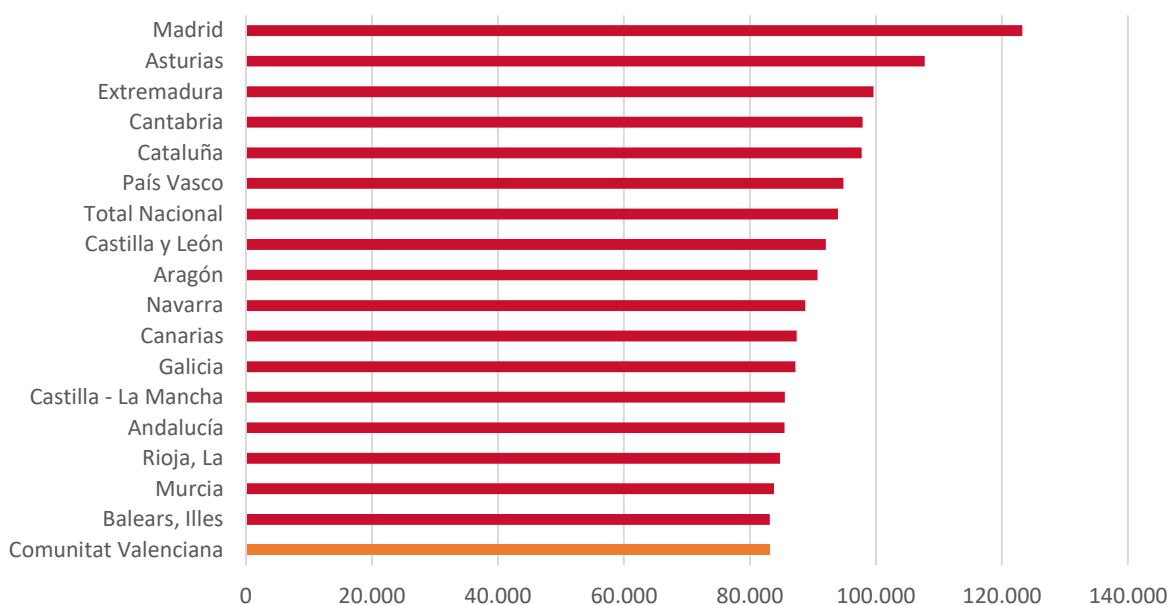

Font: Comptabilitat regional d'Espanya 2021. INE; 2024; elaboració pròpia (INE).

5. PRODUCTIVITAT

La productivitat aparent de la indústria de la Comunitat Valenciana es va situar en 2022 en 83.133 euros per ocupació i 47,7 euros per hora treballada, les dos xifres inferiors a la mitjana de la indústria espanyola, 93.970 euros per ocupació i 55,5 euros per hora respectivament. A més, la Comunitat Valenciana és la regió amb menor productivitat per ocupació industrial d'Espanya, una situació que respon principalment a la crisi de la indústria de l'automòbil produïda després de la COVID-19 i al fet que no acaba de recuperar els nivells previs a la pandèmia.

Gràfic 37. Productivitat per ocupació en la indústria de les CA espanyoles (2022; euros)

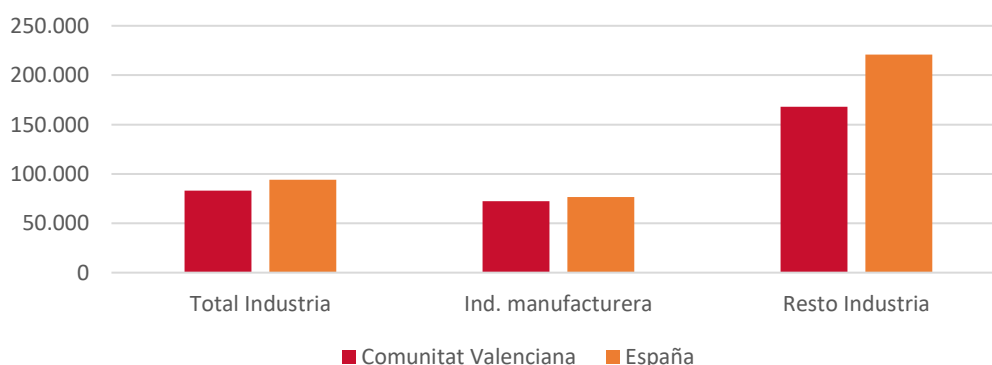

Font: Comptabilitat regional d'Espanya 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

A la Comunitat Valenciana, igual que a Espanya, hi ha una gran diferència entre la productivitat de la indústria manufacturera i la resta de la indústria: en esta última és molt superior tant per ocupació com per hora treballada, una circumstància que es deu a la major utilització de factor capital en la indústria no manufacturera i a la major taxa de VAB.

La productivitat de la indústria manufacturera de la Comunitat Valenciana no és molt diferent de la de la indústria espanyola en 2022 (4.300 euros), mentre que en la resta de la indústria les diferències superen els 50.000 euros. Estes diferències es mantenen en proporció similar en termes d'hores treballades.

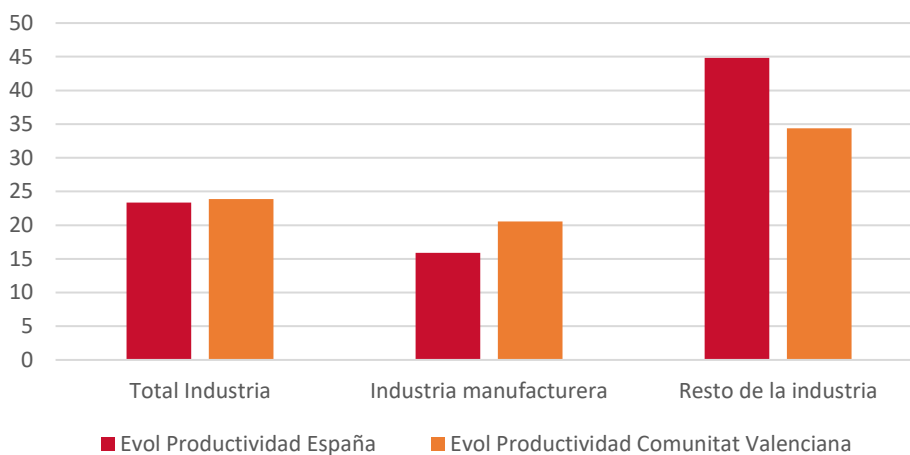
Gràfic 38. Productivitat per ocupació en les branques industrials de la Comunitat Valenciana i Espanya (2022; milers d'euros)

Font: Comptabilitat regional d'Espanya 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

La productivitat de la indústria de la Comunitat Valenciana ha evolucionat en línia amb la del conjunt d'Espanya, encara que esta evolució presenta diferències importants entre branques d'activitat, en què destaca la millor evolució de la productivitat de la indústria manufacturera valenciana davant de la del conjunt d'Espanya (quasi 5 punts percentuals més). Eixa evolució contrasta amb la registrada per la resta de la indústria valenciana (extractives, energia, etc.) l'evolució de la qual en el període és deu punts menor que la del conjunt del país.

Gràfic 39. Evolució de la productivitat per hora en les branques industrials de la Comunitat Valenciana i Espanya (2016-2022; %)

Font: Comptabilitat regional d'Espanya 2022. INE; 2024; elaboració pròpia.

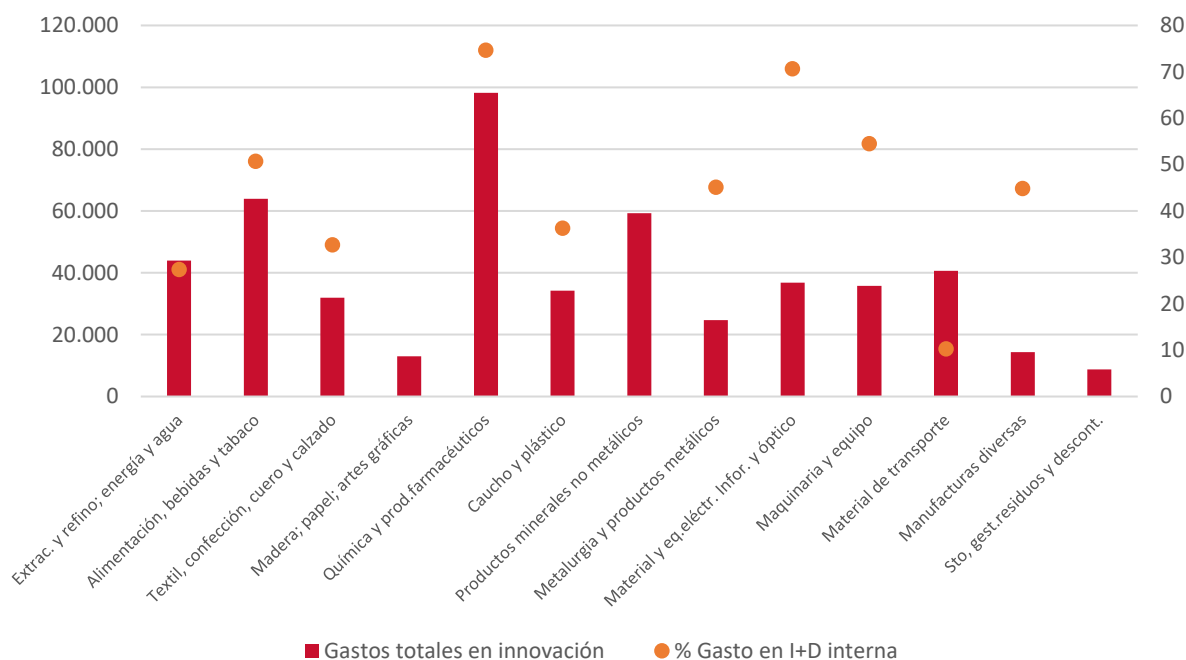
6. INNOVACIÓ INDUSTRIAL

En 2020, tal com arreplega l'Enquesta sobre innovació en les empreses de la Comunitat Valenciana, van efectuar gasto en innovació un total de 1.111 empreses de la Comunitat, de les quals 524 van realitzar I+D interna, mentres que 81 van fer adquisició d'I+D (I+D externa).

La innovació en la indústria de la Comunitat Valenciana presenta diferències significatives per branques d'activitat, en què destaca el tèxtil i el calçat, seguides de la química-farmacèutiques, la indústria de l'alimentació i la metal·lúrgia, que representen el 52,3 % del teixit industrial que va fer innovacions eixe any.

Estes empreses van fer un gasto en innovació en 2020 a la Comunitat Valenciana de 505,9 milions d'euros, dels quals més de la mitat (54 %) va correspondre a I+D interna. El gasto en innovació es concentra en la indústria química i farmacèutica (98,3 milions euros), seguit a distància per la indústria de l'alimentació (63,4 milions €) i per la de producció de minerals metàl·lics (59,3 milions euros).

Gràfic 40. Gasto total en innovació i % de gasto en I+D interna (2020; milers d'euros)

Font: Enquesta sobre innovació en les empreses 2020. Comunitat Valenciana. IVE; 2024; elaboració pròpia.

En 2021, un total de 565 empreses industrials van realitzar activitats d'I+D a la Comunitat Valenciana, tal com arreplega l'enquesta sobre activitat en I+D de l'Institut Valencià d'Estadística (IVE). Estes empreses van ocupar un total de 6.315 persones en I+D, de les quals 2.512 eren investigadors (39,8 %).

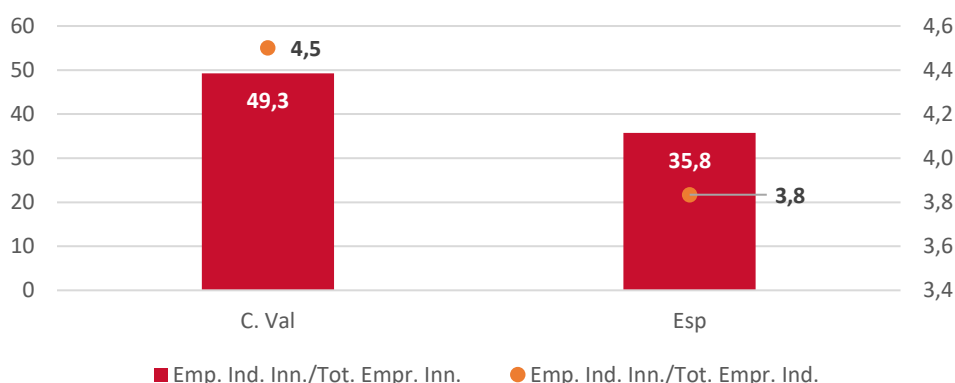
Les empreses industrials que realitzen I+D representen el 43,7 % del teixit empresarial que fa investigació i desenvolupament a la Comunitat Valenciana, encara que el personal investigador que dedica la indústria a estes tasques és només el 36 % del que destinen el conjunt d'empreses, de tal manera que els recursos humans que les empreses industrials dediquen a esta funció són de menor grandària en mitjana que el conjunt d'empreses de la Comunitat.

El gasto intern que van fer en 2020 les empreses industrials en I+D va ser de 293,5 milions d'euros, el 45,7 % del gasto en I+D del conjunt d'empreses de la Comunitat, significativament per damunt del que representa en el teixit productiu, la producció i l'ocupació regional.

Gràfic 41. Participació de les empreses industrials en I+D (2021; % s/total empreses)

Font: Enquesta sobre activitats d'I+D en les empreses 2021. IVE; 2024; elaboració pròpia.

El nombre d'empreses industrials innovadores de la Comunitat Valenciana en 2020 és superior al del conjunt d'Espanya (4,5 % i 3,8 % respectivament). També és més elevada a la Comunitat que a Espanya la proporció que la indústria representa en el teixit innovador, 13,5 punts percentuals més.

Gràfic 42. Empreses industrials innovadores (2020; %)

Font: Enquesta sobre activitats d'I+D en les empreses 2020. IVE; DIRCE 2020. INE; 2024; elaboració pròpia.

Les empreses d'alta i mitjana-alta tecnologia tenen un paper rellevant en els processos d'innovació. La Comunitat Valenciana comptava en 2022 amb 2.667 empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia segons la classificació de l'OCDE, el 12,5 % de les empreses manufactureres existents a la Comunitat. Este conjunt està conformat principalment per empreses de mitjana-alta tecnologia, 2.421 empreses, el 90,8 % del total.

En la indústria manufacturera d'alta i mitjana-alta tecnologia treballaven 79.500 persones en 2022, quasi 30 persones de mitjana, una xifra molt superior a la de la indústria manufacturera de la Comunitat i que presenta una important diferència entre empreses d'alta i mitjana-alta tecnologia, 42 i 28 persones ocupades de mitjana respectivament.

La xifra de negoci va ser de 22.308 milions d'euros en 2022, 8,4 de mitjana per empresa, import que en un 97,8 % correspon a empreses de mitjana-alta tecnologia, una proporció que aconseguen pel major nombre d'empreses i perquè de mitjana facturen més que les empreses d'alta tecnologia (9,0 i 2,0 milions d'euros respectivament).

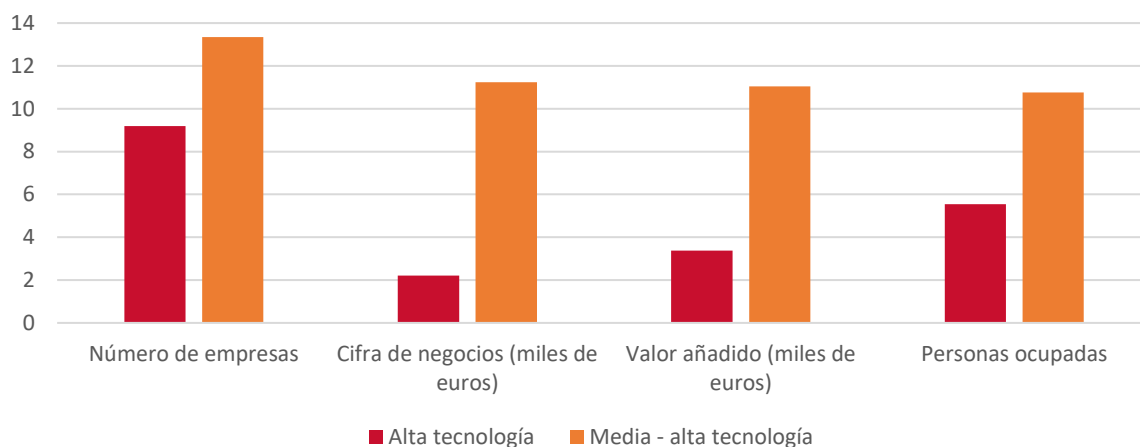
També és molt superior el VAB generat per les empreses de mitjana-alta tecnologia que les d'alta tecnologia, 4.130 milions d'euros en 2022, el 96,6 % del total, una situació que es deu exclusivament a la major xifra de negoci, perquè la taxa de VAB és més elevada en les empreses d'alta tecnologia, 29,2 % davant del 18,2 % en les de mitjana-alta tecnologia.

La Comunitat Valenciana té una modesta representació en la indústria manufacturera d'alta i mitjana-alta tecnologia d'Espanya, el 12,8 % en el nombre d'empreses i per davall del 10 % en magnituds econòmiques com la xifra de negoci (9,6 %)

o el VAB (8,8 %). Estes proporcions estan per davall de les que la indústria manufacturera de la Comunitat aconsegueix en la indústria manufacturera d'Espanya.

Això últim és en part conseqüència de la menor dimensió de les empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia de la Comunitat Valenciana, però també d'una menor generació de valor, la taxa de VAB és 1,7 punts percentuals inferior a la de les empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia del conjunt d'Espanya.

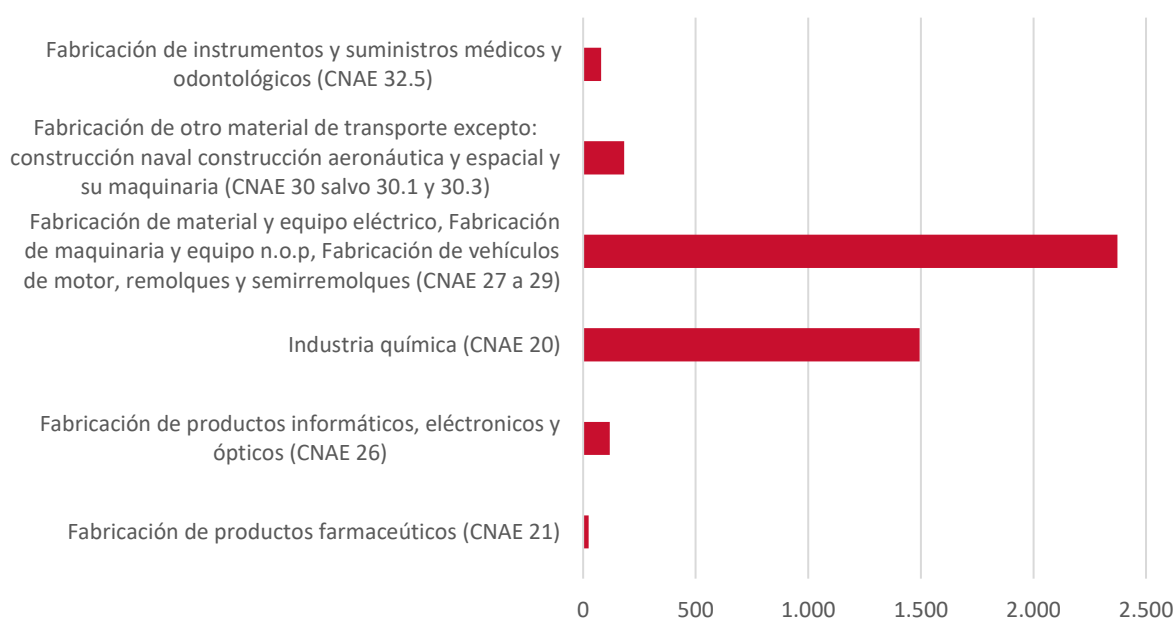
Gràfic 43. Participació de la Comunitat Valenciana en les activitats manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia (2022; %)

Font: Indicadors estructurals per al sector d'alta i mitjana-alta tecnologia per branca d'activitat. INE; 2024; elaboració pròpia.

La fabricació de vehicles de motor i la indústria química són les activitats manufactureres de mitjana-alta tecnologia amb major aportació al VAB de la Comunitat Valenciana i representen una part molt significativa del VAB que generen les activitats d'alta i mitjana-alta tecnologia a la Comunitat. Entre les activitats d'alta tecnologia, la més rellevant és la fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, encara que molt per davall de les dos activitats citades abans.

Gràfic 44. VAB generat a la Comunitat Valenciana per les activitats manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia (2022; milions d'euros)

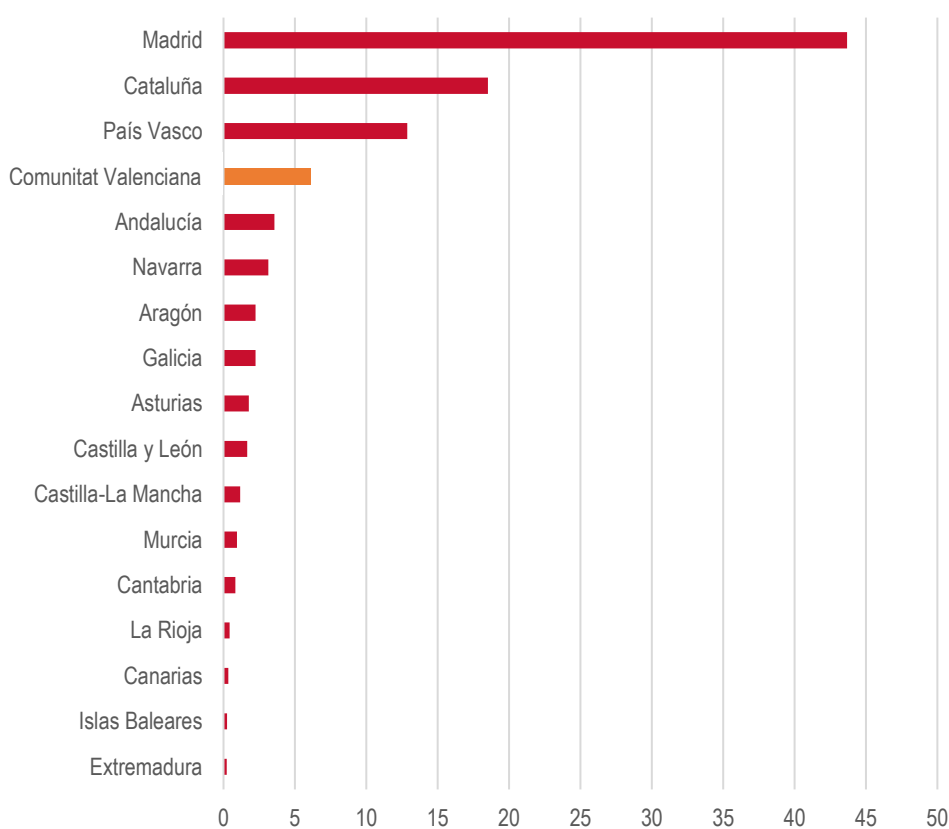
Font: Indicadors estructurals per al sector d'alta i mitjana-alta tecnologia per branca d'activitat. INE; 2024; elaboració pròpia.

7. DIGITALITZACIÓ DE LES EMPRESES⁴

El gasto de la indústria de la Comunitat Valenciana en digitalització en 2021 va ser de 210,6 milions d'euros, el 25,8 % del total gastat en digitalització a la Comunitat. Eixa proporció és molt superior a la que el sector industrial representa en la producció de la Comunitat Valenciana, la qual cosa posa de manifest la prioritat que per a les empreses industrials té la millora de les seues capacitats digitals.

La indústria valenciana va representar en 2021 el 6,4 % del gasto en digitalització de la indústria espanyola, i se situava com la quarta regió en gasto en digitalització en indústria, per darrere de Madrid, Catalunya i el País Basc. Madrid va concentrar el 43,7 % del gasto de les empreses industrials espanyoles en digitalització (61,2 % del gasto en els altres sectors).

Gràfic 45. Distribució regional del gasto en digitalització de la indústria d'Espanya (2021; %)

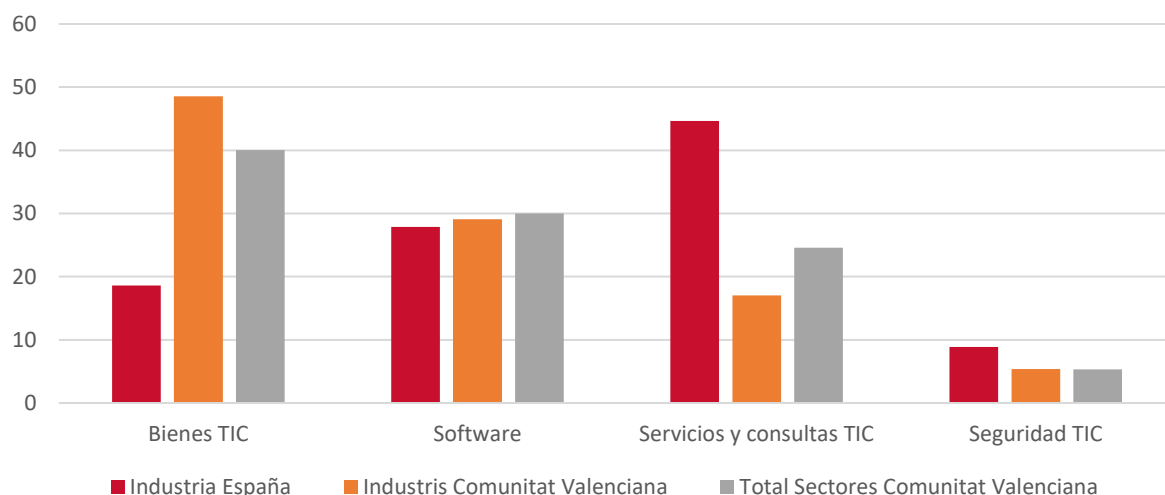
Font: Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

El gasto total en béns de tecnologies de la informació i la comunicació és el principal gasto en digitalització de les empreses industrials valencianes, al qual van dedicar 102,5 milions d'euros en 2021, el 48,5 % del total, quasi 9 punts percentuals més que el conjunt d'empreses valencianes. El programari va ser el següent component de gasto, al qual van destinar 61,2 milions d'euros, seguits a distància del gasto en consultoria tecnològica i de la seguretat TIC.

Esta distribució del gasto presenta importants diferències respecte del conjunt de la indústria espanyola, que dedica molt més a servicis i consultes TIC que a l'adquisició de programari (17,6 punts de diferència).

⁴ La informació es referix a empreses de 10 o més persones ocupades.

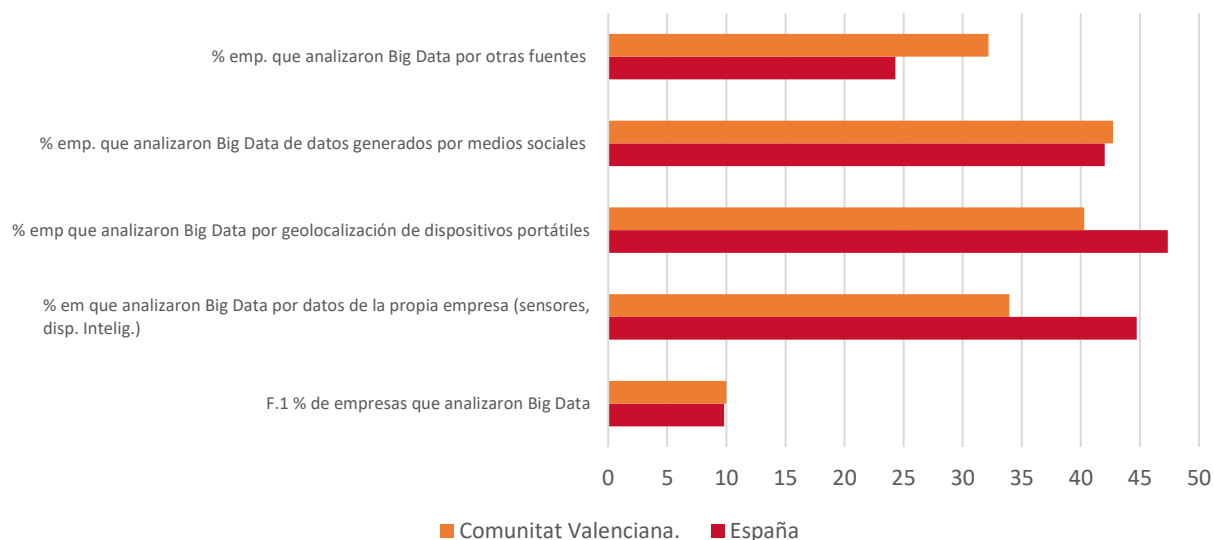
Gràfic 46. Distribució del gasto en digitalització de la indústria de la Comunitat Valenciana per tipus de gasto (2021; %)

Font: Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

La Comunitat Valenciana presenta en 2022 un percentatge major d'ús de *big data* amb dades d'altres fonts i amb dades procedents de xarxes socials, mentres que són menys les que utilitzen dades geolocalitzades de dispositius mòbils i dades pròpies.

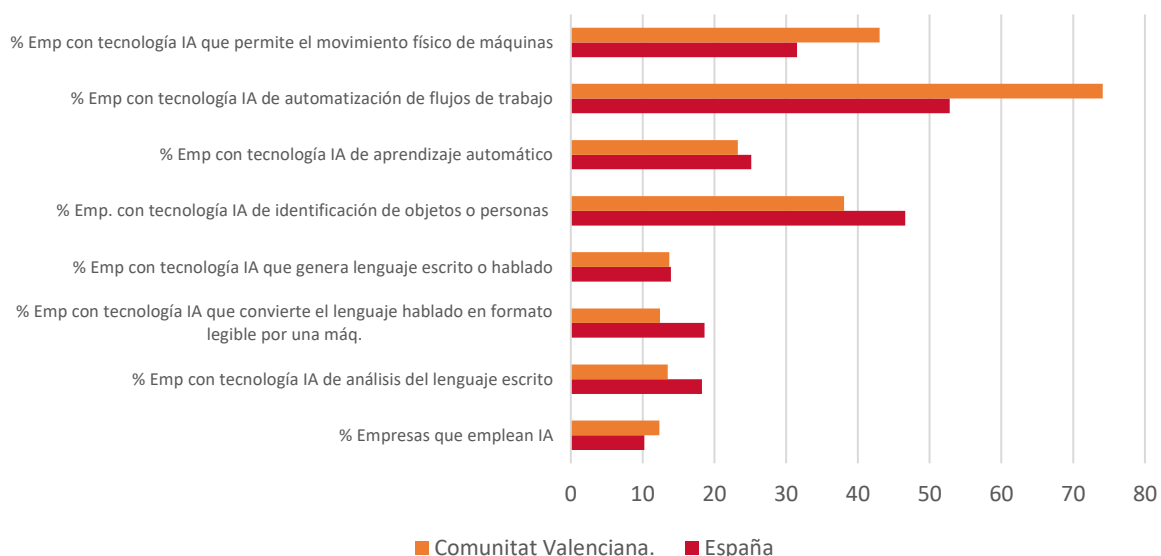
Gràfic 47. Ús de *big data* (2022; %)

Font: Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

D'altra banda, les empreses de la Comunitat Valenciana fan un ús major de la intel·ligència artificial (IA), que permet el moviment físic de màquines i que automatitza els fluxos de treball, mentres que en la resta d'opcions se situa per darrere del conjunt d'empreses industrials d'Espanya.

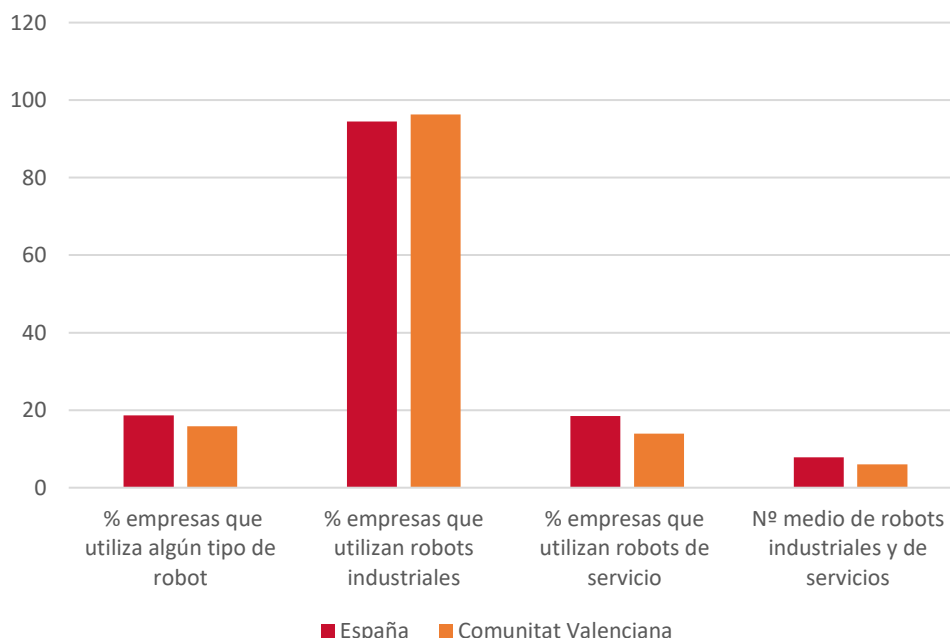
Gràfic 48. Ús d'intel·ligència artificial (2022; %)

Font: Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

L'ús de robots en la indústria és un altre dels aspectes que caracteritza el nivell de digitalització de les empreses industrials. En este cas, les empreses industrials de la Comunitat Valenciana fan un ús similar dels robots que les indústries de la resta d'Espanya.

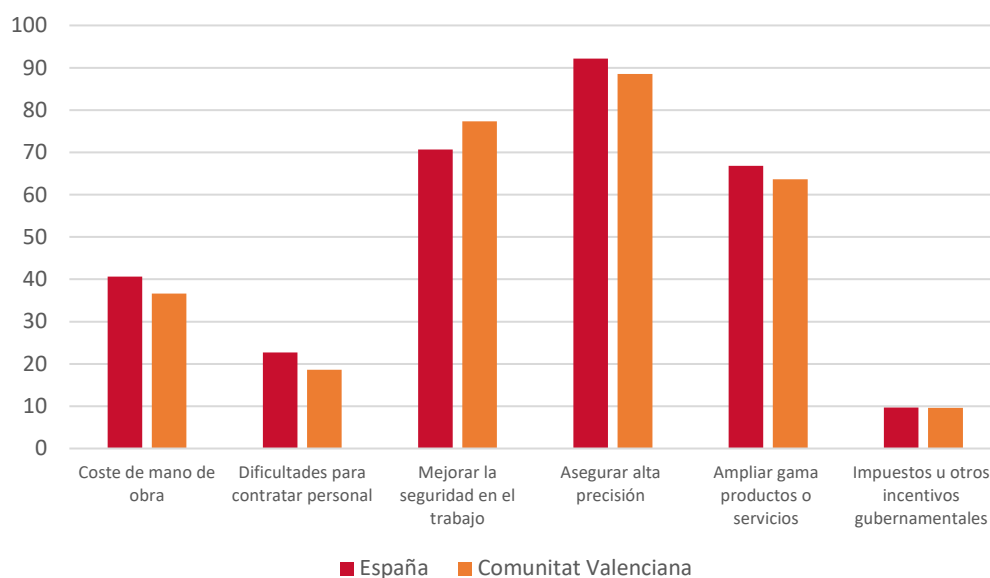
Gràfic 49. Ús de robots (2022; %)

Font: Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

Hi ha també un consens generalitzat en la indústria espanyola i valenciana quant als motius per a l'ús de robots, en què destaca assegurar la precisió i qualitat en els productes i servicis, millorar la seguretat en el treball i ampliar la gamma de productes o servicis de l'empresa.

Gràfic 50. Motius per a l'ús de robots (2022; %)

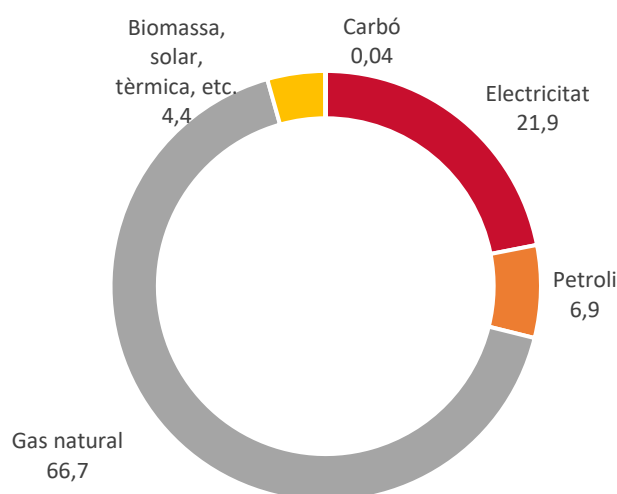
Font: Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses 2021. INE; 2024; elaboració pròpia.

8. ENERGIA

La indústria de la Comunitat Valenciana va consumir 2.849 ktep en 21 % en 2021, la qual cosa equival al 34,2 % del consum energètic total de la Comunitat Valenciana.

El gas natural és la font d'energia més rellevant amb 1.902 ktep, la qual cosa constitueix el 66,7 % del total del consum energètic, seguida a molta distància per l'energia elèctrica amb 625 ktep (21,9 % del consum total). Les altres fonts d'energia representen poc en el consum de la indústria.

Gràfic 51. Consum energètic de la indústria de la Comunitat Valenciana per tipus (%; 2021)

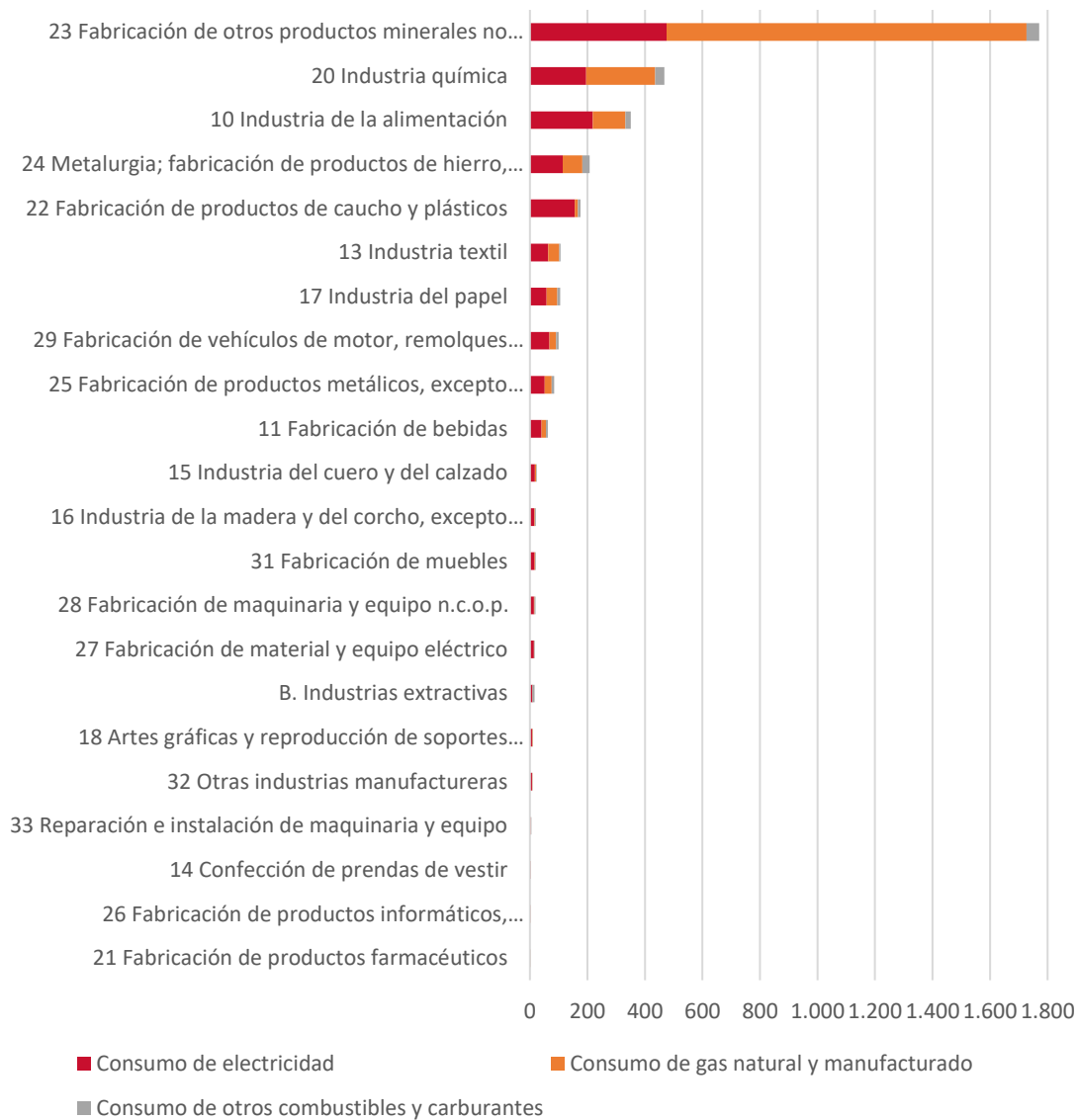
Font: Dades energètiques de la Comunitat Valenciana 2021. IVACE; 2024; elaboració pròpia

El sector de la indústria de la Comunitat Valenciana que més energia consumix en total és la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics, sobretot el sector ceràmic, amb un gasto total de 1.770 milions d'euros (el 49,1 % del consum industrial). Este alt consum és degut principalment a l'ús de gas natural i manufacturat, en el qual este sector de la indústria ocupa el primer lloc amb 1.251 milions d'euros. També és el màxim consumidor de la resta d'energies.

La indústria química ocupa el segon lloc en consum total amb 467 milions d'euros (13 % del consum industrial) i li segueix la indústria de l'alimentació amb 351 milions d'euros (9,7 % del consum industrial). La resta d'activitats industrials fan un consum molt inferior.

Estes dades indiquen que certes indústries com la de productes minerals no metàl·lics, química i alimentació tenen un impacte energètic considerable, la qual cosa subratlla la necessitat d'estratègies de sostenibilitat i eficiència energètica per a mitigar els efectes ambientals i econòmics en estes àrees clau.

Gràfic 52. Distribució del consum energètic per activitat econòmica en la indústria de la Comunitat Valenciana (milions €; 2022)

Font: Enquesta de consums energètics. Resultats per a la Comunitat Valenciana; IVE; 2024; elaboració pròpia.

El consum energètic a la Comunitat Valenciana se sustenta en gran manera en importacions, en què destaca principalment el cru i el gas natural, de tal manera que la indústria té una alta dependència d'estos fluxos energètics, sobretot en els sectors d'alta intensitat energètica.

9. MEDI AMBIENT

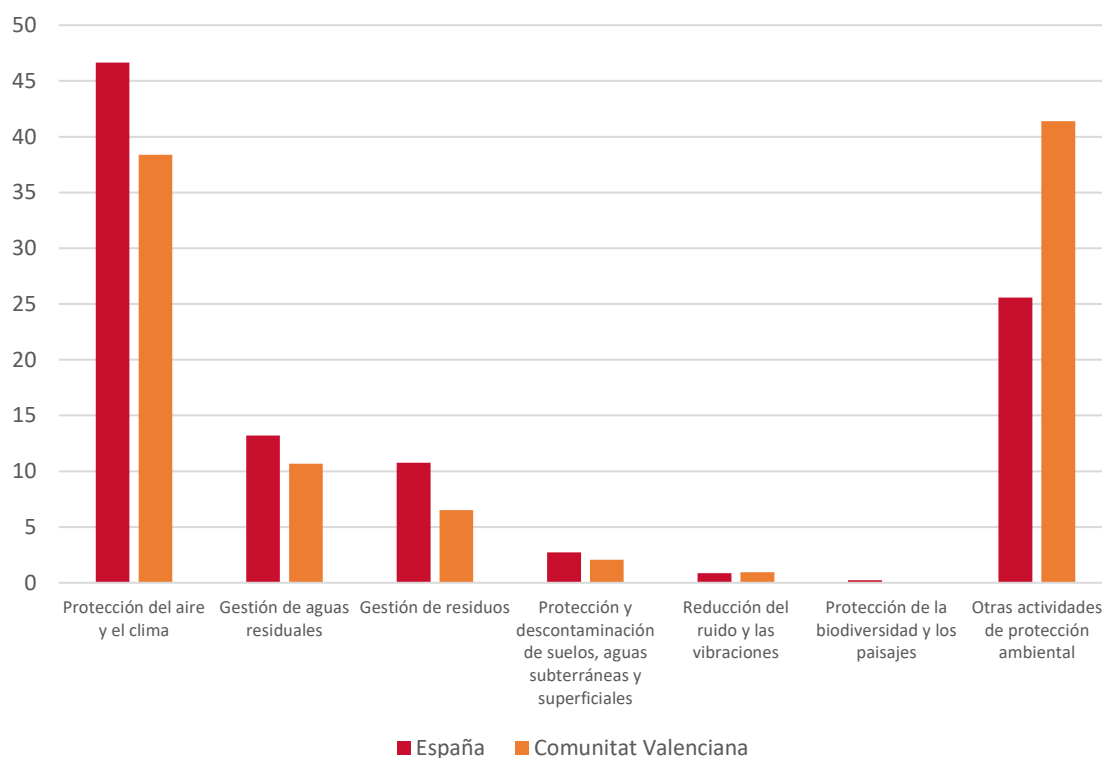
9.1. Condicions ambientals

La normativa ambiental vigent a la Comunitat Valenciana està orientada cap a la garantia, i imposa a les empreses la responsabilitat de dur a terme un control exhaustiu de les seues operacions i proporcionar la informació necessària per a avaluar les repercussions de les activitats que desenrotllen i dels projectes que duran a terme.

Per al 66 % de les entitats de l'ecosistema industrial valencià, el suport públic per a fomentar la sostenibilitat ambiental es considera adequat o molt adequat.

El gràfic següent il·lustra la inversió en protecció ambiental per tipus d'activitat, que principalment s'ha centrat en l'adquisició d'equips i instal·lacions integrades. La majoria d'estes inversions es van destinar a sistemes de protecció de l'aire i el clima (38,4 %), així com a altres activitats relacionades amb la protecció ambiental (41,4 %).

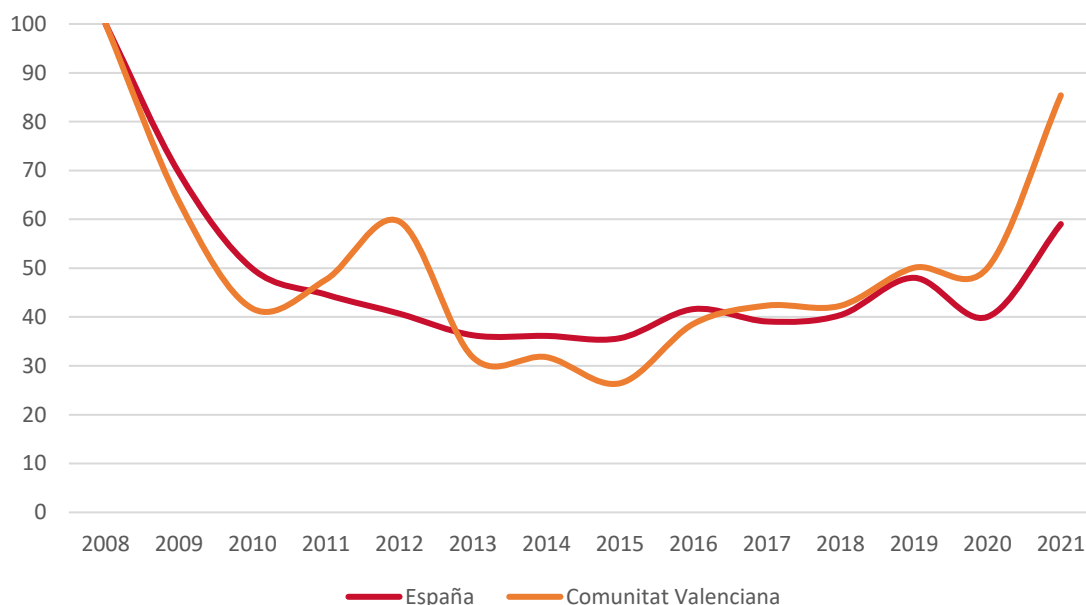
Gràfic 53. Distribució de la inversió en protecció ambiental per matèria (2021; %)

Font: Enquesta del gasto de la indústria en protecció ambiental. INE; 2024; elaboració pròpia

En el període 2008-2021 la indústria valenciana ha invertit en protecció ambiental a un ritme similar al realitzat pel conjunt de la indústria d'Espanya, encara que en l'últim trienni analitzat la indústria de la Comunitat Valenciana va ser més ambiciosa en protecció ambiental que la mitjana estatal. Tant en la indústria de la Comunitat com en la del conjunt d'Espanya, les inversions en protecció ambiental han sigut en tots els anys inferiors a les de 2008, amb una tendència molt negativa fins a 2015 en la indústria valenciana i un fort creixement en els anys posteriors.

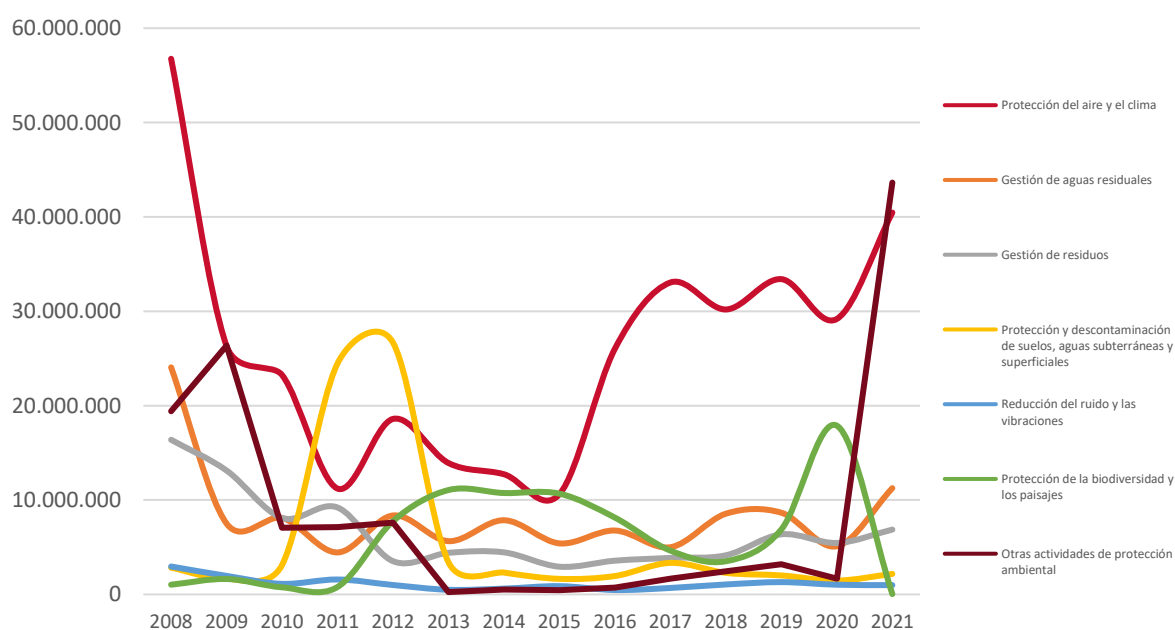
Gràfic 54. Evolució de la inversió de la indústria valenciana i del conjunt d'Espanya en protecció ambiental (2008 = 100)

Font: Enquesta del gasto de la indústria en protecció ambiental. INE; 2024; elaboració pròpia

Les inversions en protecció de l'aire i del clima han sigut prominents en la inversió en protecció ambiental de la indústria valenciana des de 2008, amb el suport de programes d'estímul alineats amb les directives europees. En l'últim any per al qual es disposa d'informació, també són notables les inversions en la rúbrica "Altres activitats de protecció ambiental".

Gràfic 55. Evolució de la inversió de la indústria de la Comunitat Valenciana en protecció ambiental per matèries (euros)

Font: Enquesta del gasto de la indústria en protecció ambiental. INE; 2024; elaboració pròpia.

9.2. Gestió de residus i economia circular

Gestió de residus

A la Comunitat Valenciana hi ha 156 ecoparcs, concebuts com a instal·lacions tancades i vigilades per a la recollida i tractament de residus, tant perillosos com no perillosos. La responsabilitat de la seua gestió recau en les entitats locals, i es distribuïxen entre el 62,2 % a la província de València, el 20,5 % a Castelló i el 17,3 % restant a la província d'Alacant.

En 2023, han sigut 16.752 les entitats productores de residus, de les quals el 21,3 % ho són de residus no perillosos, mentre que el 78,7 % restant són productors de residus considerats perillosos. D'estes últimes, el 97,3 % es classifiquen com a xicotets productors de residus, i generen menys de 10 tones a l'any.

Per a la gestió d'estos residus, la Comunitat Valenciana compta amb 1.691 entitats de gestió. El 75,9 % es dedica a la gestió de residus no perillosos, mentre que el 24,1 % restant s'enfoca als residus perillosos. En el cas dels residus no perillosos, el 80,9 % de les entitats gestores se centra en el seu tractament.

Taula 4. Distribució del nombre d'empreses autoritzades per a la gestió de residus i entitats generadores de residus (2023; nombre d'empreses)

Tipus de residu	Gestor/Productor	Províncies de la Comunitat Valenciana			
		Alacant	Castelló	València	Total
No peril·lós	Gestors d'emmagatzematge	61	20	115	196
	Gestors de tractament	324	173	542	1.039
	Gestors d'eliminació	16	9	24	49
	Productor RNP (> 1.000 t/any)	251	246	404	901
	Productor RNP (< 1.000 t/any)	3.318	1.774	5.747	10.839
Perillós	Gestors d'emmagatzematge	64	24	119	207
	Gestors de tractament i eliminació	69	37	94	200
	Productor RP (> 10 t/any)	357	253	695	1.305
	Xicotet productor d'RP	12.826	5.287	19.761	37.874

Font: Buscador de productors i gestors de residus. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori; 2024; elaboració pròpia.

Economia circular

L'economia circular ha emergit com una estratègia fonamental per a promoure el desenvolupament sostenible i l'eficiència en l'ús de recursos a la Comunitat Valenciana. Durant els últims anys, a la Comunitat s'han fet esforços significatius per a impulsar la transició cap a un model econòmic circular, i s'han implementat polítiques i programes dirigits a promoure la reutilització, el reciclatge i la valorització de recursos, així com a fomentar l'ecoinnovació i la col·laboració entre diferents actors del sector públic i privat, i la col·laboració publicoprivada.

Mostra d'esta última és la col·laboració amb l'OCDE, que ha seleccionat la Comunitat Valenciana a finals de 2023 per a l'execució d'un programa de desenvolupament de l'economia circular regional, que es desplega en el marc de la Circular Cities

and Regions Initiative de la Comissió Europea i amb la implicació de l'IVACE. Esta iniciativa busca destacar les bones pràctiques i la governança regional per a impulsar l'economia circular a escala interregional.

La Comunitat Valenciana, com a única regió mediterrània entre les deu seleccionades per a participar en la Circular Cities and Regions Initiative, desplegarà el seu programa de suport sobre economia circular, que en primera instància té com a missió analitzar la situació de l'economia regional i emetre un informe amb propostes i recomanacions per a millorar la governança en esta matèria. La inclusió de la regió en esta iniciativa reforça la seua posició com un actor clau en l'àmbit de l'economia circular a Europa.

En este sentit, s'estan identificant oportunitats per a promoure encara més l'economia circular a la Comunitat Valenciana. A pesar dels desafiaments persistents relacionats amb la coordinació entre diversos actors i sectors, la sensibilització i educació sobre l'economia circular, així com les barreres reguladores i financeres.

En este context, es presenten diverses oportunitats per a avançar de manera significativa. Amb capacitat d'impulsar la innovació i la generació d'ocupació verda, així com d'enfortir aliances estratègiques amb el sector empresarial i la societat civil.

A més, s'ha posat en marxa l'Observatori de Simbiosi Industrial de la Comunitat Valenciana, una iniciativa liderada per IVACE+ en col·laboració amb la Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana (CEV), el Consell de Cambres de la Comunitat Valenciana, la Xarxa d'Instituts Tecnològics de la Comunitat Valenciana (REDIT) i el centre tecnològic AIDIMME. L'objectiu principal és fomentar i desenvolupar solucions de simbiosi industrial entre les empreses valencianes.

En el context de l'economia circular, la simbiosi industrial promou la revaloració de residus industrials com a subproductes útils en altres processos productius, contribuint així a mitigar l'impacte de l'activitat industrial en els recursos naturals i fomentant la sostenibilitat mediambiental.

L'Observatori de Simbiosi Industrial de la Comunitat Valenciana s'ha plantejat els objectius següents:

- Promoure pràctiques de simbiosi industrial dins del teixit industrial valencià.
- Realitzar un seguiment de les millors pràctiques internacionals per a la seua implementació en la indústria valenciana.
- Generar informació per a monitorar el progrés de la simbiosi industrial en les empreses valencianes.
- Orientar polítiques industrials i accions de promoció en l'àmbit industrial de la Comunitat Valenciana.

9.3 . Emissions de GEH⁵

L'any 2023, un total de 172 instal·lacions valencianes van presentar els seus informes d'emissions de GEH. D'estes, 103 estaven subjectes a l'RCDE⁶ i 69 se'n trobaven excloses.

Les emissions verificades i estimades de les instal·lacions subjectes a l'RCDE en 2023 van ser de 6.527.806 tones de CO₂ equivalent (tCO₂-eq). Això representa un 34 % més de les emissions assignades gratuïtament per a eixe any i genera un dèficit d'1.643.097 tCO₂-eq. Este dèficit implicarà un cost de 98.552.958 € per a les empreses valencianes, que ha de ser assumit i pagat a l'Estat espanyol.

Per sectors productius, i amb una contribució del 34,04 % de les emissions totals subjectes a l'RCDE, el sector ceràmic és el principal emissor en la indústria de la Comunitat Valenciana. Dins d'este sector, el subsector de paviment i revestiments és el

---

⁵ Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Servei de Protecció de l'Atmosfera. Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori, Generalitat Valenciana. Balanç d'emissions de gasos d'efecte hivernacle de l'any 2023 de les instal·lacions de la Comunitat Valenciana.

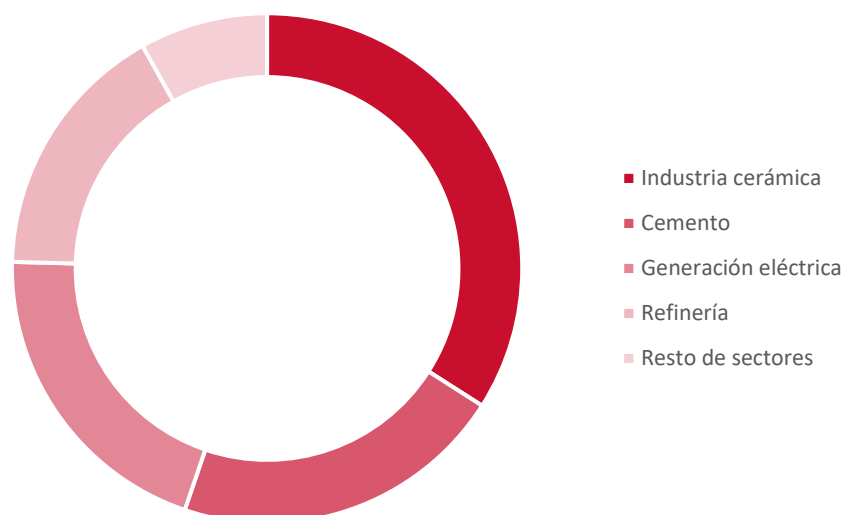
⁶ Règim de comerç de drets d'emissió.

més significatiu i representa el 30,63 % del total d'emissions, seguit pel subsector de frites ceràmiques amb un 2,49 % i el de teules i rajoles amb un 0,92 %.

D'altra banda, la indústria del ciment va contribuir amb el 21,19 % de les emissions totals i va ser el segon sector més rellevant en emissions GEH de la indústria de la regió. Li segueix la generació elèctrica, que va representar el 20,18 % de les emissions totals i es va col·locar com el tercer sector més emissor.

Altres sectors com la refineria, producció i transformació de metalls ferris, producció d'alumini secundari, producció d'àcid nítric, químic i vidre van contribuir de manera significativa al total d'emissions, encara que en menor grau que els sectors esmentats anteriorment.

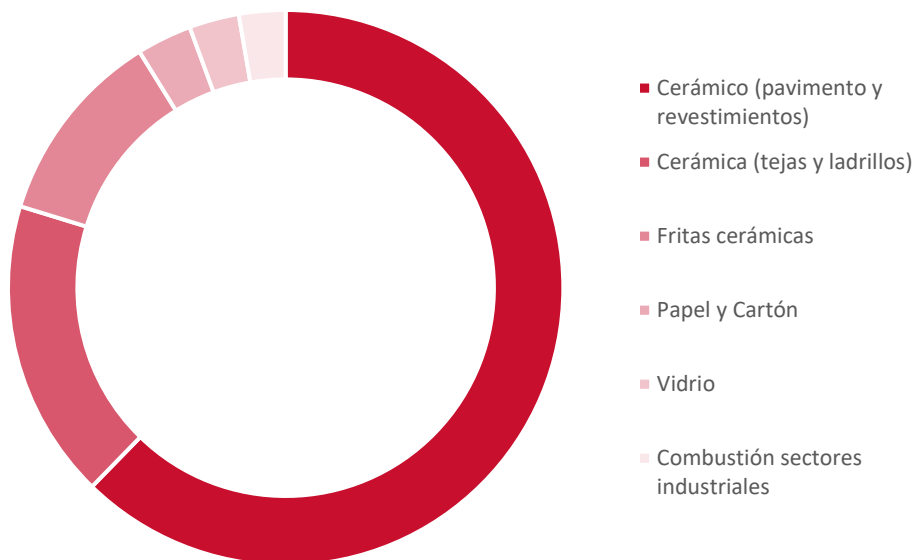
Gràfic 56. Distribució de les emissions verificats de CO₂ per sectors industrials de les instal·lacions subjectes a l'RCDE a la Comunitat Valenciana (%; 2023)

Font: Balanç d'emissions de gasos d'efecte hivernacle de l'any 2023 de les instal·lacions de la Comunitat Valenciana. Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Servei de Protecció de l'Atmosfera. Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori, Generalitat Valenciana; 2024; elaboració pròpia.

Les instal·lacions excloses de l'RCDE van reportar un total de 437.645 tCO₂-eq en emissions verificades per a l'any 2023, de les quals el 90,9 % van ser produïdes pel sector ceràmic. Dins del sector, les emissions en paviment i revestiments van representar el 62,1 %, seguit de teules i rajoles, 17,4 %, i les frites ceràmiques, 11,4 %.

Gràfic 57. Distribució de les emissions verificades de CO₂ per sectors industrials de les instal·lacions subjectes a l'RCDE a la Comunitat Valenciana (%; 2023)

Font: Balanç d'emissions de gasos d'efecte hivernacle de l'any 2023 de les instal·lacions de la Comunitat Valenciana. Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Servei de Protecció de l'Atmosfera. Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori, Generalitat Valenciana; 2024; elaboració pròpia.

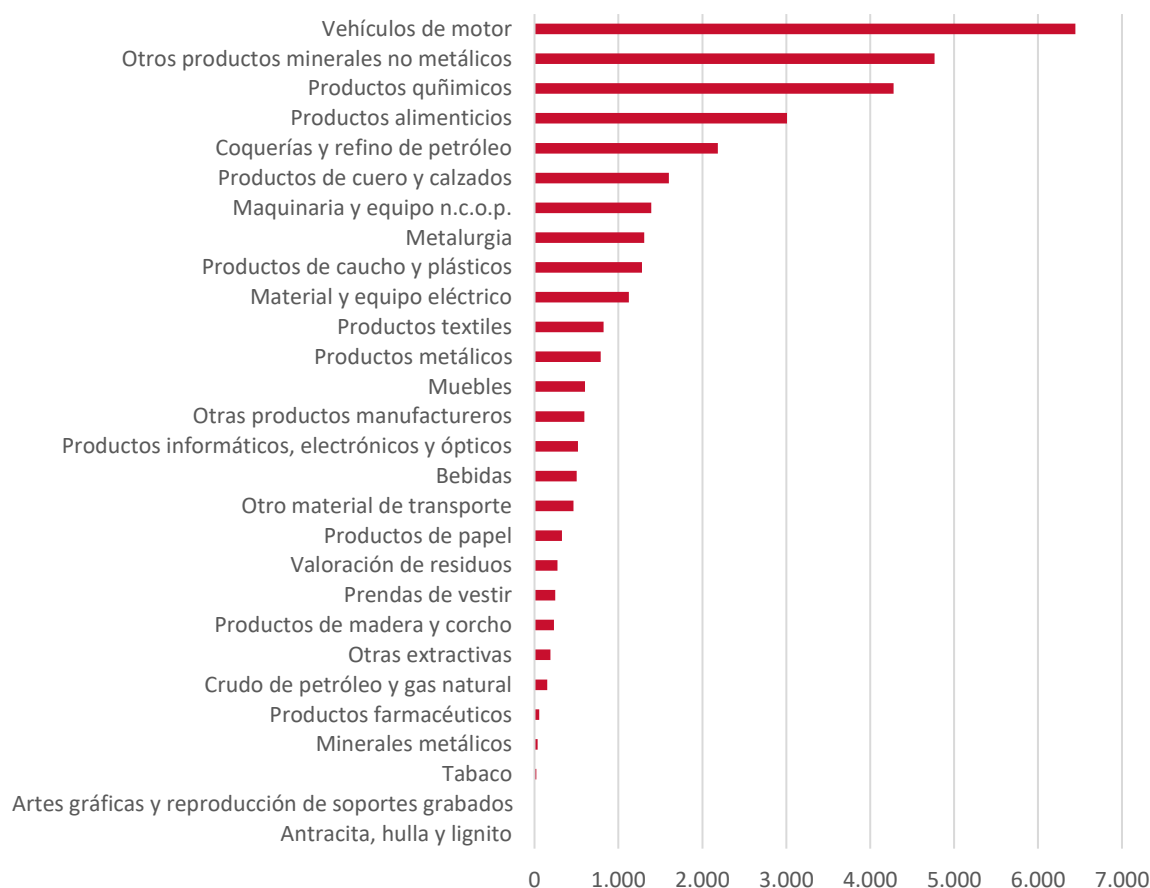
10. BALANÇA COMERCIAL

La Comunitat Valenciana va exportar en 2022 béns d'indústries per valor de 33.210,2 milions d'euros, el 36,1 %⁷ de la xifra de negoci de la indústria; d'ací que els mercats internacionals siguen un component molt rellevant en el funcionament de moltes empreses industrials valencianes.

La indústria és actualment el principal pilar de les exportacions de béns de la Comunitat Valenciana. En 2022 va aportar el 84,3 % del total, principalment productes manufacturats, que amb 32.561,03 milions d'euros va representar el 98,0 % de les exportacions industrials i el 82,7 % de les exportacions de béns.

Les exportacions de fabricació de vehicles són les de major quantia econòmica, 6.443,4 milions d'euros en 2022, el 19,4 % del total, molt per damunt de les altres rúbriques aranzelàries, perquè li segueixen les exportacions de productes minerals no metàl·lics amb 4.766,4 milions d'euros (la totalitat de les exportacions del sector ceràmic) i només altres dos activitats exporten més de 3.000 milions d'euros anuals, els productes químics i els productes alimentaris. Entre estes quatre activitats van concentrar el 55,7 % de les exportacions industrials de la Comunitat en 2022.

Gràfic 58. Exportacions de béns industrials des de la Comunitat Valenciana (2022; milions d'euros)

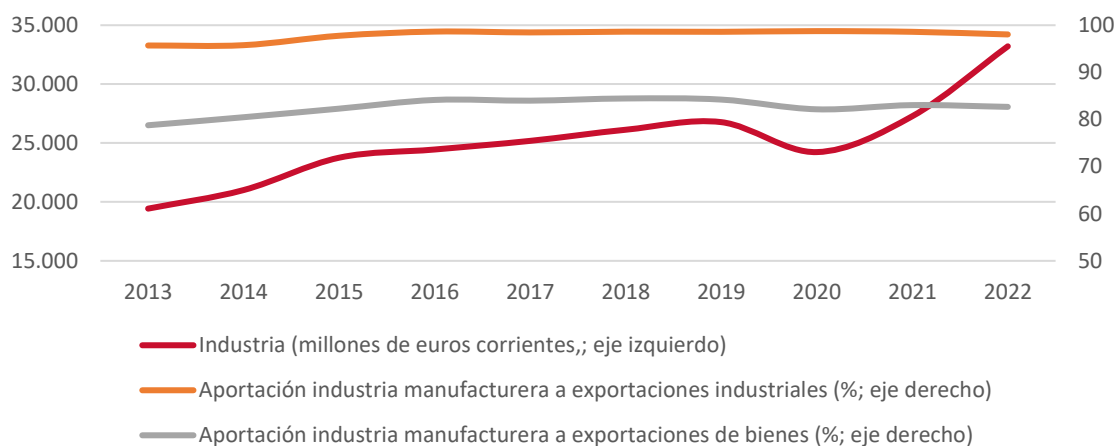
Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

El mercat exterior ha evolucionat positivament en els últims anys per als productes industrials de la Comunitat Valenciana, des de 2013 fins a 2022 van augmentar les exportacions en 13.777 milions d'euros en preus corrents, en gran manera pels productes manufacturats, que han augmentat en 13.963,3 milions d'euros. La indústria ha aportat el 87,3 % de l'augment de

⁷ Dades de xifres de negoci i exportacions industrials a 2021.

les exportacions valencianes de béns en este període i la seua participació en les exportacions ha crescut en 2,0 punts percentuals.

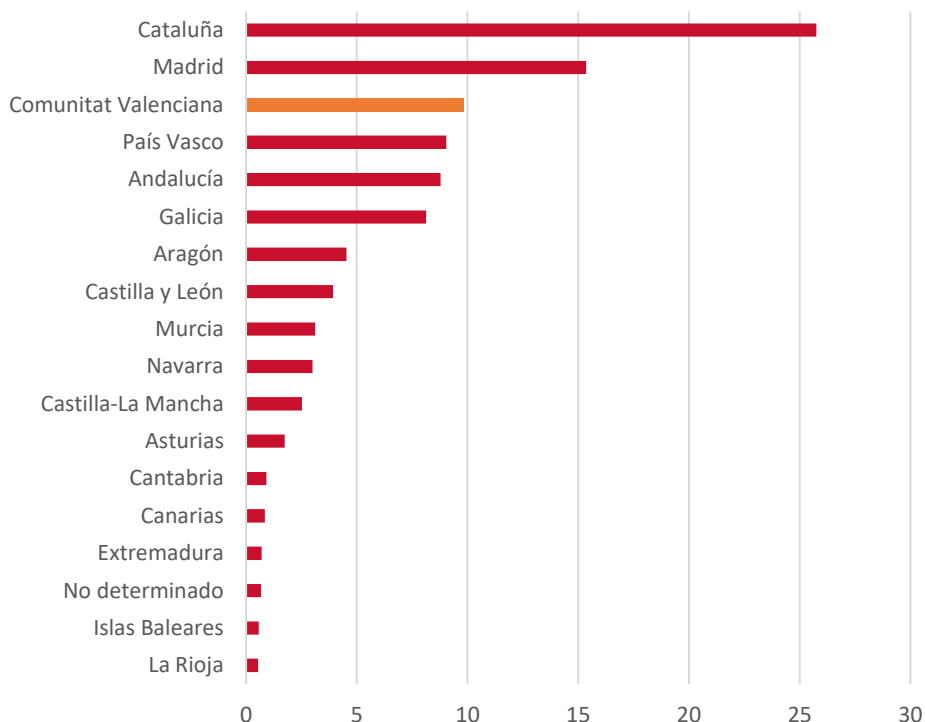
Gràfic 59. Evolució de les exportacions industrials des de la Comunitat Valenciana (2013-2022; milions d'euros corrents; %)

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

Les exportacions industrials valencianes van representar en 2022 el 9,8 % de les exportacions industrials espanyoles i se situa en tercera posició entre les regions espanyoles, després de Catalunya i Madrid. En els últims 10 anys, les exportacions industrials valencianes han crescut més que les del conjunt de la indústria d'Espanya, la qual cosa ha comportat un augment en 0,6 punts percentuals de la seua participació en l'exportació industrial espanyola. Això ha possibilitat l'ascens de dos posicions en el rànquing estatal i superar Andalusia i el País Basc.

Gràfic 60. Aportació de les regions espanyoles a les exportacions industrials d'Espanya (2022; %)

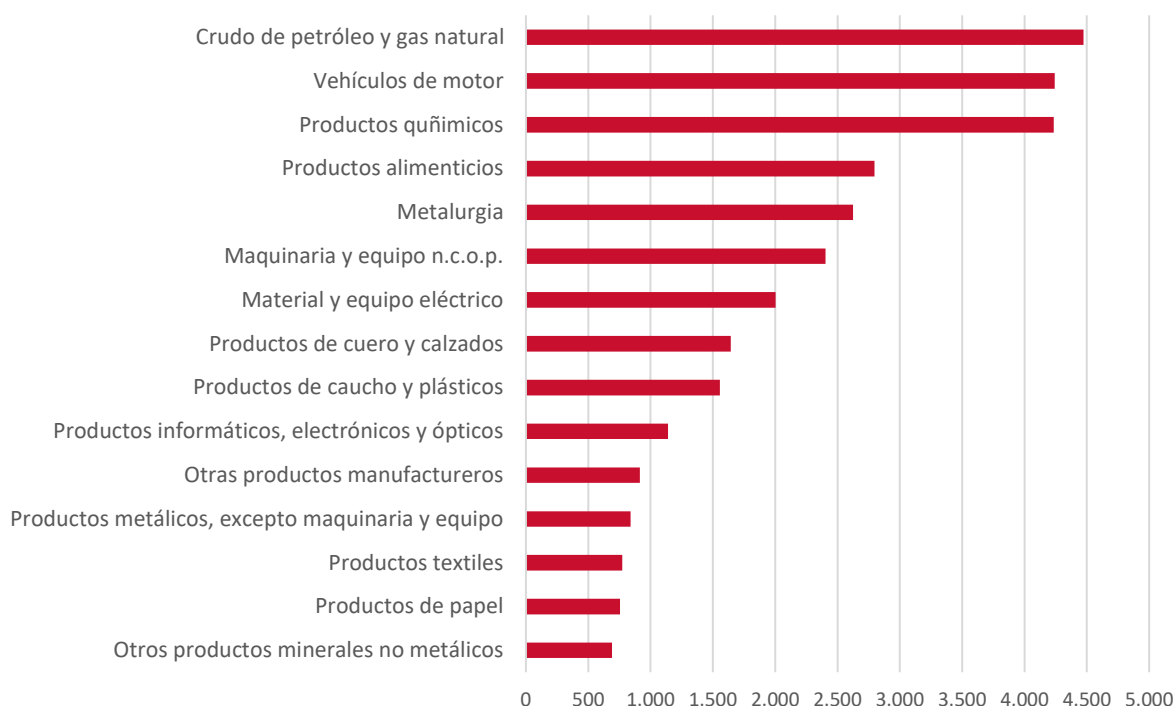

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

La Comunitat Valenciana va importar en 2022 béns industrials per valor de 34.701,5 milions d'euros, el 8,4 % de les importacions industrials d'Espanya i el 88,1 % de les importacions de béns realitzades des de la Comunitat Valenciana.

El cru de petroli i gas natural és la principal rúbrica de les importacions industrials de la Comunitat Valenciana, 4.472,6 milions d'euros en 2022, el 12,9 % de les importacions industrials i l'11,4 % de les importacions de béns des de la Comunitat Valenciana. Estes dades evidencien la forta dependència energètica dels combustibles fòssils que presenta la Comunitat Valenciana. Dos rúbriques més estan per damunt de 4.000 milions d'euros, els vehicles de motor i els productes químics (4.243 i 4.234 milions d'euros respectivament). La resta dels productes importats està per davall de 3.000 milions d'euros.

Gràfic 61. Principals importacions industrials de la Comunitat Valenciana (2022; milions d'euros corrents)

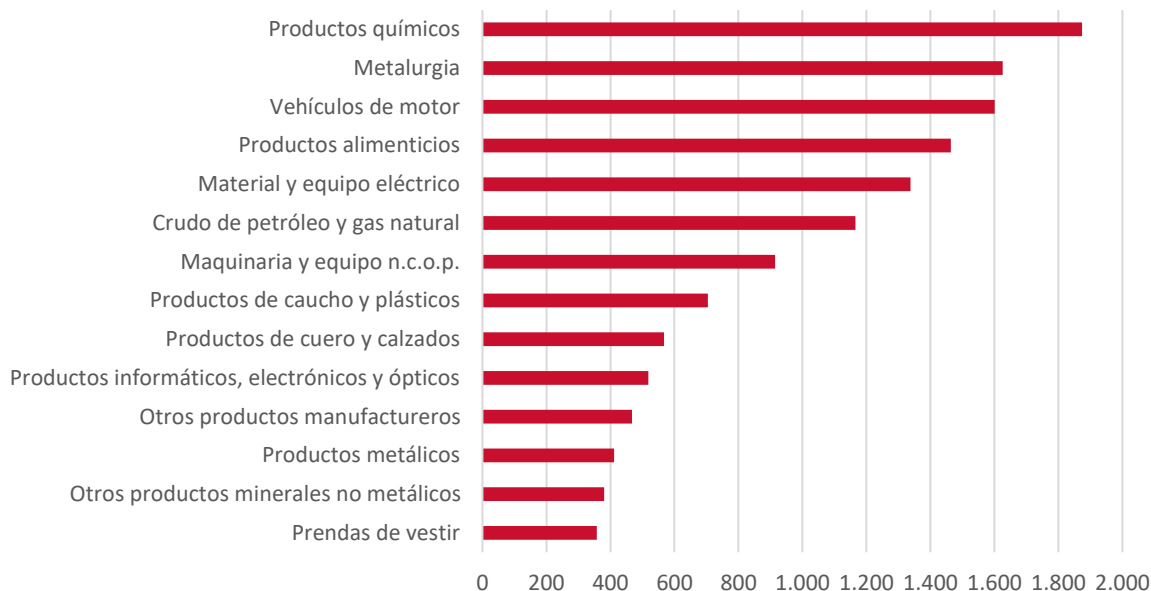

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

En l'última dècada les importacions industrials a la Comunitat Valenciana han crescut en 15.231,2 milions d'euros, un 4,4 % de mitjana anual en termes corrents, un augment que ha correspost en la major part a manufactures, 13.553,9 milions d'euros, el 89,0 % del total.

Les importacions de productes químics són les que més van créixer des de 2013 a 2022 en termes absoluts, 1.873,8 milions d'euros, el 12,3 % de l'augment total. En altres cinc grups de productes l'increment va superar els 1.000 milions d'euros, entre els quals concentren el 47,2 % de l'augment total, tots productes manufactureros excepte el cru de petroli i gas natural.

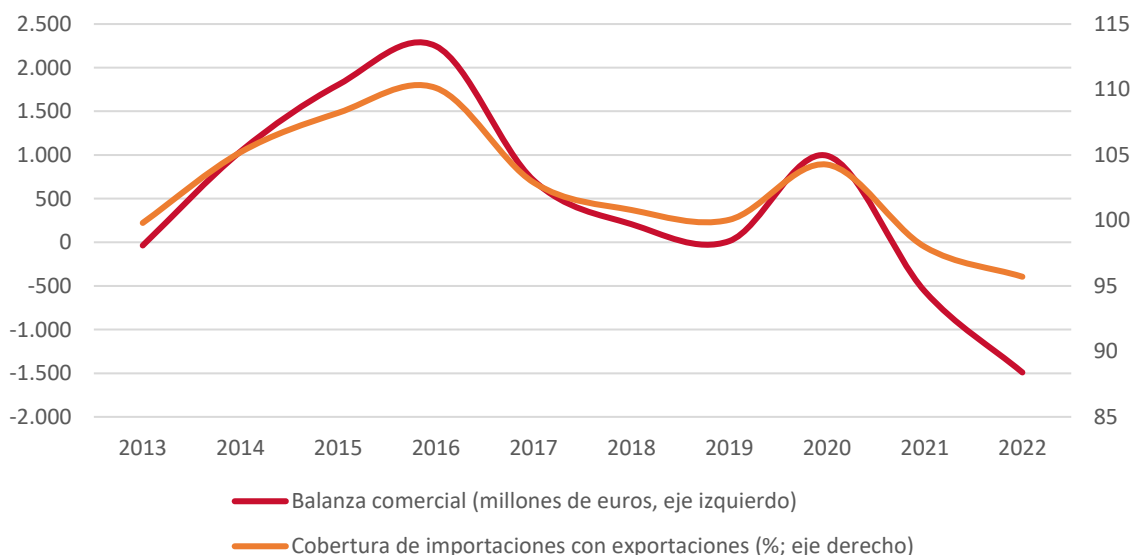
Gràfic 62. Productes industrials amb major creixement de les importacions a la Comunitat Valenciana (2013-2022; milions d'euros corrents)

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

Per tant, la balança comercial industrial de la Comunitat Valenciana va ser en 2022 deficitària en 1.491,3 milions d'euros i la cobertura d'importacions amb exportacions se situa en el 95,7 %, les dos xifres les pitjors del període 2013-2022. En estos anys, la balança comercial va ser positiva en 7 anys i negativa en 3, el primer de la sèrie analitzada i els dos últims.

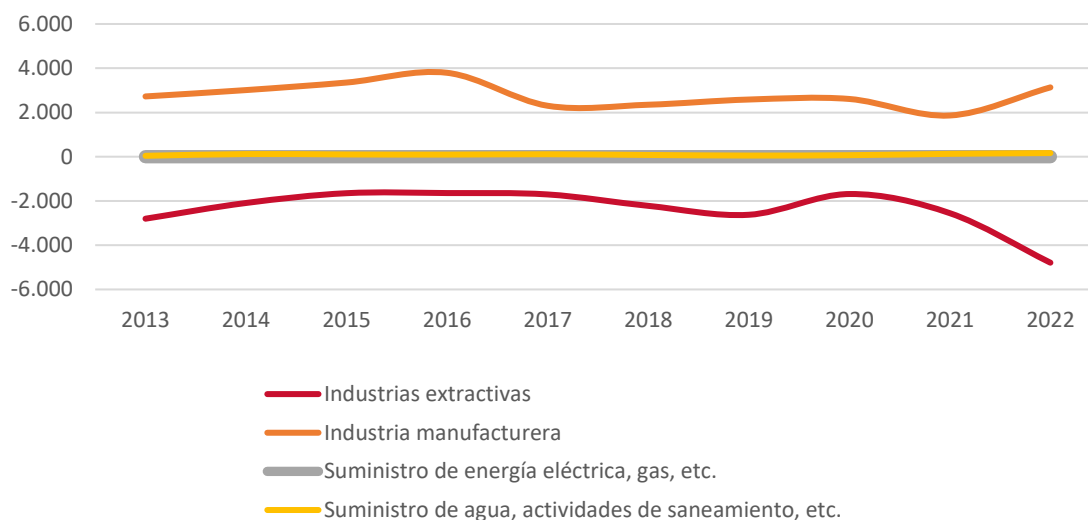
Gràfic 63. Evolució de la balança comercial industrial de la Comunitat Valenciana (2012-2022; milions d'euros corrents i %)

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

La balança comercial industrial de la Comunitat Valenciana és deficitària per les importacions de les indústries extractives, el nivell de cobertura de les quals ha sigut del 13,4 % de mitjana en el període 2013-2022. Per contra, la balança de la indústria manufacturera ha sigut positiva en tots els anys d'este període, amb una cobertura mitjana del 113,2 %, i en les altres dos branques industrials el comerç internacional és d'escassa quantia.

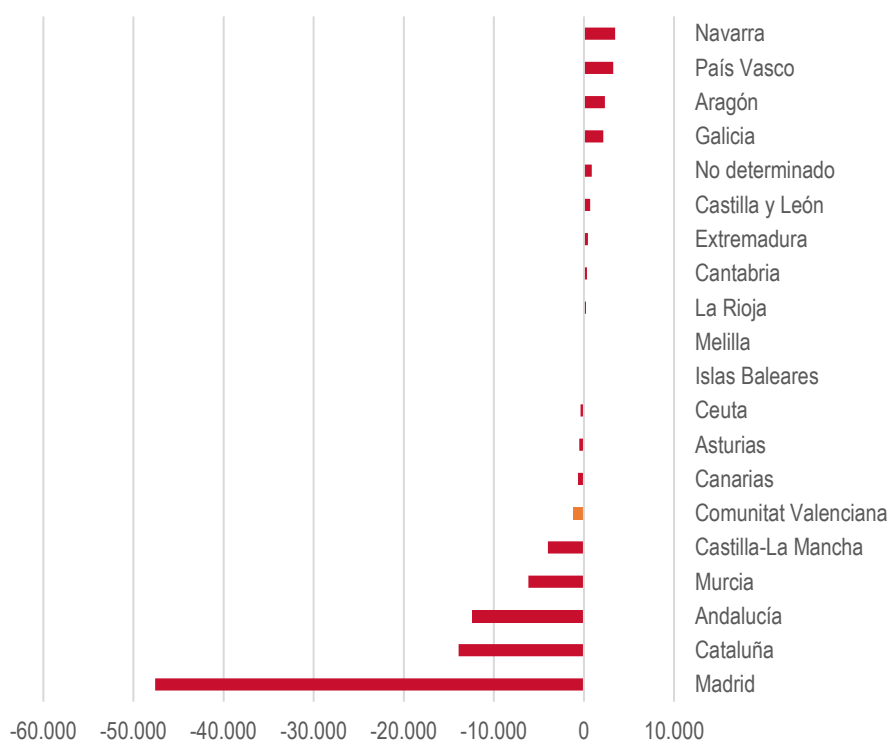
Gràfic 64. Evolució de la balança comercial de les branques industrials a la Comunitat Valenciana (2012-2022; milions d'euros corrents)

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

La balança comercial industrial de la Comunitat Valenciana en 2022 va ser la sexta amb major saldo negatiu entre les regions espanyoles, després de Madrid, Catalunya, Andalusia, Múrcia i Castella-la Manxa. Entre estes regions, sobretot les tres primeres, es va concentrar la major part del dèficit comercial de béns industrials d'Espanya, perquè el saldo negatiu d'altres tres regions és molt inferior i en huit regions les exportacions van superar les importacions.

Gràfic 65. Balança comercial de la indústria en les regions espanyoles (2022; milions d'euros)

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

11. REPTES DE LA INDÚSTRIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2024-2028

A. REPTES GENERALS

Els reptes de la indústria a la Comunitat Valenciana per al període 2024-2028 sorgixen del diagnòstic previ en què s'han analitzat múltiples aspectes: característiques industrials, factors productius, volum de producció, valor afegit, productivitat, grau de digitalització, impacte ambiental, dependència energètica i la posició en el comerç internacional. A més, per a definir estos reptes s'ha considerat la política industrial d'Espanya⁸ i Europa⁹, juntament amb estratègies específiques de la Comunitat Valenciana vinculades a la indústria, com l'Estratègia d'especialització intel·ligent (S3CV) i la Política Palanca 5 CV, entre altres.

Estos reptes proporcionen una visió detallada dels aspectes crítics de la indústria a la Comunitat Valenciana i han de servir com a base per al desenrotllament de l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028 que enfortisquen les debilitats, mitiguen les amenaces, potencien les fortaleses i aprofiten les oportunitats presents.

Sobre les debilitats de la indústria de la Comunitat Valenciana

Descens d'empreses en sectors industrials clau

S'ha observat una disminució en el nombre d'establiments i empreses en sectors importants com la fabricació de mobles, productes minerals no metàl·lics, productes metàl·lics, cuir i calçat. Esta reducció pot debilitar l'estructura industrial i afectar la diversitat econòmica de la regió.

Falta de sòl industrial

Davant la necessitat de disposar de sòl industrial adequadament equipat i d'infraestructures que promoguen la instal·lació de noves activitats industrials i atraguen inversió, la Generalitat Valenciana ha reconegut esta falta.

Grandària de les empreses

La majoria de les empreses a la Comunitat Valenciana són microempreses, la qual cosa limita la seua capacitat d'inversió i creixement.

Dependència de sectors d'alta emissió

La indústria de la Comunitat Valenciana presenta una marcada dependència de sectors estratègics que són intensius en l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (GEH). Esta dependència no sols augmenta el risc d'increments en els costos operatius i demana majors esforços ambientals, sinó que també suposa un desafiament per a la competitivitat i la sostenibilitat a llarg termini de la regió. A més, és crucial assenyalar que les compensacions econòmiques derivades d'estes emissions es transferixen a l'Estat, però no es reinvertixen en el territori a on es generen, la qual cosa limita les oportunitats per a una transició energètica necessària que beneficie directament la Comunitat Valenciana.

Productivitat inferior a la mitjana espanyola

La productivitat industrial a la Comunitat Valenciana és inferior a la mitjana espanyola. Esta bretxa pot limitar la competitivitat de la regió dificultant la seua capacitat per a competir eficaçment tant en l'àmbit estatal com en l'internacional.

⁸ *Directrices generales de la nueva política industrial española 2030*; component 12 del Pla de recuperació, transformació i resiliència. Estratègia espanyola d'economia circular.

⁹ *2030 Digital Decade. European Innovation Ecosystems (EIE) Horizon Europe.*

Dependència d'alguns sectors sobre mercats exteriors

La fluctuació en la producció industrial a causa de la dependència de mercats exteriors pot generar inestabilitat i vulnerabilitat econòmica i afectar la continuïtat i el creixement de la indústria.

Baixa inversió en I+D

A pesar d'algunes millores, la inversió en I+D continua sent inferior a la mitjana estatal. Això limita la capacitat d'innovació i desenvolupament de nous productes i processos i afecta la competitivitat a llarg termini.

Desigualtat en la digitalització

Hi ha diferències significatives en el nivell de digitalització entre diferents sectors i grandàries d'empreses. Esta desigualtat pot crear bretxes de competitivitat i limitar el creixement de les empreses menys digitalitzades.

Escàs desenvolupament d'energies renovables

La indústria de la Comunitat Valenciana afronta una debilitat significativa pel seu desenvolupament limitat en energies renovables, la qual cosa afecta la transició cap a processos productius sostenibles. Encara que és crucial reduir la petjada de carboni i avançar en pràctiques com l'ecodisseny i la descarbonització, la integració de fonts renovables o altres fonts d'energia netes, com és l'hidrogen verd i el biogàs en alguns sectors industrials, així com en la infraestructura elèctrica, encara és insuficient. Esta falta obstaculitza l'adaptació a un model energètic que exigeix l'ús de materials sostenibles i la implementació de tecnologies innovadores per a l'emmagatzematge energètic i la valorització de residus. És essencial intensificar la investigació i el desenvolupament en energies renovables, l'emmagatzematge, la producció d'hidrogen o biocombustibles i la integració d'estes fonts d'energia a la xarxa elèctrica per a facilitar una transició efectiva cap a una matriu energètica competitiva globalment.

Gestió de residus

Certs sectors industrials requereixen ajustar les seues pràctiques de gestió de residus cap a un enfocament més eficient, la qual cosa incidix en la sostenibilitat ambiental i podria generar costos addicionals en absència de millores. En l'entorn de la I+D+i també hi ha reptes tant des de les fases de disseny com reptes en el camp del tractament i la revaloració que encara no estan solucionats. Per exemple, la incorporació de sensors i/o biosensors en la línia de gestió de residus permetria classificar i detectar residus específics i, així, determinar els processos de tractament i gestió de residus més apropiada. D'esta manera s'augmentarà l'eficiència dels processos i la seua sostenibilitat ambiental. La absència d'instal·lacions de gestió de residus, així com l'alentiment en els procediments d'autorització de les activitats de gestió de residus, és un dels factors clau d'esta debilitat.

Dèficit comercial industrial

La balança comercial industrial de la Comunitat Valenciana és deficitària, amb importacions que superen les exportacions en sectors clau. Això reflectix una dependència de productes estrangers i una capacitat menor per a competir en el mercat global.

Dependència d'importacions sobre matèries primeres

Hi ha una alta dependència de matèries primeres importades, la qual cosa pot afectar l'estabilitat i els costos de producció i exposar les indústries a fluctuacions de preus i problemes de subministrament.

Excés de burocratització

La indústria de la Comunitat Valenciana es veu desafiada per un nivell considerable de burocratització. Este fenomen alentix els processos administratius, la qual cosa pot afectar l'eficiència i la capacitat de les empreses per a adaptar-se ràpidament als canvis del mercat o limitar l'accés a l'ajuda pública. La simplificació de tràmits és crucial per a millorar la situació de les empreses en particular i dels sectors industrials en general.

Escassa política industrial territorial

La falta d'una política industrial territorial integrada a la Comunitat Valenciana limita el seu desenvolupament econòmic perquè no optimitza recursos geogràfics diversos per a sectors específics. Esta falta també afecta la infraestructura de transport i connectivitat digital, crucials per a la distribució i competitivitat global. No obstant això, incorporar una política industrial territorialment coherent és essencial per a millorar la competitivitat dels sectors industrials de la regió.

Sobre les amenaces de la indústria de la Comunitat Valenciana

Competència internacional

La competència internacional pot afectar sectors, fins ara tractors, de la Comunitat Valenciana que presenten menor innovació tecnològica, reduir la seua participació en el mercat global i afectar els seus ingressos.

Regulacions ambientals

Les regulacions ambientals tendixen a ser més estrictes sobre emissions, la qual cosa podria incrementar els costos operatius i afectar la competitivitat de sectors industrials crucials, especialment aquells amb alts nivells d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, si no es fan les inversions adequades per a reduir estes emissions. A més, la gestió de residus s'enfronta a normatives cada vegada més rigoroses, que exigixen la reducció, reutilització i reciclatge de deixalles per a minimitzar l'impacte ambiental. Això inclou la correcta disposició i tractament de residus perillosos, la qual cosa pot requerir tecnologia avançada i pràctiques de gestió específiques.

Quant als materials d'envàs, les regulacions busquen reduir l'ús de plàstics i promoure envasos sostenibles i reciclables. Les empreses han d'adaptar les seues pràctiques de producció i selecció de materials per a complir estos requisits, i això pot implicar canvis en la cadena de subministrament i un increment en els costos de producció.

Així mateix, la depuració i gestió d'aigua tendixen a estar subjectes a exigències cada vegada majors cap als emissors industrials. El tractament adequat d'aigües residuals i la reducció del consum d'aigua són aspectes crítics, amb un enfocament a minimitzar el consum energètic associat perquè estes pràctiques siguen econòmicament viables. A més, les normatives sobre contaminació del sòl i la restauració d'àrees contaminades van en augment i obliguen les indústries a prendre mesures proactives per a evitar la degradació ambiental i restaurar àrees afectades.

Ocupació qualificada

La necessitat creixent de crear ocupació qualificada en sectors emergents i la dificultat per a trobar personal capacitats poden limitar la competitivitat i la qualitat de la indústria. A més, una vegada contractat, retindre talent es converteix en un desafiament significatiu, ja que els professionals altament capacitats sovint busquen oportunitats amb millors condicions laborals, desenvolupament professional continu i un entorn de treball estimulants. La competència pel talent és intensa, i les empreses han d'invertir en programes de formació, desenvolupament de carrera i beneficis atractius per a evitar la rotació de personal i assegurar la retenció de persones ocupades valuoses.

Increment dels costos de producció

L'augment en els costos de producció sense un increment corresponent en la productivitat pot afectar la rendibilitat de les empreses i dificultar la seua sostenibilitat econòmica.

Canvis en la demanda global

Els canvis en la demanda global poden afectar l'estabilitat de la producció industrial en la regió, generar incertesa i dificultar la planificació a llarg termini.

Pressió competitiva

L'alta competència de regions amb major valor afegit pot desplaçar productes locals del mercat i afectar la posició de la Comunitat Valenciana en el mercat global.

Desigualtat en l'accés a la innovació

L'accés a recursos per a la innovació tecnològica és més difícil per a les xicotetes i mitjanes empreses en comparació amb les grans entitats, la qual cosa pot crear una bretxa en la capacitat d'innovació.

Ciberseguretat

A mesura que augmenta la digitalització, les amenaces cibernètiques també s'incrementen i posen en risc la informació, gestió i operació de les empreses. La falta de mesures adequades de ciberseguretat pot comportar pèrdues significatives, però esta protecció també suposa un cost d'inversió.

Riscos associats al canvi climàtic

Els riscos climàtics poden afectar les operacions industrials, el subministrament energètic i la disponibilitat de recursos hídrics, a més de complicar la gestió de la cadena de subministrament. Això comporta desafiaments addicionals per a garantir la sostenibilitat i la continuïtat dels negocis.

Volatilitat del mercat global

La fluctuació de preus internacionals de matèries primeres i productes pot afectar la competitivitat de les empreses de la indústria regional i crear inestabilitat econòmica.

Elevada demanda energètica en la indústria

La indústria és un dels sectors més afectats per les actuacions orientades a millorar l'eficiència energètica, ja que és un sector intensiu en consum d'energia. No obstant això, la indústria continua sent un sector estratègic d'actuació, amb un elevat potencial de reducció del consum final d'energia i de les emissions de diòxid de carboni. Aconseguir-ho en el menor temps possible depèn de la ràpida incorporació de les millors tecnologies disponibles en equips i processos, millorant l'eficiència energètica i implantant sistemes de gestió de l'energia com a camí a seguir.

Sobre les fortaleses de la indústria de la Comunitat Valenciana

Diversificació sectorial

La Comunitat Valenciana es distingeix per la presència d'una àmplia varietat de sectors industrials, cosa que contribueix a la seua resiliència econòmica. Esta diversificació no sols enforteix la capacitat de la regió per a resistir impactes econòmics adversos, sinó que també ofereix oportunitats per al creixement i l'adaptació contínua.

Inversió en innovació

L'augment sostingut de les inversions en innovació i modernització tecnològica constitueix un pilar fonamental per a impulsar la competitivitat de la indústria valenciana. Estes inversions no sols promouen el desenrotllament de nous productes i processos, sinó que també milloren l'eficiència i la qualitat en tota la cadena de valor industrial.

Inversions en capital

S'ha observat un increment significatiu en la inversió en capital i modernització de la infraestructura industrial a la Comunitat Valenciana. Estes inversions són claus per a optimitzar els processos productius, augmentar la capacitat de producció i millorar la competitivitat a escala nacional i internacional.

Diversitat de producció

La diversitat en la producció industrial de la regió comprén múltiples sectors i mercats, la qual cosa proporciona una base sòlida per a l'economia local. Esta diversificació redueix l'exposició a riscos sectorials específics i promou l'estabilitat a llarg termini del sector industrial de la Comunitat Valenciana.

Capacitat d'adaptació

Molts sectors de la Comunitat Valenciana destaquen per la seua capacitat per a adaptar-se ràpidament a noves demandes i tecnologies, i això els permet mantindre's resilients fins i tot en temps de crisis econòmiques o canvis significatius en el mercat. Esta capacitat d'adaptació és fonamental per a assegurar la sostenibilitat i el creixement continu del sector industrial.

Especialització en vetes de mercat

L'estratègia de focalització en vetes de mercat específiques amb alt valor afegit ha permés a les empreses valencianes destacar-se en sectors especialitzats guanyant competitivitat i enfortint la seua posició en el mercat global.

Universitats i xarxa de centres tecnològics per a la indústria

La Comunitat Valenciana compta amb una sòlida xarxa de centres d'innovació i tecnologia que ofereixen suport i recursos a les empreses industrials, així com la col·laboració amb les universitats presents a la Comunitat. Esta col·laboració entre el sector públic, privat i acadèmic fomenta la investigació aplicada i el desenvolupament de solucions innovadores, impulsant així la competitivitat i el creixement del sector industrial.

Col·laboració publicoprivada

Les iniciatives de col·laboració entre el sector públic i privat són claus per a impulsar la innovació i el desenvolupament industrial en la regió. Estes associacions estratègiques permeten aprofitar els recursos i coneixements de les dos parts per a afrontar desafiaments comuns i promoure el creixement econòmic sostenible.

Adopció de tecnologies avançades

L'adopció creixent de tecnologies avançades, com ara *big data*, intel·ligència artificial i robòtica, està transformant la indústria de la Comunitat Valenciana, millorant l'eficiència, la productivitat i la qualitat dels productes i servicis. Esta incorporació de tecnologies innovadores impulsa la competitivitat i la modernització del sector industrial, sempre que es canalitze a través de tecnologies habilitadores com els agents autònoms o la rèplica digital en el concepte ampli.

Iniciatives d'economia circular

L'adopció de principis d'economia circular en diversos sectors industrials de la Comunitat Valenciana està contribuint a reduir residus, optimitzar l'ús de recursos i millorar la sostenibilitat ambiental. Estes iniciatives promouen un model de producció més eficient i respectuós amb el medi ambient i generen beneficis econòmics i ambientals a llarg termini.

Condicions ambientals favorables

Algunes àrees de la Comunitat Valenciana ofereixen condicions ambientals propícies per al desenvolupament d'activitats industrials sostenibles. Estes condicions favorables, com un clima adequat o la disponibilitat de recursos naturals, contribueixen a promoure pràctiques industrials responsables i atractives per a inversors i empreses compromeses amb la sostenibilitat.

Balança comercial positiva en manufactures

A pesar dels desafiaments econòmics globals, la indústria manufacturera de la Comunitat Valenciana manté una balança comercial positiva, la qual cosa reflectix la seua capacitat competitiva en el mercat internacional. Esta situació favorable suggerix la qualitat i el valor afegit dels productes manufacturats en la regió, així com la seua capacitat per a satisfer la demanda global.

Geoestratègia i accés a infraestructures de transport

La Comunitat Valenciana compta amb una posició geoestratègica privilegiada que la convertix en un punt clau per al comerç i la logística. El seu accés a grans infraestructures de transport de mercaderies, com els ports de València, Castelló i Alacant, juntament amb el corredor mediterrani, facilita la connexió eficient amb mercats nacionals i internacionals. Estos ports són alguns dels més importants del Mediterrani i ofereixen una capacitat significativa per al maneig de càrrega i una excel·lent connectivitat marítima. El corredor mediterrani, per part seua, proporciona una via terrestre d'alta capacitat que millora la

mobilitat de mercaderies cap al nord i la resta d'Europa. Esta combinació d'infraestructura avançada i ubicació estratègica enfortix la competitivitat de la indústria regional, facilita el comerç internacional i atrau inversions estrangeres.

Diversificació de mercats d'exportació

La diversificació dels mercats d'exportació per part de les empreses valencianes redueix la dependència d'uns pocs països o regions, la qual cosa disminueix el risc associat a la volatilitat econòmica o política en un mercat específic. Esta estratègia amplia les oportunitats comercials i enfortix la posició competitiva de la indústria valenciana en l'escenari internacional.

Sòl industrial

En resposta a la falta de sòl industrial, s'ha promulgat la Llei 14/2018, de 5 de juny, de la Generalitat, sobre la gestió, modernització i promoció de les àrees industrials de la Comunitat Valenciana. Esta normativa, pionera a Espanya, constitueix un esforç legislatiu per a abordar i mitigar les limitacions en la disponibilitat d'àrees industrials adequadament preparades per al desenvolupament econòmic i empresarial en la regió.

Sobre les oportunitats de la indústria de la Comunitat Valenciana

Reindustrialització

La implementació de polítiques de suport i estratègies de reindustrialització pot ser clau per a fomentar la recuperació i el creixement del sector industrial a la Comunitat Valenciana. Estes polítiques poden incloure incentius fiscals, subvencions i la creació d'infraestructures adequades per a atraure noves inversions.

Economia circular

Les iniciatives que promouen l'economia circular i una gestió eficient de residus ofereixen oportunitats per al desenvolupament sostenible. Això inclou projectes que fomenten el reciclatge, la reutilització de materials i la reducció de deixalles, la qual cosa pot millorar la sostenibilitat ambiental i econòmica de la regió.

Automatització i digitalització

L'adopció de noves tecnologies, l'automatització de processos i la digitalització d'operacions poden augmentar significativament la productivitat i reduir els costos operatius i energètics. La integració d'estes tecnologies pot posicionar la indústria valenciana a l'avantguarda de la innovació.

Formació i capacitat

El desenvolupament de programes de formació i capacitat específics és crucial per a millorar les habilitats de la força laboral. Això no sols incrementa la competitivitat del sector, sinó que també millora les oportunitats d'ocupació i el desenvolupament professional de les persones ocupades.

Expansió de sectors emergents

Hi ha importants oportunitats en sectors emergents. El suport a estos sectors pot diversificar l'economia regional i fomentar un creixement sostenible i a llarg termini.

Inversió en I+D

Una major inversió en investigació i desenvolupament pot impulsar la creació de productes d'alt valor afegit. La innovació en productes i processos no sols millora la competitivitat, sinó que també pot obrir noves oportunitats de mercat.

Programes de finançament

La disponibilitat de programes de finançament, tant de fons europeus com propis, per a projectes d'innovació és essencial. Estos programes poden incloure crèdits tous, subvencions i fons de capital de risc que impulsen el desenvolupament de noves tecnologies i productes.

Ecoinnovació

Fomentar l'ecoinnovació i la sostenibilitat pot obrir nous mercats i crear oportunitats de negoci. Això inclou el desenvolupament de productes i processos que minimitzen l'impacte ambiental i milloren l'eficiència dels recursos.

Transformació digital

La transformació digital ofereix múltiples oportunitats per a millorar l'eficiència operativa i obrir nous canals de negoci. La digitalització pot ajudar les empreses a optimitzar els seus processos i a adaptar-se millor a les demandes del mercat global.

La innovació en models de negoci digitals pot crear noves maneres de generar ingressos i aconseguir mercats globals. L'adopció de plataformes digitals i comerç electrònic pot expandir la base de clients i millorar la competitivitat.

Inversions en tecnologies netes

Hi ha significatives oportunitats per a invertir en tecnologies netes que redueixen les emissions i milloren l'eficiència energètica. La descarbonització de la indústria implica no sols millorar l'eficiència energètica, sinó també incrementar la taxa de penetració de les energies renovables i el desenvolupament de noves tecnologies netes, com les relacionades amb la producció, transport i utilització d'hidrogen verd; substitució de combustibles fòssils per combustibles sintètics; la bioenergia; bateries elèctriques avançades i solucions de captura, emmagatzematge i utilització del CO₂.

Programes de sostenibilitat i responsabilitat corporativa

Implementar programes de sostenibilitat i responsabilitat corporativa pot millorar la imatge de la indústria i obrir nous mercats ecològics. Estos programes poden incloure pràctiques de producció sostenible, reducció d'emissions i compromís social.

Acords comercials internacionals

Aprofitar acords comercials internacionals pot obrir nous mercats i millorar la balança comercial. L'eliminació de barreres comercials i l'obertura de nous mercats poden ser beneficioses per a les empreses valencianes.

Millora de la competitivitat exportadora

Les inversions en innovació, qualitat i màrqueting són essencials per a enfortir la posició exportadora de la regió. Millorar la competitivitat exportadora pot incrementar les vendes internacionals i consolidar la presència de la Comunitat Valenciana en el mercat global.

B. REPTES DELS SECTORS INDUSTRIALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Sector biotecnològic

- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Integració efectiva de tecnologies emergents com IA, CRISPR-Cas9 i bioinformàtica.
- Desenvolupament de teràpies personalitzades i medicina de precisió.
- Escalar la producció de noves teràpies sense comprometre qualitat i eficiència.
- Compliment de regulacions i estàndards de qualitat rigorosos.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Maneig adequat de residus biotecnològics per a previndre contaminació.
- Optimització de l'ús de recursos naturals i dels consums energètics a través de l'adopció de pràctiques sostenibles.
- Avaluació acurada de l'impacte ambiental de tecnologies com la modificació genètica.
- Reducció de la petjada de carboni per mitjà de la inversió en eficiència energètica i la reducció d'emissions de CO₂ amb solucions basades en energies renovables i implementació de processos sostenibles.
- Garantir que els productes biotecnològics siguin beneficiosos per al medi ambient i la salut humana.
- Compliment de regulacions ambientals estrictes i col·laboració amb autoritats reguladores.
- Afrontar la competència internacional amb majors recursos i capacitat.
- Accés a finançament adequat i capital de risc.
- Promoció de la transferència tecnològica des de la investigació acadèmica al mercat.
- Complir amb els requisits reguladors i obtenir aprovacions governamentals.
- Identificació i penetració en nous mercats per a productes biotecnològics.
- Protecció d'innovacions i drets de propietat intel·lectual.
- Foment d'una cultura d'innovació constant i creativitat.
- Integració d'equips multidisciplinaris per a abordar problemes complexos.
- Atraure i retindre talent altament qualificat.
- Adaptar-se ràpidament a canvis tecnològics i reguladors.
- Coordinació eficient de les etapes des d'I+D fins a la comercialització.
- Mantindre el compliment amb normatives locals i internacionals.
- Integració efectiva de tecnologies emergents com IA, CRISPR-Cas9 i bioinformàtica.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoció de la transferència tecnològica des de la investigació acadèmica al mercat.
- Coordinació eficient de les etapes d'I+D fins a la comercialització.
- Desenvolupament de biodispositius basats en *energy harvesting*.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector cosmètic

- Innovació per a la sostenibilitat a través de productes i processos que minimitzen l'impacte ambiental.
- Desenrotllament de productes cosmètics per mitjà d'*upcycling* i busca d'ingredients recuperats.
- Optimització de processos en fred i sense ús d'aigua en totes les etapes del cicle de vida del producte.
- Incorporació i optimització de biotecnologia en la producció d'ingredients actius.
- Escalabilitat de la producció biotecnològica a gran escala.
- Inversió en infraestructura i recursos humans especialitzats en biotecnologia cosmètica.
- Compliment de la regulació en biotecnologia cosmètica.
- Desenrotllament d'estudis d'eficàcia neurosensorial usant electroencefalogrames i dispositius de microgestos facials.
- Reducció de la petjada ecològica i selecció de matèries primeres ètiques.
- Disseny d'envasos ecoamigables i adopció de pràctiques de producció sostenibles.
- Educació del consumidor sobre la cosmètica sustentable i transparència en operacions.
- Desenrotllament de productes cosmètics naturals que siguen eficaços, segurs i sostenibles.
- Obtenció de certificacions que validen la naturalesa dels productes cosmètics.
- Descarbonització per mitjà d'ecodisseny, inversió en eficiència energètica, ús d'energies renovables i pràctiques agrícoles positives.
- Gestió integral del cicle de l'aigua per a reduir la petjada hídrica de la indústria cosmètica.
- Desenrotllament de nous productes evitant ingredients obsolets i potencialment tòxics.
- Comunicació efectiva de la ciència, innovació i valor afegit dels productes al públic.
- Adaptació a l'ascens de la *virtual beauty* i desenrotllament de productes per a noves estètiques.
- Implementació del *retail* digital i automatització per a millorar l'experiència de compra.
- Enfortiment de la promoció internacional i expansió en mercats emergents.
- Establiment d'incentius i mecanismes de suport per a la inversió en I+D i l'adopció de mesures d'eficiència energètica.
- Suport a la mamprenedoria en el sector cosmètic per a fomentar la creació de noves marques.
- Creació d'un clúster cosmètic valencià per a millorar la col·laboració i sinergies en la indústria.
- Identificació i promoció d'àrees d'especialització i avantatges competitius en la regió.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector d'envasos, embalatges i paper

- Automatització i digitalització per a millorar l'eficiència operativa i reduir costos.
- Desenrotllament de materials sostenibles utilitzant reciclats, biodegradables i d'origen renovable.
- Innovació en disseny i personalització de productes de paper i embalatge.
- Implementació de tecnologies de traçabilitat i seguretat en la cadena de subministrament.
- Adopció de tecnologies emergents com IA, IoT i realitat augmentada.
- Gestió de residus sòlids i líquids generats per la producció.
- Reducció del consum de recursos naturals i l'aigua.
- Reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.
- L'obtenció de recursos naturals com la fusta han de provindre d'una gestió forestal sostenible.
- Transició cap a envasos més sostenibles i biodegradables.
- Reducció de la petjada hídrica en la producció de paper i embalatge.
- Compliment de la pressió reguladora i demanda del consumidor per pràctiques més sostenibles.
- Competència global amb empreses establides i emergents.
- Realitzar anàlisis del cicle de vida dels envasos del bressol al bressol.
- Pressió sobre els preus en un mercat altament competitiu.
- Adaptació a les canviants preferències del consumidor.
- Resposta a tendències de consum com el comerç electrònic.
- Compliment de regulacions i normatives de seguretat i sostenibilitat.
- Gestió eficient de les cadenes de subministrament globals.
- Inversió en innovació i diferenciació de productes.
- Desenrotllament d'una cultura organitzativa flexible i receptiva al canvi.
- Atracció i retenció de talent qualificat.
- Optimització de la cadena de subministrament.
- Implementació de sistemes de gestió de qualitat, mediambiental i de seguretat laboral.
- Foment d'una cultura empresarial basada en la col·laboració i innovació.
- Incorporació de noves tecnologies com l'automatització i robòtica.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de la fabricació de fusta i mobles

- Implementar tecnologies avançades d'automatització i digitalització en la fabricació.
- Utilitzar sistemes CAD/CAM per al disseny i fabricació de mobles.
- Desenvolupar i adoptar tecnologies respectuoses amb el medi ambient.
- Investigar i desenvolupar nous materials duradors i sostenibles.
- Integrar IoT i dispositius intel·ligents en els mobles.
- Implementar tecnologies com IA, *blockchain* i geolocalització per a la traçabilitat.
- Promoure pràctiques de gestió forestal sostenible.
- Millorar la gestió de residus a través de reutilització i reciclatge.
- Reduir les emissions de carboni i millorar l'eficiència energètica.
- Minimitzar la contaminació de l'aigua i aire durant la producció.
- Assegurar una cadena de subministrament sostenible i ètica.
- Fomentar el disseny i la fabricació de productes ecoamigables.
- Adoptar l'economia circular per a optimitzar l'ús de recursos.
- Afrontar la competència global mantenint la competitivitat.
- Adaptar-se ràpidament a les tendències i gustos canviants del consumidor.
- Adaptar-se a nous models de distribució i venda en línia.
- Oferir productes diferenciats en disseny, qualitat i sostenibilitat.
- Expandir-se cap a mercats internacionals amb estratègies efectives.
- Fomentar una marca comuna de territori com a creador de valor de qualitat i disseny.
- Destinar recursos eficaços en màrqueting per a destacar en un entorn competitiu.
- Fomentar la cooperació en associacions sectorials.
- Coordinar eficientment la cadena de subministrament.
- Ajustar la producció per a satisfer les variacions en la demanda.
- Implementar millores contínues en els processos i tecnologies de fabricació.
- Atraure, retindre i desenvolupar talent qualificat en diverses àrees.
- Promoure la innovació i el disseny creatiu en la creació de mobles.
- Integrar pràctiques sostenibles en totes les etapes de producció.
- Atraure mà d'obra especialitzada per mitjà d'inversions en educació i formació.
- Potenciar la indústria auxiliar de proximitat per a millorar la competitivitat.
- Fomentar la cooperació per a crear empreses més grans i gestionar projectes majors.
- Mantindre alts estàndards de qualitat i complir les regulacions i normatives.
- Impulsar la formació professional integrada del sector per mitjà de la participació activa del Centre de Referència Nacional de la Fusta situat a Paterna.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.

- Optimitzar el cost energètic efectiu de les empreses per a millorar rendibilitat i productivitat.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector aeroespacial

- Desenrotllar estratègies efectives per a retindre el personal qualificat en el sector aeroespacial.
- Implementar campanyes de sensibilització per a augmentar el coneixement públic sobre el valor del sector aeroespacial.
- Promoure aliances estratègiques i programes de cooperació entre empreses i universitats.
- Estimular la cultura d'inversió privada amb polítiques que milloren l'entorn de negocis.
- Incloure personal tècnic amb perfil enginyer aeronàutic en l'Administració pública autonòmica.
- Aprovar una estratègia integral per a la promoció del sector aeroespacial que involucre totes les àrees de govern.
- Realitzar estudis de mercat per a adaptar servicis a les necessitats emergents.
- Estimular la cooperació i coordinació entre els diferents agents del sector aeroespacial.
- Fomentar la col·laboració proactiva entre agents del sector a través de la creació d'incentius i mecanismes continus.
- Ampliar la representativitat en la principal organització del sector per a incloure tots els actors rellevants.
- Estimular el desenrotllament de segments de la cadena de valor poc coberts com a sistemes de control i potència.
- Fomentar la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic al sector industrial.
- Establir plans de contingència i diversificació de proveïdors per a mitigar impactes de logística o producció.
- Impulsar la participació en iniciatives europees de comercialització i inversió.
- Desenrotllar una estratègia efectiva per a atraure empreses líders del sector aeroespacial a escala europea.
- Adaptar constantment l'oferta formativa del sector a les noves tendències i tecnologies emergents.
- Desenrotllar estratègies diferenciades i competitives per a atraure inversions i empreses d'interès.
- Aprofitar el potencial d'ESA BIC per a dinamitzar l'ecosistema empresarial.
- Garantir que les obres en la zona d'activitats complementàries estimulen el creixement del sector aeroespacial.
- Establir mecanismes efectius per a la transferència de tecnologia des de la investigació acadèmica al sector públic.
- Dissenyar programes d'educació i capacitació adaptats a les necessitats del mercat.
- Establir un canal directe de comunicació entre la Generalitat Valenciana i l'Agència Espacial Espanyola.
- Assegurar una assignació adequada de partides pressupostàries destinades al sector aeroespacial.
- Facilitar la creació i consolidació d'una associació específica per al sector aeroespacial.
- Promoure la col·laboració i l'intercanvi de coneixements entre el sector aeroespacial i altres sectors rellevants.
- Maximitzar la participació en el Programa estratègic per a la recuperació i transformació econòmica aeroespacial.
- Augmentar la participació en propostes europees en investigació i desenrotllament.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de l'alimentació

- Automatització de processos per a millorar l'eficiència i reduir costos en producció, envasament i etiquetatge d'aliments.
- Implementació de sistemes de traçabilitat avançats basats en tecnologia *blockchain* o RFID per a garantir la seguretat alimentària.
- Inversió en investigació i desenvolupament de nous productes i tecnologies de processament alimentari.
- Adopció de tecnologies de conservació i envasament que siguin més eficients i ecològiques.
- Implementació de pràctiques i tecnologies per a minimitzar el desaprofitament d'aliments en tota la cadena de subministrament.
- Ús de tecnologia avançada com ara sensors i visió per computadora per a monitorar i garantir la seguretat i qualitat dels aliments, com també que contribuïsquen a una agricultura sostenible.
- Adaptació de la producció per a satisfer les demandes personalitzades i les tendències del mercat.
- Implementació de tecnologies de gestió energètica i eficiència per a reduir el consum d'energia i les emissions de carboni.
- Ús eficient de la digitalització i l'anàlisi de dades per a optimitzar la presa de decisions i la planificació de la producció.
- Millora del perfil nutricional d'aliments per mitjà de substitució de sucres simples per fibres alimentàries.
- Implementació de pràctiques d'ús eficient de l'aigua i tecnologies de reciclatge en la producció alimentària.
- Gestió adequada de residus a través de sistemes de compostatge, reciclatge i valorització.
- Desenvolupament de solucions alternatives per a la generació d'envasos sostenibles i la maximització de l'ús de materials reciclats.
- Reducció de la petjada de carboni per mitjà de pràctiques de producció més sostenibles i millora de l'eficiència energètica.
- Implementació de pràctiques agrícoles sostenibles per a protegir la qualitat del sòl i de l'aigua i reduir l'ús de productes químics.
- Conservació i restauració d'ecosistemes naturals per a promoure la biodiversitat local.
- Gestió eficaç de pèrdues i desaprofitament alimentari per a millorar la sostenibilitat i eficiència de la cadena alimentària.
- Adaptació als canvis en els hàbits de consum cap a aliments més saludables i sostenibles.
- Desenvolupament d'estratègies comercials efectives per a competir en un mercat global.
- Millora de la logística i distribució per a mantindre la frescor i qualitat dels aliments en mercats locals i internacionals.
- Foment de la independència en matèries primeres per a augmentar la seguretat alimentària i reduir costos.
- Expansió en nous mercats superant barreres comercials i regulacions.
- Gestió de la volatilitat de preus dels aliments per a mantindre margens de benefici saludables.
- Innovació contínua en productes, processos i màrqueting per a destacar en un mercat competitiu.
- Coordinació eficient de la cadena de subministrament des de la producció agrícola fins a la distribució de productes acabats.
- Foment del relleu generacional per a garantir la continuïtat i renovació de la indústria.
- Enfortiment del paper de les dones en totes les etapes de la cadena de valor del sector agroalimentari.
- Flexibilitat i adaptabilitat organitzativa per a respondre ràpidament a canvis i mantindre la continuïtat del negoci.
- Implementació de sistemes robustos de gestió de qualitat i seguretat alimentària.

- Atracció, retenció i desenrotllament de talent humà qualificat.
- Implementació de noves tecnologies i digitalització per a millorar l'eficiència operativa.
- Integració de pràctiques sostenibles i responsabilitat social en l'estratègia empresarial.
- Gestió efectiva del canvi per a implementar noves tecnologies, processos o cultura empresarial.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de l'automoció

- Transició cap a la mobilitat elèctrica per mitjà del desenvolupament de vehicles elèctrics amb bateries eficients i expansió de la infraestructura de càrrega.
- Desenvolupament de vehicles autònoms segurs per mitjà d'inversions en sistemes de sensors, intel·ligència artificial i programari de control.
- Integració de la visió *human-centered* en el disseny de tecnologia de conducció autònoma per a garantir l'acceptació de l'usuari.
- Protecció de dades i ciberseguretat en vehicles connectats, garantint interoperabilitat entre sistemes i dispositius.
- Adopció de tecnologies de fabricació avançada com la impressió 3D, robòtica col·laborativa i realitat augmentada.
- Investigació i desenvolupament de materials lleugers i sostenibles per a millorar l'eficiència energètica dels vehicles.
- Gestió de la complexitat en la integració de sistemes electrònics i programari sofisticat en vehicles moderns.
- Reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle per mitjà de la transició cap a vehicles més eficients, híbrids o elèctrics i amb pila de combustible d'hidrogen.
- Reducció de contaminants atmosfèrics com ara òxids de nitrogen (NOx) i partícules fines (PM) per mitjà de tecnologies de control de la contaminació.
- Ús eficient de materials i energia per a reduir la petjada de recursos en la fabricació de vehicles.
- Desenvolupament de sistemes de reciclatge i reutilització per a minimitzar els residus generats al final de la vida útil dels vehicles i els seus components.
- Adopció de pràctiques de gestió ambiental responsables per a minimitzar l'impacte en l'entorn natural.
- Enfrontament de la competència global amb altres centres de producció automotriu en països com Alemanya, França, Japó i Xina.
- Gestió de la capacitat de producció i resposta àgil a les fluctuacions del mercat a causa dels cicles econòmics.
- Adaptació a les tendències de consum, com la demanda de vehicles elèctrics, SUV i models més eficients.
- Compliment de regulacions i estàndards nacionals i internacionals relacionats amb seguretat, emissions i eficiència energètica.
- Desenvolupament d'estratègies de preus efectives per a mantindre la rendibilitat en un mercat competitiu.
- Inversió en investigació i desenvolupament per a innovar i diferenciar-se de la competència.
- Expansió de la infraestructura de càrrega per a vehicles elèctrics i desenvolupament de solucions que permeten estratègies de recàrrega intel·ligent.
- Implementació de sistemes avançats de gestió de la cadena de subministrament.
- Millora de l'eficiència energètica en la fabricació de vehicles.
- Desenvolupament de vehicles híbrids per a una transició gradual cap a la mobilitat elèctrica.
- Implementació de tecnologies de realitat augmentada per a millorar l'eficiència en la producció.
- Ús de materials compostos i plàstics reforçats amb fibra de carboni per a reduir el pes dels vehicles.
- Gestió eficaç de la cadena de subministrament global per a assegurar la qualitat i sostenibilitat dels productes.
- Promoció de vehicles més nets i sostenibles per mitjà de campanyes de sensibilització i polítiques d'incentiu.
- Col·laboració amb socis comercials i governamentals per a afrontar els reptes comercials i tecnològics.
- Adopció de tecnologies de ciberseguretat per a protegir les dades i sistemes dels vehicles connectats.
- Inversió en tecnologia de conducció autònoma per a millorar la seguretat i eficiència del transport.

- Desenrotllament de materials reciclables i sostenibles per a la fabricació de vehicles.
- Foment de la innovació en productes i processos per a mantindre's competitiu en el mercat automotriu global.
- Reducció de la petjada de carboni de la producció per mitjà de pràctiques sostenibles i tecnologies netes.
- Implementació de pràctiques de producció més sostenibles per a reduir l'impacte ambiental de la fabricació de vehicles.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de la ceràmica

- Impulsar fons adequats i accessibles que fomenten les inversions necessàries per a facilitar la descarbonització de la indústria, inclosos projectes pilot estratègics que permeten desenvolupar i adaptar tecnologies al procés ceràmic.
- Per a aconseguir els objectius de descarbonització, les empreses han de rebre suport que els permeta continuar invertint en eficiència energètica, també a través de les associacions regionals, nacionals o sectorials perquè puguin realitzar estudis de viabilitat i facen de “tractor” sobre el conjunt d’instal·lacions del sector.
- Optimització de la combustió per mitjà de nous cremadors, ús d’aire enriquit en oxigen i major control de paràmetres
- Implementació de tecnologies avançades de recuperació de calor com el cicle orgànic de Rankine (ORC), bombes de calor i bescanviadors de calor eficients i resistent a la corrosió.
- Modificacions en el procés productiu que comporten una reducció del consum d’energia, de l’ús de matèries primeres o de reducció d’emissions de gasos d’efecte hivernacle.
- Desenvolupament de l’aplicació de fundents per a baixar la temperatura de cocció, l’ús de matèries primeres amb menys carbonat càlcic per a reduir les emissions de procés o la formació de polímers per mitjà de l’activació alcalina.
- Desenvolupament a gran escala de les tecnologies de descarbonització – hidrogen renovable, electrificació, captura de CO₂– per a abaratir el cost i que realment suposen una alternativa econòmica per a la indústria en substitució del gas natural.
- Electrificació de processos com l’assecatge per infrarojos o per bomba de calor, cocció elèctrica i fusió de frites per inducció.
- Suport al desenvolupament i validació de tecnologies per a la captura de CO₂ especialment en corrents de gasos molt diluïts.
- Adaptació i integració de les xarxes gasistes per a permetre la injecció de combustible renovables que faciliten la descarbonització del sector industrial (hidrogen, biometà, gasos sintètics).
- Dotar infraestructures adequades, com ara xarxes elèctriques que puguin subministrar l’energia elèctrica que necessiten els nous equips, o hidroductes per a conduir el H₂ verd fins a les fàbriques.
- Impuls al desplegament del mercat del biometà, aprofitant tot el seu potencial, amb accés preferent a indústries difícils de descarbonitzar com és el cas de la indústria de rajoles ceràmiques.
- Suport i impuls per a la integració de fonts d’energia renovables en el procés productiu, com per exemple l’autoconsum fotovoltaic
- Integrar la IA en tota la cadena de valor sectorial, impulsant i donant suport al desenvolupament de programes de formació en tecnologies digitals i en eficiència energètica/descarbonització.
- Fomentar sinergies en polígons industrials per a l’intercanvi de fluxos de matèria i energia entre empreses, aprofitant la figura de les entitats de gestió i modernització (EGM).
- Identificació de noves fonts de matèries primeres ceràmiques per a garantir el subministrament al sector, en substitució de les procedents d’Ucraïna, i així millorar les seues característiques i facilitar el seu ús industrial.
- Impulsar la formació professional integrada, per exemple, entre altres a través del Centre de Referència Nacional del Taulell, situat a Castelló.
- Campanyes de comunicació per a destacar els avantatges de la ceràmica davant d’altres materials substitutius.
- Gestió eficient de les cadenes de subministrament, millorant la traçabilitat i la transparència.
- Optimització de l’eficiència operativa i reducció de residus.
- Anàlisi i previsió del comportament dels processos productius i materials ceràmics.
- Reduir l’estrés hídric en la província de Castelló.
- Impuls de l’economia circular i la simbiosi industrial, per exemple, fomentant l’ús de residus i/o subproductes procedents de diverses activitats econòmiques.

- Gestió sostenible de recursos i adopció de nous models de negoci.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de l'energia

- Transició cap a fonts d'energia més netes i renovables per a avançar cap a una matriu energètica sostenible, a través del desenvolupament de biopiles eficients.
- Buscar solucions de flexibilitat que permeten la integració d'energies renovables, l'emmagatzematge i la mobilitat elèctrica.
- Desenvolupament de solucions que contribuïsquen a l'estabilitat del sistema.
- Aconseguir xarxes resilents i cibersegures.
- Dotar d'intel·ligència els elements clau de la xarxa elèctrica, en integrar tecnologies digitals i sistemes d'automatització per a millorar la gestió i seguretat de la infraestructura energètica.
- Desenvolupar models energètics que permeten solucions descentralitzades i que empoderen la ciutadania, per exemple, comunitats energètiques.
- Desenvolupar solucions que contribuïsquen a la sostenibilitat i economia circular. Eliminació de l'SF₆, vida dels actius.
- Reforçar la infraestructura energètica per a resistir desastres naturals i garantir la continuïtat del subministrament.
- Investigar i desenvolupar tecnologies emergents com l'energia mareomotriu, geotèrmia o hidrogen verd.
- Reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle per a mitigar l'impacte del canvi climàtic.
- Implementar tecnologies de control de la contaminació atmosfèrica per a reduir els contaminants de la generació d'energia.
- Promoure l'ús eficient de l'aigua i tecnologies de reciclatge en processos que requereixen grans quantitats d'aigua.
- Implementar pràctiques de gestió de residus responsables per a minimitzar l'impacte ambiental dels residus d'energia.
- Minimitzar l'impacte d'infraestructures energètiques en ecosistemes locals per mitjà d'avaluacions d'impacte ambiental i mesures de mitigació.
- Desenvolupar estratègies d'adaptació al canvi climàtic per a augmentar la resiliència de la infraestructura energètica.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector químic

- Desenrotllar i adoptar tecnologies més sostenibles que reduïsquen la petjada ambiental dels processos químics.
- Investigar i desenrotllar nous materials amb propietats millorades per a diverses aplicacions industrials.
- Implementar tecnologies de procés més eficients que reduïsquen costos i augmenten la productivitat.
- Avançar en química verda per a minimitzar la generació de subproductes o residus perillosos.
- Aprofitar les tecnologies digitals per a optimitzar els processos de producció, control de qualitat i gestió de la cadena de subministrament.
- Explorar i implementar avanços en bioprocessos i biotecnologia per a la producció de productes químics a partir de fonts renovables.
- Desenrotllar tecnologies per a millorar la seguretat en els processos químics, incloent sistemes avançats de monitoratge i gestió de riscos.
- Reduir les emissions de compostos orgànics volàtils, òxids de nitrogen i altres gasos nocius dels processos de fabricació.
- Millorar el tractament i la gestió d'aigües residuals per a reduir la contaminació de cossos d'aigua.
- Gestionar de manera responsable els residus generats en els processos industrials per a minimitzar impactes negatius en el medi ambient.
- Reduir el consum de recursos naturals i optimitzar l'ús de matèries primeres per a fomentar pràctiques més sostenibles.
- Mitigar els impactes negatius en la biodiversitat local i minimitzar la fragmentació d'hàbitats.
- Assegurar el compliment rigorós de regulacions ambientals per a mantindre estàndards ambientals i de seguretat.
- Promoure la producció i l'ús de processos i productes menys tòxics a través de la química verda.
- Afrontar la competència global per mitjà del desenrotllament d'estratègies comercials efectives.
- Innovar i desenrotllar productes químics que satisfacen les demandes canviants del mercat i les necessitats dels clients.
- Manejar la pressió sobre preus i margens de benefici, especialment amb la volatilitat en els costos de matèries primeres.
- Complir regulacions locals i internacionals que puguin ser cada vegada més estrictes.
- Optimitzar l'eficiència de les cadenes de subministrament i afrontar desafiaments logístics per a assegurar lliuraments eficients.
- Expandir la presència en mercats internacionals superant barreres comercials i aranzels.
- Adaptar-se ràpidament als canvis en les preferències dels consumidors i a les tendències del mercat.
- Oferir un excel·lent servei al client i suport tècnic per a mantindre la lleialtat dels clients.
- Optimitzar la gestió de la cadena de subministrament per a assegurar un flux eficient de matèries primeres i *inputs*.
- Fomentar una cultura d'innovació i desenrotllament dins de les organitzacions químiques.
- Millorar l'eficiència operativa i la productivitat per mitjà de la implementació de tecnologies avançades d'automatització.
- Prioritzar la seguretat de les persones ocupades i complir normatives de salut ocupacional.
- Atraure, retindre i desenrotllar talent qualificat en camps especialitzats.
- Integrar pràctiques sostenibles en totes les operacions de l'empresa.
- Gestionar efectivament els canvis en l'entorn empresarial per a mantindre la competitivitat.
- Desenrotllar una cultura empresarial que promoga la col·laboració, l'ètica laboral i la innovació contínua.

- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de la producció audiovisual i videojocs

- Desenvolupar experiències immersives en realitat virtual, augmentada i computació espacial per a aplicacions en jocs, educació, entrenament i turisme virtual.
- Adaptar-se a les noves formes de distribució digital i *streaming* per a arribar efectivament als consumidors.
- Implementar gràfics d'alta qualitat en temps real i tecnologies de renderització avançades.
- Integrar intel·ligència artificial per a millorar la interactivitat i realisme en videojocs i produccions audiovisuals.
- Explorar i desenvolupar capacitats en realitat ampliada, incloent realitat mixta, per a entreteniment i altres usos.
- Optimitzar el contingut audiovisual i de videojocs per a una àmplia varietat de dispositius mòbils.
- Incorporar tecnologies innovadores en productes tradicionals per a crear experiències de joc i entreteniment més riques.
- Protegir la propietat intel·lectual i millorar la seguretat digital davant d'amenaques cibernètiques i pirateria.
- Competir efectivament en un mercat global altament competitiu i diferenciar-se de competidors internacionals.
- Expandir internacionalment, adaptant productes a diverses cultures i complint regulacions internacionals.
- Augmentar la visibilitat i l'impacte cultural del sector audiovisual valencià a escala global.
- Desenvolupar models de negoci sostenibles que s'adapten a les formes canviants de consum de contingut.
- Diversificar les fonts d'ingressos per a reduir la dependència de clients únics i millorar l'estabilitat financera.
- Formular estratègies de distribució i màrqueting per a assegurar que els productes arriben a la seua audiència objectiu i generen ingressos.
- Atraure, retindre i desenvolupar talent en àrees creatives i tècniques per a mantindre la competitivitat.
- Promoure la inclusió i diversitat en la indústria per a millorar la representació equitativa i l'eliminació de barreres.
- Implementar pràctiques de sostenibilitat i ètica en la producció i consum de contingut digital.
- Establir regulacions i polítiques consistents per a proporcionar un entorn empresarial estable i previsible.
- Facilitar l'accés a finançament per a projectes audiovisuals i de videojocs, millorant les condicions per a empreses emergents i estudis independents.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de microxips i semiconductors

- Adoptar nous processos de fabricació i materials innovadors per al desenvolupament de semiconductors avançats.
- Superar desafiaments tècnics en la producció de semiconductors per a evolucionar tecnològicament.
- Continuar la miniaturització de components per a millorar el rendiment i l'eficiència.
- Integrar tecnologies emergents com ara intel·ligència artificial, computació quàntica i IoT en la fabricació de semiconductors.
- Millorar l'eficiència energètica i reduir el consum de recursos en el disseny i la fabricació de productes.
- Desenvolupar solucions innovadores per a la gestió de l'aigua i l'energia en la fabricació de semiconductors.
- Reduir la petjada de carboni a través de pràctiques sostenibles i eficients en energia.
- Implementar efluent i control de contaminació per a protegir l'aigua, aire i sòl.
- Optimitzar el cicle de vida del producte des del disseny fins al reciclatge al final de la seua vida útil.
- Afrontar la competència global en un mercat dominat per grans actors internacionals.
- Diferenciar productes i serveis en un mercat competitiu a través d'innovació.
- Adaptar-se a cicles de vida de productes més curts amb constant innovació i agilitat.
- Accedir a capital i finançament per a inversions en tecnologies avançades i expansió comercial.
- Expandir i consolidar presència en mercats internacionals superant barreres comercials i culturals.
- Forjar aliances estratègiques per al desenvolupament de productes i tecnologies, i accés a nous mercats.
- Protegir propietat intel·lectual en un sector en què la innovació és clau per a la competitivitat.
- Promoure una cultura organitzacional que incentiva la innovació i creativitat.
- Atraure i retindre talent especialitzat en tecnologia i enginyeria.
- Adaptar estructures organitzatives per a ser àgils en resposta a canvis del mercat i tecnologia.
- Fomentar la col·laboració i *networking* amb centres d'investigació, universitats i altres empreses.
- Mantindre una cadena de subministrament eficient i de confiança per a assegurar qualitat i disponibilitat de materials.
- Adaptar-se ràpidament a estàndards canviants i noves regulacions en la indústria.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de productes infantils

- Consolidar els mercats internacionals existents i explorar activament nous mercats per a diversificar fonts d'ingressos i reduir la dependència del mercat nacional.
- Ampliar la gamma de productes i servicis, explorar nous segments de mercat i buscar col·laboracions estratègiques a escala nacional i internacional.
- Controlar la pujada de costos per mitjà de la negociació amb proveïdors, la busca d'alternatives més econòmiques i l'optimització de l'ús de recursos.
- Ampliar el coneixement estratègic del sector i establir xarxes de col·laboració amb altres empreses per a millorar els processos empresarials i trobar oportunitats de creixement.
- Realitzar investigació de mercat per a comprendre l'audiència objectiu i desenvolupar estratègies de màrqueting digital i tradicional alineades amb les necessitats i preferències dels clients.
- Analitzar contínuament les necessitats i desitjos dels clients a través d'enquestes, anàlisis de dades i recopilació de *feedback* per a millorar productes i servicis.
- Aprofitar les plataformes de comerç electrònic i xarxes socials per a ingressar a nous mercats de manera eficient.
- Investigar i ajustar-se a les normatives i tendències en matèria de sostenibilitat per a adaptar els processos i productes a les exigències ambientals.
- Reforçar la identitat de marca a través d'una comunicació coherent i consistent per a diferenciar les empreses en un mercat saturat.
- Adaptar-se a segments de mercat emergents, com la venda de productes de segona mà o reconicionats, identificant oportunitats per a satisfer les necessitats canviants dels consumidors.
- Implementar metodologies àgils en la gestió de projectes i processos interns per a mantindre la flexibilitat i respondre efectivament a les demandes del mercat.
- Oferir programes de desenvolupament professional, incentius i un ambient laboral atractiu per a atraure i retindre talent jove.
- Diversificar les fonts de subministrament i assegurar les transaccions comercials per a mitigar els problemes en les importacions i minimitzar l'impacte d'interrupcions en la cadena de subministrament.
- Implementar polítiques clares de crèdit i gestió de cobrances per a afrontar l'alta morositat dels clients a Espanya i assegurar la salut financera de les empreses.
- Estudiar models de col·laboració estratègica amb altres marques per a compartir recursos, ampliar la distribució i aprofitar sinergies en l'oferta de productes i servicis.
- Realitzar estudis de mercat constants per a identificar tendències emergents i ajustar l'oferta de productes i servicis de manera oportuna.
- Implementar programes de lleialtat, promocions personalitzades i millorar l'experiència de compra per a retindre els clients actuals i atraure'n de nous.
- Implementar programes de formació adaptats a les necessitats actuals del sector per a desenvolupar habilitats tècniques i creatives en el personal.
- Buscar oportunitats en segments de mercat en creixement, com la moda sostenible o productes per a famílies amb necessitats específiques, davant el descens de gasto en moda infantil.
- Explorar mercats internacionals i segments de mercat en creixement en resposta al descens de la natalitat a Espanya.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.

- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector de valoració de materials

- Desenvolupar sistemes avançats de separació i classificació de residus per a identificar i seleccionar materials específics per a la seua valorització.
- Adoptar tecnologies netes i sostenibles en els processos de gestió de residus per a minimitzar l'impacte ambiental i maximitzar l'eficiència energètica.
- Millorar i optimitzar les tecnologies de reciclatge i valoració per a tractar una àmplia gamma de materials i convertir-los en productes d'alta qualitat i valor.
- Investigar i desenvolupar noves tecnologies per a la valorització de residus, incloent la conversió de deixalles en recursos valuosos com ara energia renovable, bateries, productes reutilitzables o matèries primeres d'altres processos o materials.
- Implementar tecnologies d'automatització i digitalització en els processos de gestió de residus per a millorar l'eficiència, sostenibilitat energètica i precisió en tot el cicle de valorització.
- Reduir o controlar les emissions de gasos, líquids i partícules generades durant els processos de gestió de residus i valorització de materials.
- Manejar residus perillosos o tòxics a través de procediments especials de tractament i eliminació per a evitar la contaminació del sòl, aigua i aire.
- Optimitzar el consum de recursos naturals com ara aigua i energia durant els processos de tractament i reciclatge.
- Gestionar residus no reciclables de manera responsable per a evitar la contaminació ambiental premiant la reutilització i extracció de materials d'alt valor afegit.
- Prevenir la contaminació del sòl i les aigües subterrànies per mitjà de la gestió adequada de productes químics i materials residuals.
- Minimitzar la petjada de carboni en tot el cicle de vida dels materials i els seus productes.
- Invertir en investigació i desenvolupament per a trobar solucions més eficients i respectuoses amb el medi ambient.
- Complir estrictament les normatives ambientals per a garantir la sostenibilitat en les operacions de valorització de materials.
- Fomentar la conscienciació pública sobre la gestió adequada de residus per a promoure pràctiques més sostenibles.
- Col·laborar amb institucions acadèmiques i tecnològiques per a impulsar la innovació en el sector de valoració de materials.
- Crear un entorn propici per a l'adopció de tecnologies avançades en la gestió i valorització de residus.
- Desenvolupar estratègies per a reduir l'impacte ambiental dels processos de valoració de materials.
- Promoure pràctiques d'economia circular que maximitzen la reutilització i reciclatge de materials.
- Implementar programes de formació i capacitació per al personal en tecnologies netes i sostenibles.
- Establir aliances estratègiques amb altres empreses i sectors per a compartir recursos i coneixements en la gestió de residus.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector del cuir i el calçat

- Integrar la impressió 3D per a avançar en la personalització i eficiència de disseny i fabricació.
- Utilitzar la realitat virtual i augmentada per a millorar els processos de disseny i l'experiència de compra del consumidor.
- Implementar intel·ligència artificial per a optimització i predicció, millorant la interacció amb el client i la logística.
- Incorporar IoT en productes per a funcionalitats avançades, com ara monitoratge d'activitat física i sistemes d'ajust personalitzat.
- Avançar en l'automatització de manufactura a través de robòtica col·laborativa per a millorar la seguretat, eficiència i personalització.
- Desenvolupar i utilitzar materials sostenibles biodegradables i regeneratius per a tancar el cicle de vida del producte.
- Ampliar i millorar els programes de reciclatge i reutilització a través d'associacions estratègiques amb altres empreses.
- Implementar sistemes de gestió ambiental per a monitorar i reduir les emissions de carboni en totes les etapes de la producció.
- Establir un sistema robust d'auditoria interna per a assegurar el compliment amb estàndards ambientals i obtenir certificacions ambientals.
- Innovar en models de negoci que integren l'economia circular, com ara sistemes de lloguer o subscripció per al calçat.
- Millorar la integració i anàlisi de dades en temps real sobre tendències de consum i eficiència de processos.
- Desenvolupar estratègies de localització per a optimitzar el màrqueting i les vendes internacionals.
- Enfortir la col·laboració entre empreses del sector a través de consorcis industrials i xarxes de col·laboració.
- Mantindre's actiu en fòrums i organismes de regulació per a influir en la formulació de polítiques i adaptar-se proactivament a les regulacions.
- Enriquir els programes de desenvolupament professional continu, adaptant-los a tecnologies emergents i noves pràctiques empresarials.
- Revisar i adaptar els models de negoci per a assegurar la seua resiliència davant de disrupcions del mercat i noves tendències de consum.
- Fomentar una cultura d'adaptabilitat i resiliència, utilitzant el canvi com a avantatge competitiu i promovent l'experimentació i l'aprenentatge continu.
- Mantindre's al corrent de les últimes innovacions tecnològiques i avaluar la seua aplicabilitat per a millorar l'eficiència i qualitat del producte.
- Implementar sistemes de planificació flexible i eines de pronòstic per a respondre a les fluctuacions del mercat.
- Assegurar pràctiques ètiques i responsables en totes les operacions i decisions, garantint pràctiques laborals justes i sostenibilitat ambiental.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector del joguet

- Mitigar l'estacionalitat per mitjà de l'establiment de noves ocasions per a la compra de joguet en primavera.
- Abordar la competència deslleial derivada de la disparitat de costos entre la fabricació local i la importació de joguets no homologats.
- Superar les barreres aranzelàries i no aranzelàries que incrementen els costos d'accés a mercats internacionals.
- Adaptar-se a l'augment del consum de segona mà impulsat per plataformes en línia i la demanda d'alternatives més ecològiques i econòmiques.
- Afrontar els desafiaments del predomini de microempreses familiars, que afecten la gestió estratègica i el finançament.
- Adaptar-se als curts cicles de vida dels productes i la innovació constant requerida per a mantindre's rellevants.
- Afrontar la crisi demogràfica i la disminució del nombre de xiquets de 0 a 12 anys a Espanya.
- Afrontar la dràstica disminució del temps dedicat al joc durant la infància a causa de l'entreteniment tecnològic.
- Garantir el compliment de la normativa de seguretat de productes per a competir equitativament amb els productes no homologats accessibles per internet.
- Abordar el desafiament de la sostenibilitat per mitjà de l'ús de materials biodegradables i la gestió completa de la cadena de valor del joguet.
- Integrar plàstics reciclables i complir mesures de seguretat química en un marc legislatiu fragmentat.
- Adaptar-se a la ràpida evolució de les tecnologies i garantir la ciberseguretat en joguets connectats i amb intel·ligència artificial.
- Expandir la presència en mercats internacionals i desenrotllar estratègies de localització que consideren les peculiaritats culturals i reguladores.
- Enfortir la col·laboració entre empreses del sector per a compartir recursos i accelerar la innovació.
- Millorar la integració i l'anàlisi de dades en temps real sobre tendències de consum i eficiència de processos.
- Implementar programes de reciclatge i reutilització a través d'associacions estratègiques amb altres empreses.
- Fomentar una cultura organitzacional que valore l'adaptabilitat i resiliència per a mantindre's competitius.
- Enriquir els programes de desenvolupament professional continu, adaptant-los a tecnologies emergents i noves pràctiques empresarials.
- Establir un sistema robust d'auditoria interna per a assegurar el compliment amb estàndards ambientals.
- Innovar en models de negoci que integren l'economia circular, com ara sistemes de lloguer o subscripció per al joguet.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector del plàstic

- Desenrotllar materials plàstics avançats amb propietats millorades, com ara major resistència, lleugeresa, biodegradabilitat o reciclabilitat.
- Adoptar tecnologies de reciclatge més avançades i eficients per a millorar la viabilitat econòmica i la sostenibilitat.
- Integrar tecnologies d'impressió 3D i fabricació additiva per a la personalització i fabricació de components complexos a gran escala.
- Implementar tecnologies de la indústria 4.0, com IoT, IA i robòtica, per a millorar l'eficiència de producció i reducció de costos.
- Utilitzar ferramentes avançades de disseny assistit per computadora (CAD) i simulació per a optimitzar la fabricació de productes plàstics.
- Gestionar adequadament els residus plàstics per a minimitzar l'acumulació de plàstics d'un sol ús i la contaminació ambiental.
- Disminuir el consum de recursos naturals com ara petroli i gas, necessaris per a la fabricació de plàstics.
- Previndre l'alliberament de microplàstics i garantir que els productes plàstics no es degraden en fragments contaminants.
- Reduir la petjada de carboni associada amb la producció i rebuig de plàstics per a mitigar el canvi climàtic.
- Innovar contínuament per a mantindre's a l'avantguarda en el desenvolupament de productes i tecnologies sostenibles.
- Gestionar eficientment la cadena de subministrament i afrontar la volatilitat dels preus de matèries primeres.
- Complir les regulacions i normatives relacionades amb la qualitat, seguretat, medi ambient i gestió de residus.
- Expandir-se cap a nous mercats i diversificar la gamma de productes per a atendre diferents sectors industrials.
- Millorar l'eficiència operativa i reduir els costos de producció per a mantindre la rendibilitat.
- Adoptar i actualitzar tecnologies modernes com ara automatització, robòtica i sistemes de gestió avançats.
- Superar la resistència al canvi i fomentar una cultura organitzacional orientada cap a la innovació i l'adaptabilitat.
- Mantindre una cadena de subministrament eficient i una logística adequada en un entorn globalitzat.
- Atraure i retindre talent especialitzat en tecnologia, enginyeria, disseny i gestió.
- Promoure la innovació contínua i el desenvolupament de nous productes o processos dins de l'organització.
- Integrar pràctiques sostenibles en totes les àrees de l'empresa per a millorar la responsabilitat social i mediambiental.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector tèxtil

- Innovar en materials tèxtils buscant sostenibilitat, funcionalitat i estètica, a través d'investigació i desenvolupament interdisciplinari en tota la cadena de valor del sector.
- Implementar tecnologies innovadores orientades al reciclatge i la sostenibilitat per a reduir el consum de recursos naturals i minimitzar l'impacte ambiental.
- Capacitar professionals en noves tecnologies, com ara disseny de moda digital i anàlisi de dades aplicades a la indústria tèxtil, gestió de la cadena de subministrament.
- Superar el baix nivell de desenvolupament tecnològic en el sector tèxtil per mitjà de l'adopció de tecnologies habilitadores i la digitalització de processos.
- Adoptar la indústria 5.0 per a transformar les empreses tèxtils en entitats més intel·ligents i connectades.
- Desenvolupar tecnologies que ajuden les empreses a reduir el consum d'aigua i fomenten la seua reutilització en els processos tèxtils.
- Desenvolupar nous processos d'acabats tèxtils amb l'ús de productes més respectuosos que substituïsquen els actuals, aportant les mateixes propietats als teixits i que ajuden a disminuir l'impacte de les substàncies tòxiques en els abocaments.
- Descarbonització dels processos tèxtils amb l'estratègia de considerar la variabilitat de dependència híbrida d'energia d'electricitat i gas natural segons l'activitat productiva.
- Conscienciar el consumidor perquè s'adopten pràctiques sostenibles i circulars, com la moda lenta, per a reduir la petjada de carboni i l'ús massiu d'aigua.
- Reduir la petjada de carboni per mitjà de l'ús de fonts d'energia renovable i l'optimització de la logística.
- Fomentar l'ecodisseny de productes tèxtils.
- Adaptar-se a la digitalització del mercat a través de la millora de l'experiència d'usuari en plataformes de comerç electrònic.
- Gestionar eficientment la cadena de subministrament globalitzada per mitjà de la digitalització i l'optimització de la logística.
- Adaptar-se ràpidament a les tendències i demandes canviants del consumidor, com la moda sostenible i la personalització.
- Establir un control duaner eficaç per a evitar la competència deslleial i garantir la qualitat dels productes.
- Protegir la propietat intel·lectual dels dissenys i creacions tèxtils per a evitar la competència deslleial.
- Adoptar i actualitzar tecnologies modernes i capacitar el personal per a escometre reptes organitzatius.
- Implementar la traçabilitat al llarg de tota la cadena del sector.
- Fomentar la cooperació sectorial i intersectorial, necessària per les dimensions xicotetes de les empreses del sector.
- Compliment de la regulació i les normatives europees, nacionals i autonòmiques relacionades amb la qualitat, seguretat, medi ambient i gestió de residus en terminis acordats.
- Gestionar el canvi organitzatiu i fomentar una cultura empresarial que promoga la innovació i l'adaptabilitat.
- Atraure, retindre i desenvolupar talent a través de programes de formació i un ambient laboral que promoga la creativitat i la col·laboració.
- Mantindre la flexibilitat i agilitat organitzativa per a adaptar-se ràpidament a canvis en la demanda del mercat i situacions imprevistes.
- Integrar pràctiques sostenibles en tots els aspectes del negoci, des del disseny de productes fins als processos de fabricació i distribució.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.

- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

Sector del marbre - pedra natural i àrids

- Implementar tecnologies d'automatització en les explotacions mineres i en les instal·lacions de processament per a millorar l'eficiència i reduir els costos operatius.
- Abordar la millora de rendiment energètic de les activitats del sector com a factor definitori de la seua competitivitat atesa la seua alta exposició als preus de l'energia.
- Fomentar la col·laboració entre els diferents agents del sistema d'innovació de la Comunitat Valenciana (centres tecnològics, empreses, organismes públics d'investigació, universitats...) per a desenvolupar projectes d'I+D+i en la indústria de la pedra natural.
- Desenvolupar noves tecnologies de tall i acabat per a optimitzar la producció i millorar la precisió en l'elaboració de marbres i pedres naturals.
- Desenvolupar tecnologies més sostenibles per a la gestió de residus generats durant l'extracció i processament de pedra natural.
- Integrar processos vinculats a l'economia circular que permeten valorar residus procedents d'obres de construcció i gestionar els residus propis.
- Implementar ferramentes digitals i aplicacions mòbils per a millorar l'eficiència operativa i la gestió de la cadena de subministrament.
- Desenvolupar i aplicar tecnologies avançades per al control de qualitat en l'extracció, processament i acabat dels materials.
- Investigar i desenvolupar nous productes innovadors derivats de la pedra natural per a diversificar l'oferta i trobar nous mercats.
- Implementar tecnologies que reduïsquen el consum d'energia i promouen fonts d'energia sostenibles en les operacions industrials.
- Garantir l'accés sostenible als recursos locals, optimitzant el transport i contribuint a la prevenció i adaptació al canvi climàtic.
- Desenvolupar nous models de restauració d'àrees afectades per l'extracció per a mitigar els impactes ambientals.
- Incorporar materials d'altres països, ceràmica-porcellànics, i altres materials naturals o artificials.
- Mitigar l'impacte visual i paisatgístic de les explotacions mineres a través de nous models de restauració i projectes de biodiversitat.
- Adaptar la producció de minerals als cicles reproductors de les espècies per a minimitzar l'impacte en els ecosistemes locals.
- Reduir la generació de residus i pols en els processos d'extracció i processament.
- Implementar pràctiques energèticament més eficients per a reduir el consum d'energia en les operacions industrials.
- Treballar per a reduir la petjada de carboni i les emissions de gasos i soroll per mitjà de tecnologies sostenibles.
- Restaurar i rehabilitar àrees degradades per a retornar-los la seua funcionalitat ecològica original.
- Desenvolupar un enfocament d'economia circular que maximitze l'aprofitament de recursos i minimitze el desapropietament.
- Diferenciar-se i oferir valor afegit per a competir en un mercat globalitzat.
- Gestionar la variabilitat en la demanda a causa de cicles econòmics i estacionals.
- Gestionar eficaçment els costos operatius i mantindre la competitivitat en preus.
- Innovar en productes, processos i servicis per a mantindre la rellevància en el mercat.
- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.

- Fomentar plans de recol·locació i formació.
- Superar barreres comercials i normatives per a expandir-se cap a nous mercats nacionals i internacionals.
- Desenvolupar estratègies de màrqueting efectives per a promocionar els productes.
- Oferir un excel·lent servei al client i garantir la satisfacció i fidelitat del client.
- Millorar la imatge i reputació sectorial i augmentar la visibilitat global dels productes.
- Col·laborar amb arquitectes, dissenyadors i professionals de la construcció per a innovar en l'ús de materials.
- Optimitzar la cadena de subministrament des de l'extracció fins a la distribució i erradicar l'activitat il·legal i submergida.
- Mantindre un inventari adequat i gestionar eficientment l'emmagatzematge de productes.
- Assegurar personal qualificat a través de formació contínua i retenció de talent.
- Mantindre's al dia amb l'evolució tecnològica i actualitzar maquinària i equips.
- Regularitzar la situació de les pedreres i fàbriques.
- Desenvolupar estratègies a llarg termini i plans de negoci sòlids per al creixement i l'estabilitat.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.

Sector metal·lomecànic

- Integrar sistemes automatitzats i robòtics en els processos de fabricació per a millorar l'eficiència.
- Superar desafiaments relacionats amb la qualitat, velocitat de producció i cost en l'adopció de la fabricació additiva (impressió 3D).
- Implementar tecnologies digitals per a gestió de dades, seguiment de la producció i optimització de processos.
- Desenvolupar i adoptar nous materials metàl·lics més lleugers, resistents i sostenibles.
- Implementar sistemes intel·ligents i connectats (indústria 4.0) per a millorar l'eficiència i el manteniment predictiu.
- Aprofitar els avantatges de la intel·ligència artificial en termes d'eficiència, precisió i adaptabilitat.
- Protegir la informació sensible i els sistemes de producció contra amenaces cibernètiques a través de ciberseguretat.
- Desenvolupar tecnologies i processos més sostenibles sobre consum d'energia, reducció de residus i emissions.
- Controlar i reduir la generació de residus sòlids, líquids i gasosos durant els processos de fabricació.
- Transformar els processos productius cap a una economia circular integrant tecnologies innovadores i col·laboració en la cadena de valor.
- Gestionar eficientment els recursos naturals com ara metalls i aigua en els processos de producció.
- Implementar pràctiques i tecnologies més eficients en l'ús de l'energia.
- Implementar sistemes de control i tractament d'emissions de partícules, gasos i efluents industrials.
- Protegir i preservar els ecosistemes locals pròxims a les instal·lacions industrials.
- Assegurar el compliment de regulacions i estàndards ambientals locals i nacionals.
- Competir en un mercat globalitzat davant d'empreses de països amb costos laborals més baixos.
- Invertir en investigació, desenvolupament i innovació per a mantindre's actualitzat en tecnologies d'avantguarda.
- Superar barreres comercials i adaptar-se a regulacions estrangeres per a expandir la presència en els mercats.
- Adaptar-se ràpidament als canvis en les preferències i demandes del client.
- Mantindre costos competitiu i millorar l'eficiència operativa per a mantindre la rendibilitat.
- Gestionar eficientment la cadena de subministrament, proveïdors, logística i gestió d'inventaris.
- Atraure i retindre talent qualificat en les últimes tecnologies i metodologies del sector.
- Complir estàndards específics de diversos sectors per a accedir a noves vetes de mercat.
- Augmentar la grandària de les micropimes del sector per a millorar la competitivitat.
- Optimitzar la producció, reduir temps de lliurament, minimitzar desaprofitaments i optimitzar la cadena de subministrament.
- Garantir la disponibilitat de personal altament qualificat i coneixedor de les últimes tecnologies i metodologies del sector.
- Adaptar-se als canvis del mercat i la demanda a través d'una estructura organitzativa flexible i àgil.
- Adoptar tecnologies digitals i sistemes d'informació eficaços per a una gestió eficient.
- Mantindre alts estàndards de qualitat i complir normatives i estàndards de seguretat.
- Fomentar la col·laboració entre diferents àrees i equips dins de l'organització.
- Gestionar el canvi de manera efectiva i obtenir el compromís de les persones ocupades.
- Inversió contínua en I+D per a mantindre la competitivitat i innovació.
- Promoure la transferència de tecnologia de l'àmbit acadèmic a la indústria.

- Promoure el reciclatge formatiu i la formació de noves persones ocupades.
- Protegir i fomentar l'ocupació de qualitat.
- Fomentar plans de recol·locació i formació.

BLOC II

MARC ESTRATÈGIC

PREÀMBUL

En el marc de l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028, la Generalitat reafirma el seu compromís amb una política industrial que transcendisca les fronteres ideològiques i s'erigisca com un bé comú, motor de prosperitat tant per als territoris com per als seus habitants. Este enfocament requerix un consens polític ampli i reconeix la indústria com un assumpte de Comunitat, fonamentat en acords sòlids i compartits.

La Generalitat adopta i fa seus els principis generals de la política industrial de la Unió Europea, amb l'objectiu d'assegurar una adaptació accelerada de la nostra indústria als canvis estructurals globals. En línia amb l'article 173 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE), esta estratègia s'orienta a:

1. Accelerar l'adaptació de la indústria als canvis estructurals permetent als nostres sectors industrials evolucionar de manera resiliència i sostenible.
2. Fomentar un entorn favorable a la iniciativa i al desenrotllament de les empreses, amb especial èmfasi en les xicotetes i mitjanes empreses, i potenciar la seua capacitat d'innovació i competitivitat en el conjunt de la Unió.
3. Promoure un entorn propici per a la cooperació entre empreses, facilitant sinergies i aliances estratègiques que impulsen el creixement i la internacionalització.
4. Afavorir un millor aprofitament del potencial industrial a través de polítiques d'innovació, investigació i desenrotllament tecnològic, i consolidar una indústria basada en el coneixement i l'avantguarda tecnològica.

Per a garantir l'èxit d'estes polítiques, se subratlla la importància d'establir paràmetres que permeten mesurar la seua evolució. Amb la màxima, *allò que no es mesura no existix*, es promourà un seguiment rigorós i transparent dels avanços aconseguits.

Els eixos fonamentals sobre els quals pivotarà la política industrial de la Comunitat Valenciana són els següents:

- Simplificació administrativa: reduir les traves burocràtiques a fi de facilitar l'agilitat en els processos i tràmits necessaris per al desenrotllament industrial.
- Política de clúster: fomentar l'agrupació d'empreses en clústers sectorials, promoure la col·laboració i el desenrotllament conjunt i potenciar la competitivitat i la innovació.
- Política energètica amb visió cap a la indústria: desplegar una política energètica que preveja les necessitats específiques de la indústria i garantisca un subministrament segur, sostenible i competitiu.
- Política de desenrotllament de sòl industrial: promoure la planificació i el desenrotllament de sòl industrial adequat i accessible que permeta el creixement ordenat i sostenible de la infraestructura industrial.

Esta estratègia, fonamentada en principis sòlids i en una visió de futur compartida, busca posicionar la Comunitat Valenciana com un referent industrial en el context espanyol i europeu, i generar ocupació de qualitat, benestar i desenrotllament sostenible per a tota la ciutadania.

12. ELEMENTS PROPOSITIUS

1. PRINCIPIS

L'estratègia de reindustrialització que la Generalitat Valenciana aplicarà es fonamenta en els principis següents:

- Col·laboració entre el sector públic i privat.
- Col·laboració entre sectors públics, com també amb els agents socials.
- Coordinació efectiva entre diferents administracions.
- Concentració de recursos i esforços.
- Adaptabilitat als canvis de l'entorn.
- Priorització de necessitats immediates sense descuidar els desafiaments a llarg termini.
- Implementació d'accions a escala horitzontal i sectorial.

2. MISSIÓ

L'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028 és l'instrument que defineix la política industrial de la Generalitat Valenciana per als pròxims anys, organitza les línies estratègiques i accions que es duran a terme per a reforçar el paper de la indústria en l'economia regional i assigna els recursos a les diferents prioritats per a fer front als reptes de la indústria de la Comunitat Valenciana. Esta estratègia posa un èmfasi especial a millorar la competitivitat de les empreses, especialment les pimes, que constitueixen una part significativa del teixit empresarial de la regió. A més, l'estratègia aborda la diferenciació entre els sectors madurs i els sectors avançats, i reconeix la necessitat de revitalitzar els primers i potenciar la innovació en els segons per a assegurar un desenrotllament industrial sostenible i dinàmic.

3. VISIÓ

Comptar a la Comunitat Valenciana amb un potent teixit industrial, amb més capacitat que actualment per a generar valor i ocupacions de qualitat, que siga peça clau del model de desenrotllament econòmic de la regió, en el qual el coneixement siga la base de la competitivitat, més equilibrat territorialment, molt ben posicionat en els mercats internacionals i ambientalment sostenible.

La Comunitat Valenciana és industrial i serà industrial: això subratlla el nostre compromís amb la transformació contínua del sector. Este lideratge industrial és essencial per a alinear la nostra economia amb Europa assegurant no sols la sostenibilitat econòmica, sinó també la social i ambiental. És crucial posar en el centre la indústria, ja que esta no sols impulsa el VAB industrial, sinó que també és fonamental per a aconseguir un desenrotllament equilibrat i resiliènt. L'aposta per una indústria sòlida i sostenible reforça el nostre posicionament en els mercats globals i assegura un futur més pròsper i equitatiu per a tots els valencians i valencianes.

13. OBJECTIUS GENERALS

L'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028 estableix els objectius generals següents:

- Contribuir al creixement del sector industrial, amb la finalitat d'augmentar la seua aportació a l'economia regional.
- Propiciar la transformació energètica de la indústria i la seua descarbonització.
- Millorar la sostenibilitat ambiental en totes les seues perspectives.
- Impulsar una major internacionalització de les empreses industrials.
- Afavorir la creació d'ocupacions de qualitat, de major qualificació i millor retribuïts.
- Contribuir a la diversificació geogràfica de la indústria valenciana.
- Augmentar la grandària de les empreses, per mitjà de polítiques que dirigisquen la col·laboració en els diferents sectors i que faciliten i acompanyen les fusions d'empreses o realitats existents de col·laboració empresarial estable.

Per a aconseguir estos objectius, es reconeix la importància d'identificar i potenciar els eixos industrials clau en la regió. Estos eixos inclouen sectors estratègics com l'automoció, bateries, la ceràmica, el tèxtil, l'agroalimentació, les tecnologies avançades, l'aeroespacial, el calçat, el joguet, els cosmètics, els productes infantils i els microxips, entre altres. L'estratègia també posa èmfasi en el concepte de democratització de l'atracció industrial, inclosa la relocalització de les empreses industrials, buscant assegurar que el desenvolupament industrial beneficie de manera equitativa totes les àrees de la Comunitat Valenciana, incloses tant les zones urbanes com les rurals. Esta democratització implica no sols la distribució equilibrada de les inversions, sinó també l'accés igualitari a les oportunitats de desenvolupament, capacitat i ocupació en tota la regió.

D'esta manera, l'estratègia no sols apunta a l'enfortiment econòmic, sinó també a una distribució justa i sostenible dels recursos i beneficis del creixement industrial, a fi de promoure així un desenvolupament regional més cohesionat i equilibrat.

Per a aconseguir els objectius de l'Estratègia de reindustrialització, s'han d'aprofitar el procés de relocalització industrial al qual ha donat peu la crisi de subministraments i les noves pautes de producció dels diferents components de la cadena de valor, la qual cosa implica una disposició d'una dotació d'infraestructures adequada i dels recursos humans per a la captació d'empreses foranes que pretenguen situar-se en l'arc mediterrani europeu.

14. OBJECTIUS ESPECÍFICS

Els objectius generals es despleguen per mitjà dels objectius específics següents.

1. De caràcter productiu

- Augmentar el valor afegit brut industrial.
- Elevar la digitalització de les empreses industrials un 10 % com a mínim.
- Ampliar un 5 % la base industrial de la Comunitat Valenciana a través de la incorporació de noves empreses.
- Augmentar almenys un 10 % el nombre d'empreses amb 50 persones ocupades o més.
- Elevar en 5 punts percentuals com a mínim la participació de les activitats d'alta i mitjana-alta tecnologia el VAB industrial.
- Ampliar un 10 % com a mínim el nombre d'empreses industrials que exporten de manera regular.
- Aconseguir que el nombre d'empreses innovadores augmente un 10 %.

2. De caràcter ambiental

- Elevar almenys en 10 punts percentuals la participació de les energies renovables en el consum energètic de les empreses industrials en 2028 en relació amb 2023.
- Augmentar la reutilització de residus industrials almenys en 5 punts percentuals.
- Reduir en el període 2024-2028 almenys un 5 % les emissions de gasos d'efecte hivernacle.
- Augmentar l'eficiència ecològica de les activitats industrials a través de l'actualització d'equips antics a equips més eficients.

3. De caràcter social

- Incrementar la participació de les ocupacions qualificades en el total d'ocupacions de la indústria més de 5 punts percentuals.
- Augmentar almenys en 10 punts percentuals la proporció de les persones amb contractes indefinits a temps complet que representen el total de persones assalariades en la indústria.
- Elevar en 5 punts percentuals la participació de les dones en l'ocupació industrial.
- Reduir fins a xifres mínimes els accidents greus i a 0 els accidents mortals en la indústria.
- Augmentar i afavorir la utilització de mitjans de transport basats en mobilitat sostenible en els desplaçaments de les persones ocupades.

BLOC III

PROGRAMACIÓ

15. ESTRUCTURA DE PROGRAMACIÓ

La programació de l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028 compta amb tres nivells de programació, que de major a menor escala s'han denominat *pilars*, *línies estratègiques* i *accions*.

Els pilars responen als propòsits finals cap als quals es dirigeix l'Estratègia de reindustrialització en l'horitzó de 2028, orienten la política industrial i inspiren la definició de les línies estratègiques. Estes són les dimensions temàtiques que componen els diferents pilars i ajuden a definir les accions, que expressen els elements operatius metes concretes que s'espera aconseguir i representen un nivell específic de compromís a mitjà termini.

El primer nivell de programació està compost per 9 pilars:

- Pilar 1. Transició digital
- Pilar 2. Competitivitat tecnològica i innovació
- Pilar 3. Creixement industrial
- Pilar 4. Sòl industrial
- Pilar 5. Internacionalització
- Pilar 6. Competitivitat i sostenibilitat energètica
- Pilar 7. Capacitació de talent
- Pilar 8. Simplificació de l'Administració industrial
- Pilar 9. Mesurament política industrial

Estos pilars es despleguen per mitjà de les 22 línies estratègiques i 48 accions que s'arrepleguen en la taula següent.

L'ERCV 2024-2028 preveu la sostenibilitat ambiental com un vector que recorre tots els seus pilars i que, per tant, incidix en el disseny i implementació de les línies estratègiques i de les accions que les despleguen, per a avançar d'esta manera en els objectius marcats per la UE en matèria ambiental per a indústria europea.

Per la importància que per a la indústria de la Comunitat Valenciana té el canvi del seu model energètic, l'ERCV 2024-2028 compta amb un pilar dedicat a sostenibilitat energètica, en el marc del qual s'impulsarà l'eficiència energètica de les empreses industrials i la implantació en estes d'energies renovables, línies estratègiques amb un important efecte en la reducció d'emissions i que contribueixen als objectius del Pla industrial del Pacte Verd de la UE.

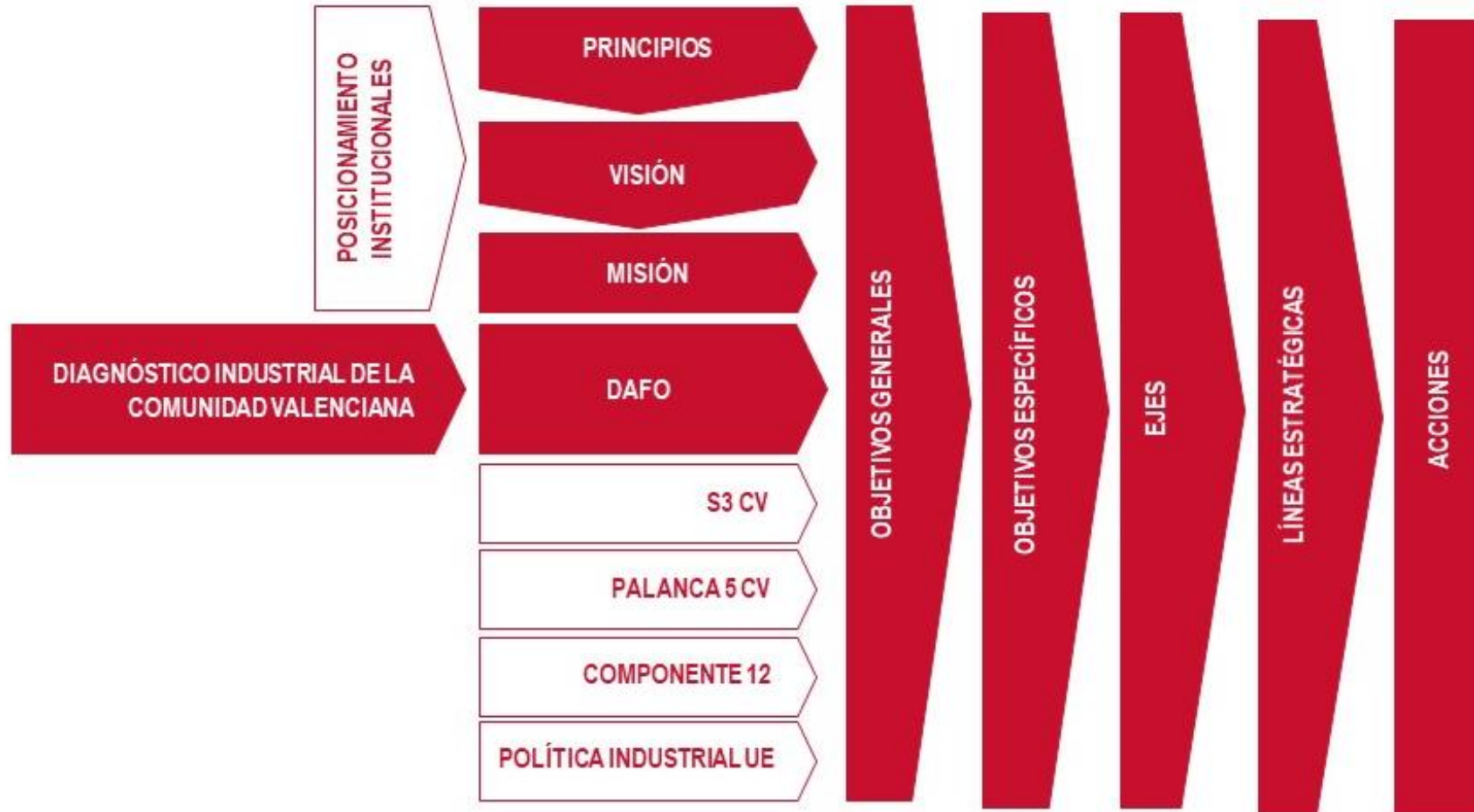
Taula 1. Pilars, línies estratègiques i accions de l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028

Pilar	Línies estratègiques	Accions
Pilar 1. Transició digital	1.1 Digitalització de processos de fabricació	1.1.1. Assessorament en digitalització dels processos de fabricació
		1.1.2. Implantació de la digitalització en els processos de fabricació
	1.2 Impuls a la transformació digital	1.2.1. Assessorament per a la transformació digital
		1.2.2. Implantació de la transformació digital
Pilar 2. Competitivitat tecnològica i innovació	2.1 Projectes d'I+D+i	2.1.1. Suport a projectes d'I+D
		2.1.2. Impuls d'innovacions empresarials
	2.2 Infraestructures de coneixement	2.2.1. Desenrotllament de centres tecnològics i d'innovació
		2.2.2. Promoció d'espais tecnològics i d'innovació
Pilar 3. Creixement industrial	3.1 Mamprenedoria industrial	3.1.1. Orientació i assessorament en matèria d'emprenedoria

Pilar	Línies estratègiques	Accions
		3.1.2. Suport financer a la iniciació i consolidació de l'emprenedoria
	3.2 Modernització industrial	3.2.1. Subvencions per a modernització d'establiments
	3.3 Clústers	3.3.1. Suport al desenrotllament de nous clústers
		3.3.2. Suport a la consolidació de clústers
	3.4 Projectes estratègics	3.4.1. Facilitació de projectes estratègics
3.4.2. Suport econòmic a projectes estratègics		
3.5 Suport teixit industrial associatiu	3.5.1. Suport al desenrotllament d'accions pel teixit associatiu que impulsen la reindustrialització CV	
Pilar 4. Sòl industrial	4.1 Millora de dotacions	4.1.1. Dotació de nous servicis
		4.1.2. Modernització de servicis
	4.2 Millora en la gestió de les àrees industrials	4.2.1. Creació d'EGM
		4.2.2. Foment d'accions de l'EGM
4.3 Desenrotllament de noves àrees productives	4.3.1. Ampliació d'àrees industrials	
	4.3.2. Generació d'àrees industrials	
4.4 Seguretat industrial	4.4.1. Foment i promoció de la seguretat industrial	
Pilar 5. Internacionalització	5.1 Impuls a la internacionalització industrial	5.1.1. Promoció de la internacionalització
		5.1.2. Impuls a la consolidació exportadora
	5.2 Suport a la internacionalització industrial	5.2.1. Promoció de la internacionalització
5.2.2. Suport econòmic a la internacionalització		
5.3 Atracció i manteniment de la inversió industrial	5.3.1. Assessorament i gestió de projectes d'inversió i reinversió a la Comunitat Valenciana	
	5.3.2. Promoció de la Comunitat Valenciana com a destinació d'inversió	
Pilar 6. Competitivitat i sostenibilitat energètica	6.1 Eficiència energètica	6.1.1. Promoció de projectes d'estalvi i eficiència energètica
		6.1.2. Informació i anàlisi energètica
		6.1.3. Impulsar la constitució de xarxes energètiques
	6.2 Energies renovables	6.2.1. Impulsar la generació d'energia solar i eòlica
		6.2.2. Producció de combustible de font renovable: biocombustible i hidrogen
		6.2.3. Afavorir projectes d'autoconsum i emmagatzematge estacionari.
6.2.4. Foment de PPA d'energia renovable		
Pilar 7. Capacitació de talent	7.1 Captació de talent	7.1.1. Motivació cap a la indústria
		7.1.2. Atracció de talent
		7.1.3. Visibilització i difusió de com és el treball, actualment, en els sectors amb falta de talent
		7.1.4. Concursos de reptes proposats per empreses que requerisquen solucions innovadores/tecnològiques
		7.1.5. Incentius a les empreses que acullen alumnat FP Dual
	7.2 Reforç del talent	7.2.1. Retenció de talent
		7.2.2. Capacitats dels recursos humans
		7.2.3. Treballadors FP contractats per les empreses que participen en estos programes de formació

Pilar	Línies estratègiques	Accions
Pilar 8. Simplificació de l'Administració Industrial	8.1 Simplificació administrativa	8.1.1. Simplificació administrativa
Pilar 9. Mesurament política industrial	9.1 Participació i governança	9.1.1. Direcció de l'Estratègia 2024-2028
		9.1.2. Avaluació de l'Estratègia 2024-2028

16. ORGANIGRAMA DE L'ESTRUCTURA DE PROGRAMACIÓ

BLOC IV

**GOVERNANÇA, SEGUIMENT I
AVALUACIÓ**

17. PARTICIPACIÓ I GOVERNANÇA

1. PARTICIPACIÓ EMPRESARIAL I SOCIAL EN EL SEGUIMENT I L'AVALUACIÓ DE L'ESTRATÈGIA DE REINDUSTRIALITZACIÓ DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2024-2028

Un dels principals objectius d'este Consell és que cap decisió en política industrial es prenga sense abans escoltar les persones i empreses directament afectades. Per a garantir la participació empresarial, s'han constituït 22 taules sectorials en línia que reunixen les diferents associacions empresarials de cada sector i altres actors rellevants d'estos, com els instituts tecnològics vinculats a la seua activitat entre l'Administració autonòmica i els sectors industrials.

Estes taules sectorials en línia han sigut un element determinant en el disseny i contingut d'esta estratègia, i es convertiran en un punt clau per al seguiment i l'avaluació dels resultats d'estes polítiques públiques. A través d'un diàleg obert i continu, disponible les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, cada un dels sectors industrials disposarà d'un òrgan permanent de comunicació bidireccional amb la Generalitat, en el qual podran expressar propostes, crítiques i plantejar solucions. Així, cada associació empresarial comptarà amb el seu propi canal especialitzat, que tindrà en compte les seues necessitats i problemes específics.

Gràcies a esta iniciativa, cada sector industrial compta ara amb un espai propi de participació en la presa de decisions, la qual cosa els atorga accés preferent i primerenc a la informació sobre les accions i programes que es despleguen des de l'Administració. D'esta manera, els agents industrials no sols seran informats, sinó que també col·laboraran activament en l'execució dels programes públics dirigits al seu sector.

Este nou model de governança reforça la participació activa del sector privat en les decisions públiques que el concernixen i consoliden un marc de cooperació estable i eficient entre l'Administració autonòmica i els sectors industrials.

A més, la Direcció General d'Indústria pot establir noves taules sectorials o grups de treball en les àrees que considere apropiades per a millorar la implementació de l'Estratègia de reindustrialització.

D'altra banda, la participació social es reforça a través de l'Observatori de la Indústria i dels Sectors Econòmics Valencians, que exercirà la funció d'òrgan "consultiu, de participació i proposta [...] respecte a les mesures i polítiques de desenvolupament que puga desenvolupar la Generalitat en els sectors [...] industrials de la Comunitat Valenciana" que té encomanada en virtut de l'article 1 del Decret 58/2012, del Consell, de 5 d'abril, pel qual es modifica el Decret 59/2006, de 5 de maig, de creació de l'Observatori de la Indústria i dels Sectors Econòmics Valencians.

2. GOVERNANÇA

La secretaria autonòmica competent en matèria d'indústria, davall de l'autoritat de la persona titular de la Conselleria, serà l'òrgan directiu responsable d'impulsar, coordinar i supervisar l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028 (ERCV 2024-2028), així com de fomentar la col·laboració entre els diversos centres directius de la Generalitat Valenciana per a l'execució de les mesures pertinents, i assegurarà la coordinació necessària per a obtenir els millors resultats.

La Direcció General d'Indústria té la responsabilitat de gestionar el sistema de seguiment i avaluació de l'ERCV 2024-2028. En este sentit, s'encarregarà de:

- Vetllar pel correcte desenvolupament dels processos de seguiment i avaluació.
- Establir els criteris, mètodes i procediments necessaris per a dur a terme el seguiment i l'avaluació del projecte.

3. DESENROTLLAMENT TEMPORAL

3.1. Seguiment

En el marc del seguiment i l'avaluació de l'ERCV 2024-2028, la Direcció General d'Indústria coordinarà amb els diferents centres directius responsables de l'execució de les mesures, dins de les seues àrees de competència respectives, per a definir el procés de recopilació d'informació sobre la seua implementació. Este procés de seguiment de l'ERCV 2024-2028 serà una activitat contínua en la qual participaran els centres directius de la Generalitat Valenciana involucrats en les línies estratègiques. Estos centres proporcionaran la informació sobre l'execució de les accions, que serà posteriorment tractada, organitzada i emmagatzemada.

S'elaborarà anualment un informe de seguiment corresponent a l'any natural, que detallarà l'assignació de recursos i els resultats obtinguts. El propòsit serà avaluar si les mesures s'estan duent a terme segons el que s'ha planejat i si s'estan aconseguint els objectius establits per a cada una.

Els informes de seguiment s'enviaran a les taules sectorials i a l'Observatori de la Indústria i dels Sectors Econòmics Valencians per a la seua anàlisi i avaluació, amb la finalitat d'establir les mesures pertinents.

3.2. Avaluació i difusió

Les avaluacions programades per a l'ERCV 2024-2028 es duran a terme de la manera següent:

- **Avaluació intermèdia.** Es realitzarà després de completar el primer període bianual, 2024-2025. Esta avaluació es durà a terme entre el segon i el tercer trimestre de 2026, amb l'objectiu d'obtindre informació per a prendre decisions que milloren els resultats i impactes de les mesures implementades.
- **Avaluació final.** Programada durant el segon i tercer trimestre de 2028, esta avaluació té com a propòsit generar informació per al disseny de l'estratègia industrial que s'aplicarà a la Comunitat Valenciana a partir de 2029.
- **Avaluació ex post.** Esta avaluació comprendrà tot el període de vigència de l'ERCV 2024-2028 i es realitzarà durant el segon semestre de 2029. El seu objectiu serà valorar els resultats i impactes aconseguits, així com la seua contribució al desenrotllament industrial de la Comunitat Valenciana.

Taula 2. Cronograma de seguiment i avaluació de l'Estratègia de reindustrialització de la Comunitat Valenciana 2024-2028

Font: Elaboració pròpia.

La difusió es durà a terme de la manera següent:

- Es posaran a disposició resums dels informes de seguiment i avaluació en els portals web de la Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme, així com en l'Observatori de la Indústria i dels Sectors Econòmics Valencians, i en les taules sectorials en línia.
- Els informes complets de seguiment i avaluació s'enviaran a la Comissió d'Indústria i Comerç, Turisme i Noves Tecnologies de les Corts Valencianes, als centres directius participants en l'ERCV 2024-2028 i als clústers i entitats de l'ecosistema industrial de la Comunitat Valenciana.